

Mnichov

Glyptotéka

- v roce 1806 dvacetiletý korunní princ (budoucí král) **Ludvík Bavorský** prohlásil:
- „chci být mecenášem sbírek antického sochařství“
- a v roce 1808 prohlásil: „tady v **Mnichově, musíme mít to, co se v Římě nazývá Museo“**
- vzpomínal na své návštěvy **Musea Pio-Clementino** a **Kapitolských muzeí** při své první cestě do Říma → v roce **1804 a 1805**

Angelica Kauffman (1741–1807):
portrét **Ludvíka Bavorského** jako
korunního prince (1786–1868), 1807,
olejomalba, **Neue Pinakothek Munich**

Domenico Quagio: Villa Malta v Římě, olejomalba na plátně, 1830, 62,8 x 83,3 cm, „text: **Für Seine Majestät den König Ludwig von Bayern gemalt vom Dom. Quaglio, 1830**“

Franz Ludwig Catel: ve španělské vinotéce Dona Raffaella Anglada na Ripa Grande v Římě, 1824, výhled na Aventine, olejomalba na plátně, 63 x 73 cm

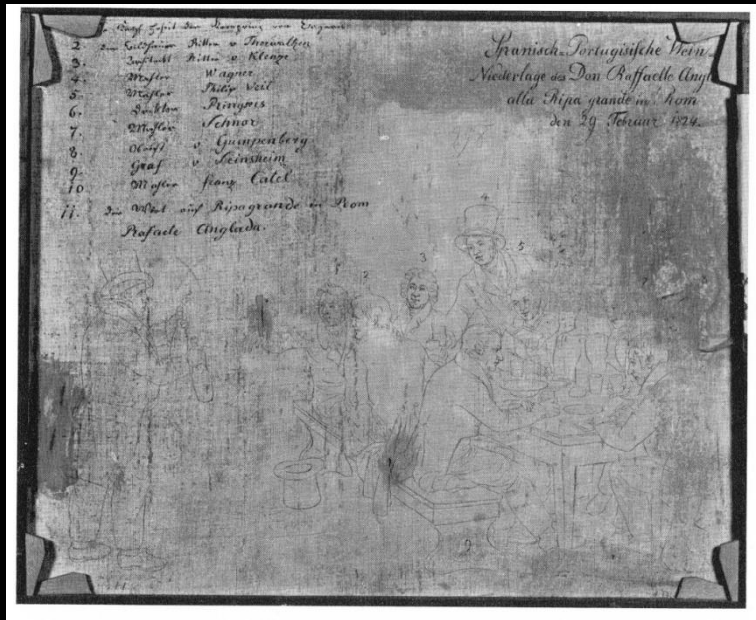
HERCERVA SER

SPAGNA = VINI =
DIVERSI = STRAVECHI

1. König Joseph der Kaiser von Ungarn
 2. der Kaiserin Biller v. Thurnwalder
 3. Josephin Biller v. Kleuge
 4. Master Wagner
 5. Master Philip Veit
 6. Doktor Pringis
 7. Master Schnor
 8. Graf v. Gumpenberg
 9. Graf v. Seinsheim
 10. Master Franz Cotel
 11. der Kaiser auf Ripagrande in Rom
 Raffaele Anglada.

Spanisch-Portugisische Wein-
 Niederlage des Don Raffaele Anglada
 alla Ripa grande in Rom
 den 29 Februar 1824.

Na zadní straně:

1. **bavorský korunní princ**
2. Sochař **Ritter v. Thorwaldsen**
3. Ritter **architekt v. Klenze**
4. **Malíř Wagner**
5. Malíř Philipp Veit
6. Doktor Ringseis
7. Malíř Schnor
8. Plukovník Gumpenberg
9. Hrabě Seinsheim
10. Malíř Franz Catel
11. Hospodský z Ripa grande Raffaele Anglada, 29. 2. 1824

- Bavorsko bylo v té době spojencem **Napoleona**
- přesto princ zastával **negativní postoj vůči rabování pruských uměleckých sbírek francouzskými vojsky**
- umělecká díla vyvážená z německého prostředí by neměla být shromážděna **v Louvre** → měla by kultivovat vkus a kulturu spojenců, byť politicky roztržitého německého národa → **Kulturnation**
- Muzea a sbírky financované z Ludvíkovy soukromé pokladny byly **dostupné každému** → zůstaly však **v soukromém vlastnictví krále**
- po revolučních nepokojích a **Ludvíkově abdikaci v roce 1848**, král, který vládnul 1825–1848 → připomněl lidu, že všechna **umělecká díla prezentovaná v Glyptotéce**, stejně tak v nově otevřeném muzeu současného umění s názvem **Neue Pinakothek**, patřily jemu, a že jeho štědrost by veřejností neměla být brána jako samozřejmost

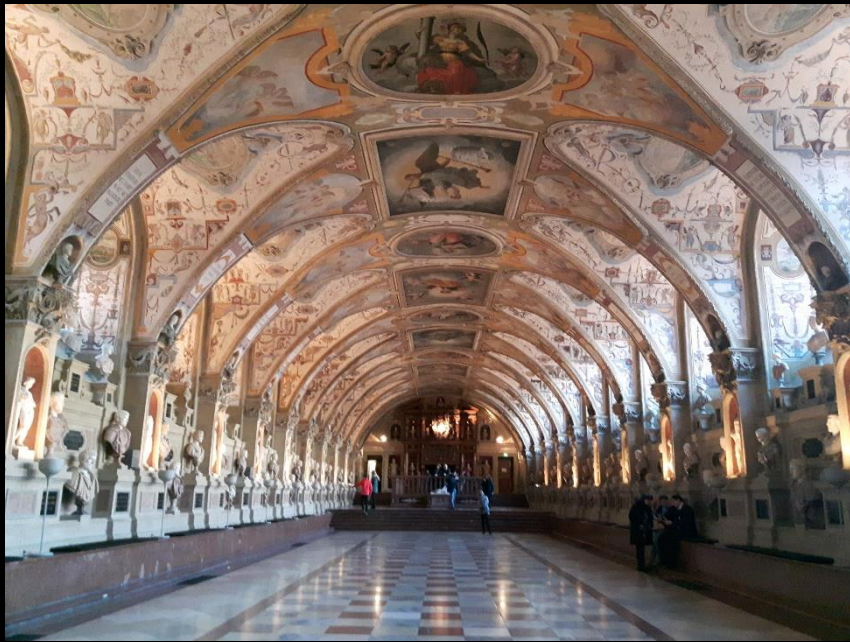

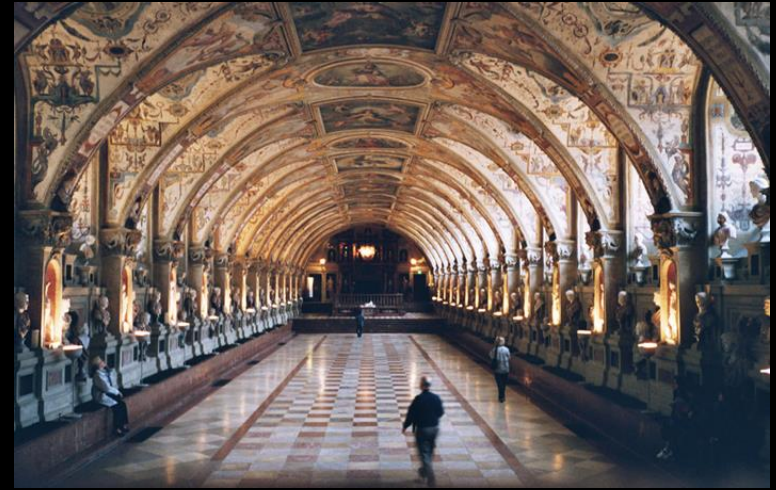
Joseph Karl Stieler (1781–1858): bavorský král Ludvík I. s korunovačními klenoty, 1826
olejomalba, 244 × 171 cm, Neue Pinakothek

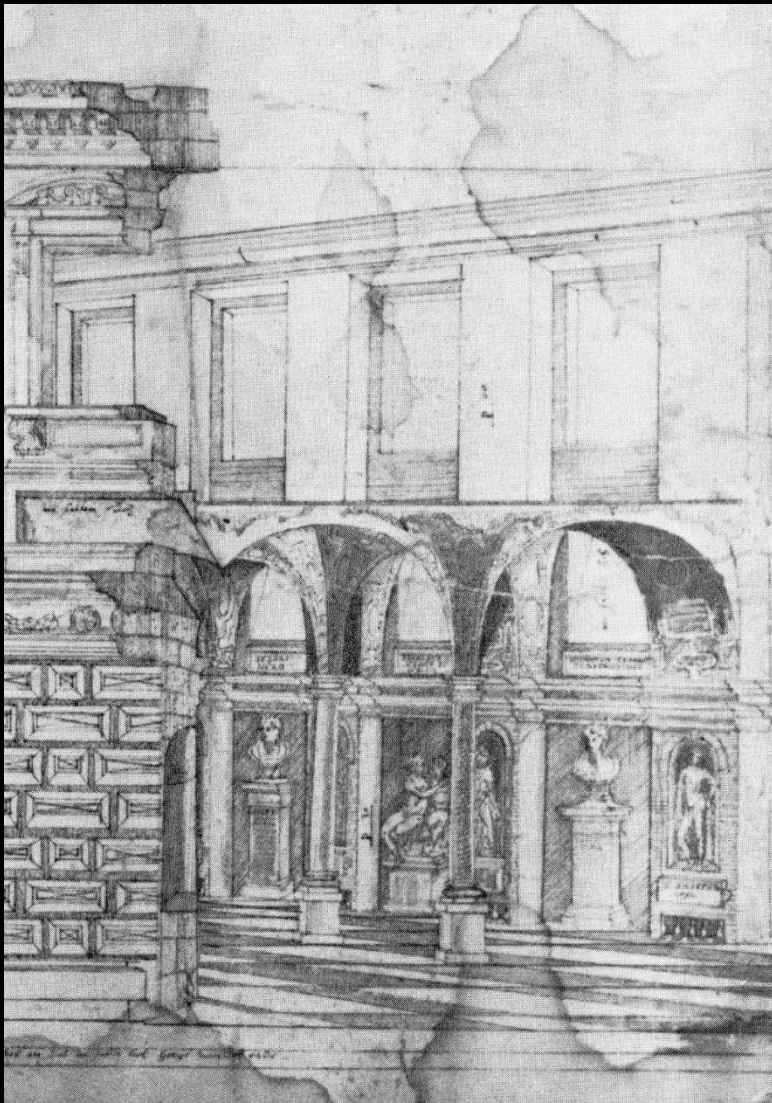
- od pozdní renesance se v královské rezidenci v Mnichově nacházela sbírka starožitností jak kulturního, tak i historického významu
- **Antiquarium** → se souborem portrétů **antických panovníků**
- ani Ludvík, ani jeho rádci neocenili dostatečně sbírku Antiquaria → kolem roku 1800 pokládána spíše za kuriozitu
- bylo používáno jako depozitář v době, kdy pokračovaly přípravy Glyptotéky

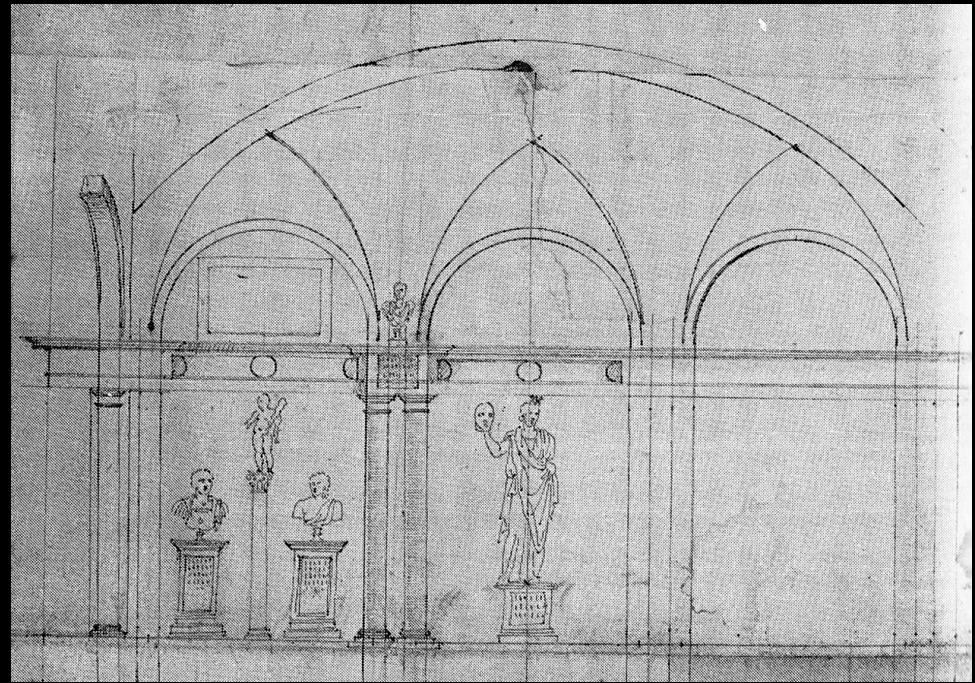

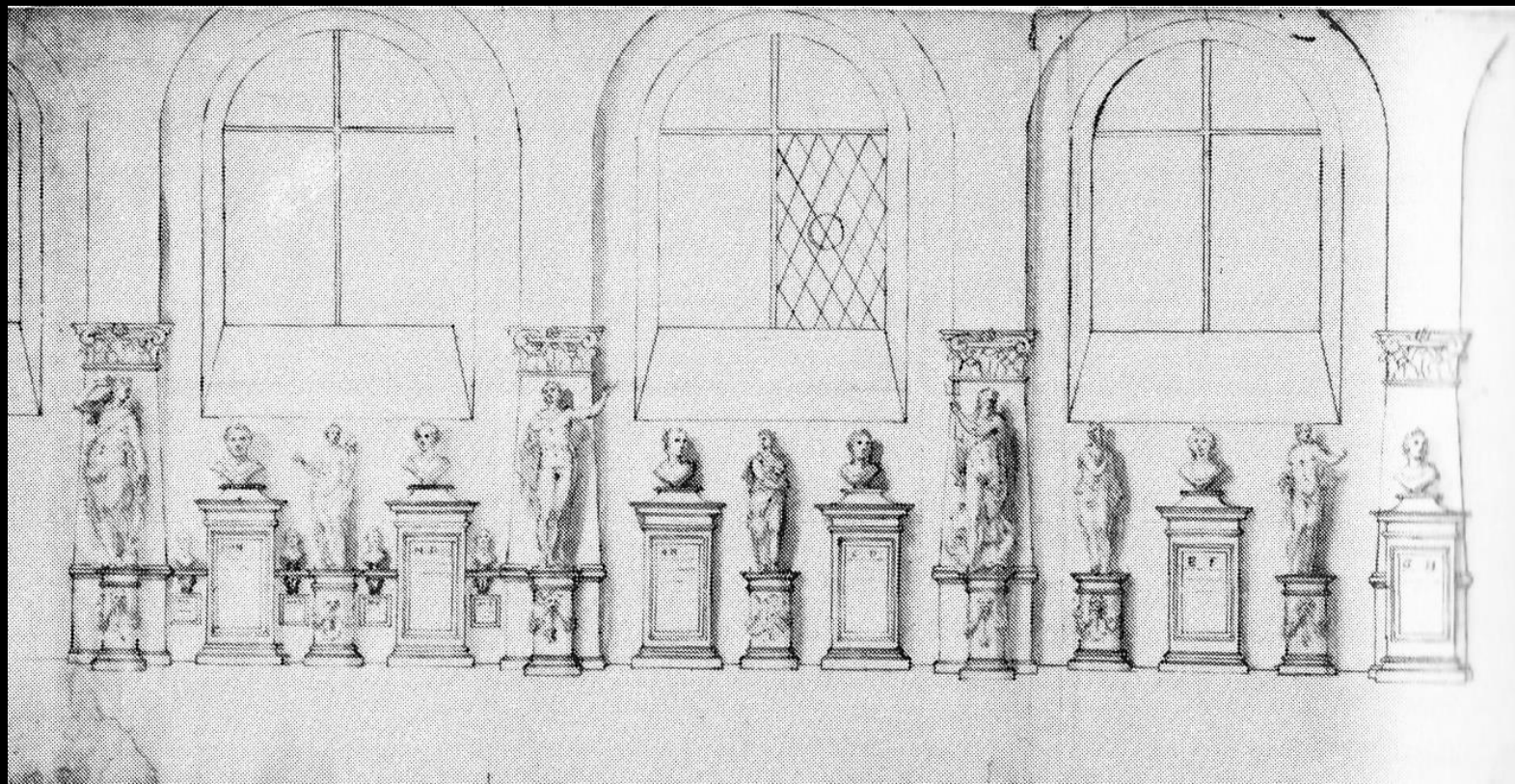
Antiquarium Mníchovské rezidence, pohled k severozápadu směrem ke křbové frontě

celkový návrh antikvária
mnichovské rezidence z roku 1568

návrh k prezentaci sbírky antiky z úzké
strany Antikvária,
připsáno **Jacopu Stradovi**, okolo 1569

návrh k prezentaci sbírky antiky Antikvária, podélná strana
připsáno **Friedrichu Sustrisovi**, mezi léty 1580–1584

Titian: Portrét Jacopa Strady

1567–1568, olej na plátně

125 cm x 95 cm

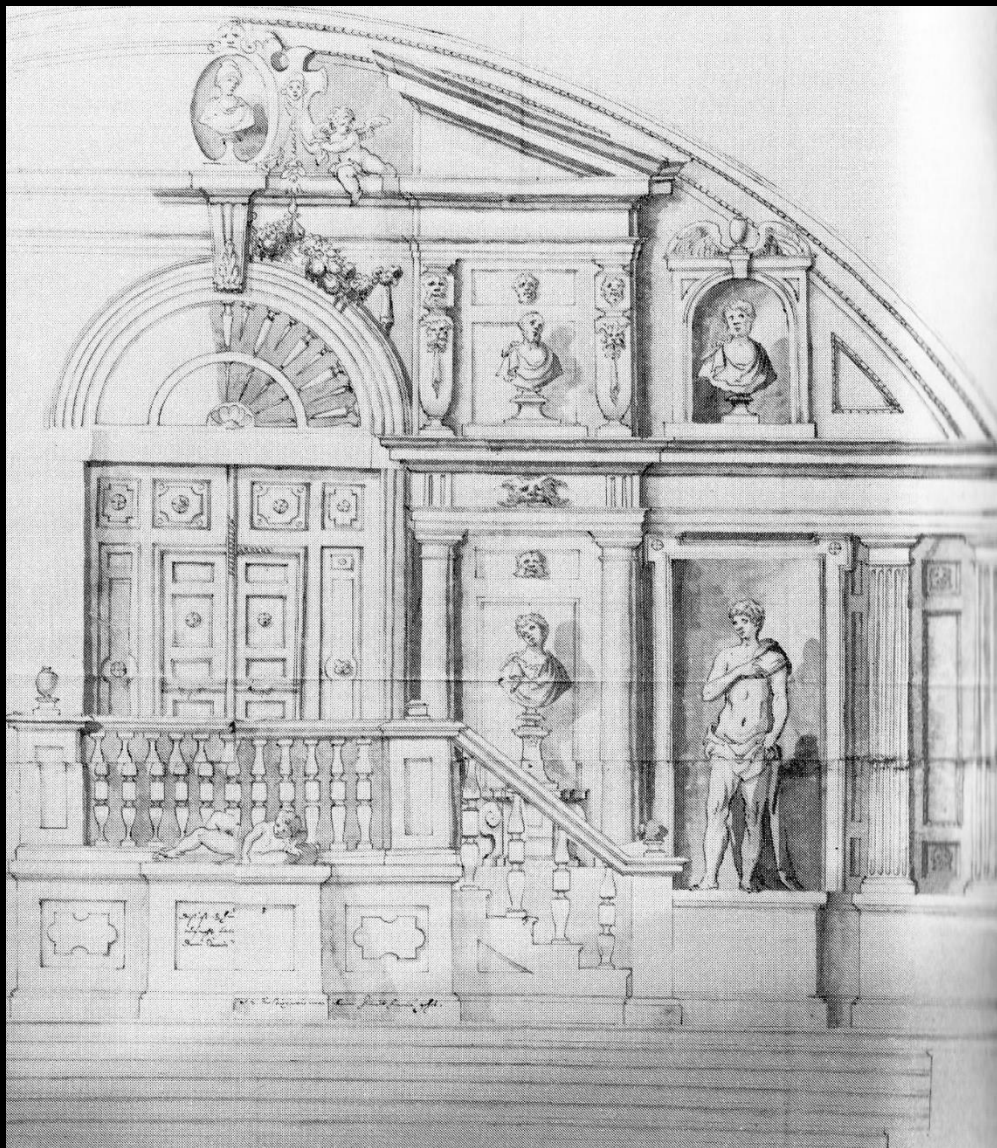
Kunsthistorisches Museum

Jacopo de Strada

(*1507 v Mantově † 6. září 1588 v Praze)

- italský učenec, zlatník, sběratel, historik, zájem o numismatiku
- **správce uměleckých sbírek Maxmiliána II. ve Vídni a Rudolfa II. v Praze**
- do roku 1546 pracoval jako zlatník v Mantově
- sbíral mince a starožitnosti → využití jako historické prameny
- roku 1546 se usadili v Norimberku → pro rodinu Fuggerů obstarával starožitnosti
- 1553 vydal pro svého patrona **Johanna Jakoba Fuggera** spis o římských císařích od Julia Césara až po Maxmiliána II. s jejich životopisy a podobiznami podle mincí:
- *Epitome thesauri antiquitatum Romanum, orientalium et occidentalium*
- kniha byla přeložena do několika jazyků
- roku 1559 vyšlo v Curychu rozšířené vydání

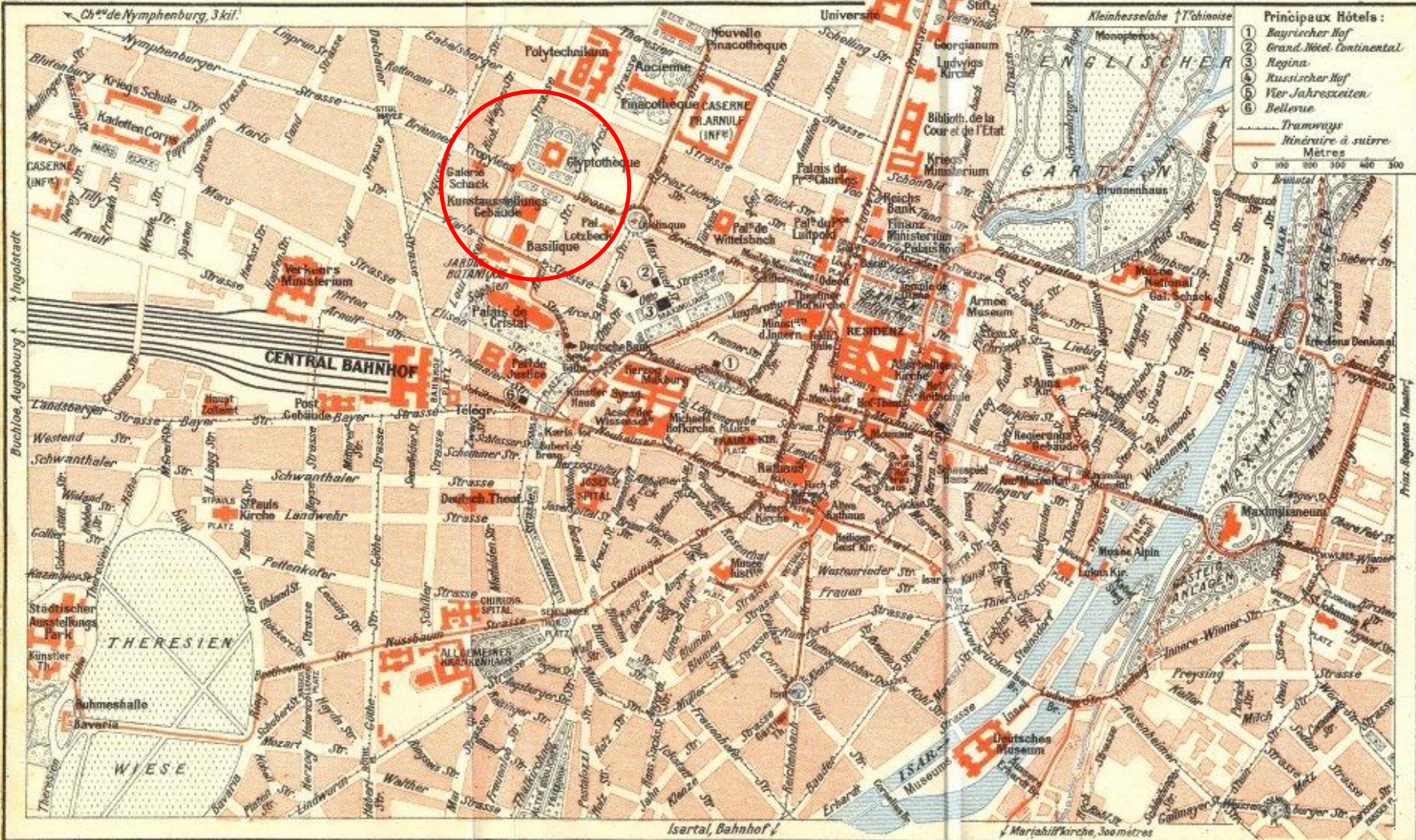
- 1556 byl povolán do Vídně → správce císařských sbírek starožitností
- * pro **Jana Šemberu z Boskovic** (+ Pietro Ferrabosco?) vypracoval plány na stavbu **bučovického zámku**
- roku 1566 uspořádal sbírku starožitností bavorského vévody **Albrechta V.**, **Antikvarium** v jeho rezidenci v Mnichově
- po nástupu na trůn ho **Rudolf II.** roku 1567 zaměstnal ve Vídni
- následně **povolán do Prahy** → přechodně bydlel na Pražském hradě
- **Jacopo Strada** – uspořádal **Rudolfovy sbírky** na Pražském hradě
- císař od něj odkoupil i velkou část jeho vlastních sbírek
- po jeho smrti se o sbírky měl starat jeho **syn Octavio**

Johann Matthias Kager:
pohled na jihovýchodní
úzkou stranu Antikvária,
1611

- v roce 1812 získal Ludvík část sochařské výzdoby ze štítu z chrámu **Aphaia na Aegina** z konce archaického období
- plány na jeho nové muzeum se postupně stávaly konkrétnější
- pro muzeum sochařských děl byl užíván název dle řeckého neologismu **glyptothek** → analogicky jako *Pinakothek*
- muzeum mělo být vystavěno **vně městských hradeb** → v nově plánované čtvrti kolem **Königsplatz**

MUNICH (CENTRE DE LA VILLE)

- Principaux Hôtels :**
- ① Bayrischer Hof
 - ② Grand Hôtel Continental
 - ③ Regina
 - ④ Russischer Hof
 - ⑤ Vier Jahreszeiten
 - ⑥ BelleVue

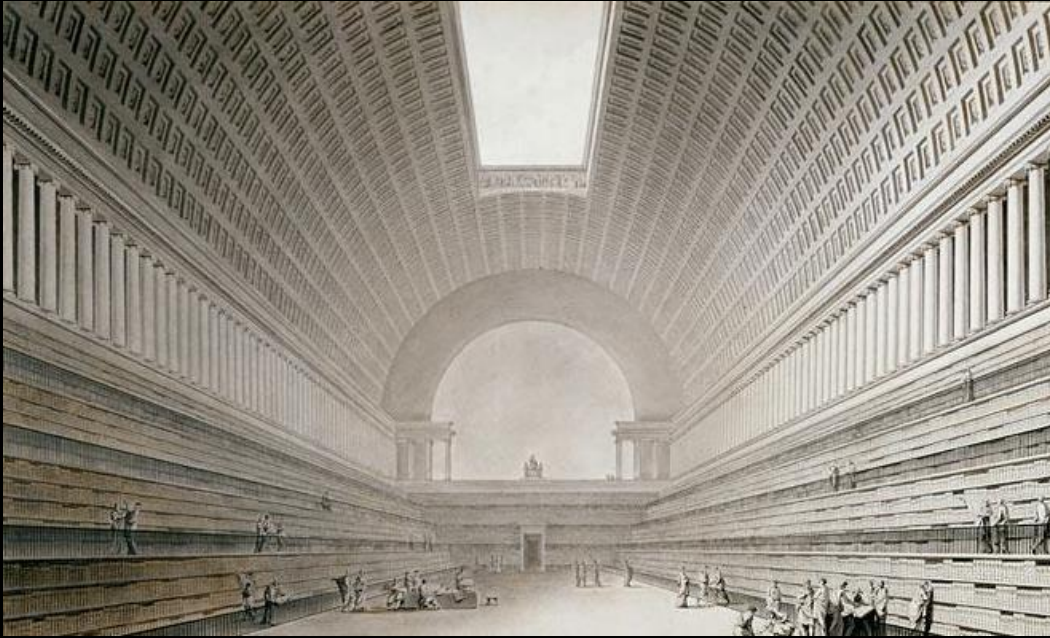
Tramways
 Itinéraire à suivre
 Mètres

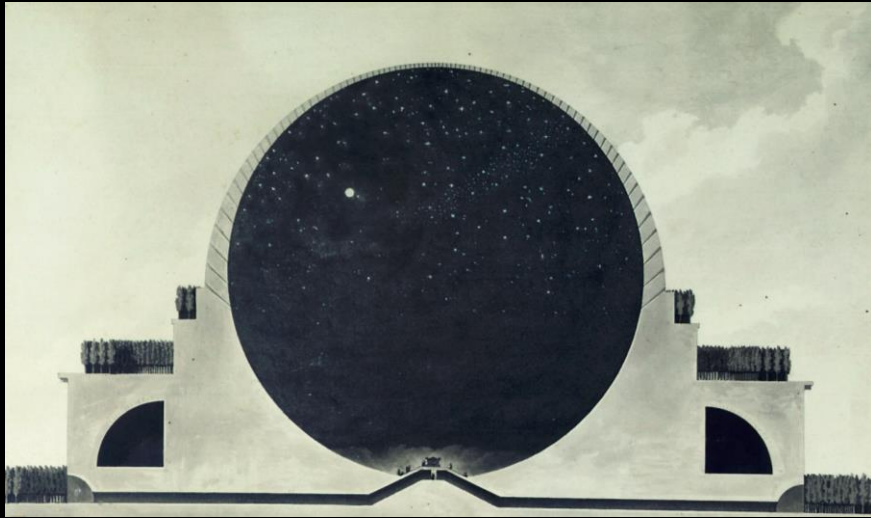
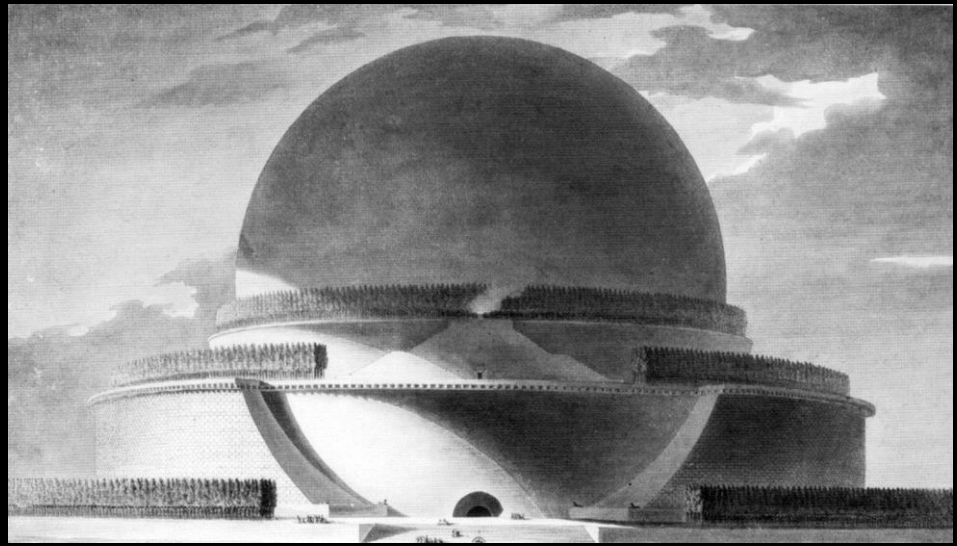
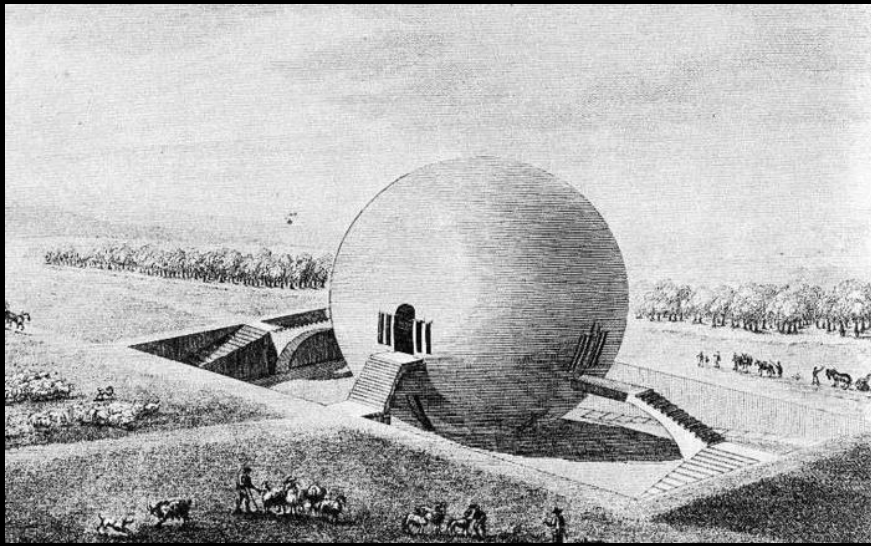
- v roce 1812 v mnichovský architekt **Carl von Fischer** (1781–1820) představil návrh → situoval **muzeum** na severní straně náměstí
- oproti němu na jižní straně měl stát **památník dvanácti tisíc bavorských vojáků**, kteří bojovali a padli po boku Napoleonovy armády v Rusku
- kopule, monumentální sloupové portiky, okna → obě budovy se vyznačovaly **neoklasickým stylem francouzské revoluční architektury**

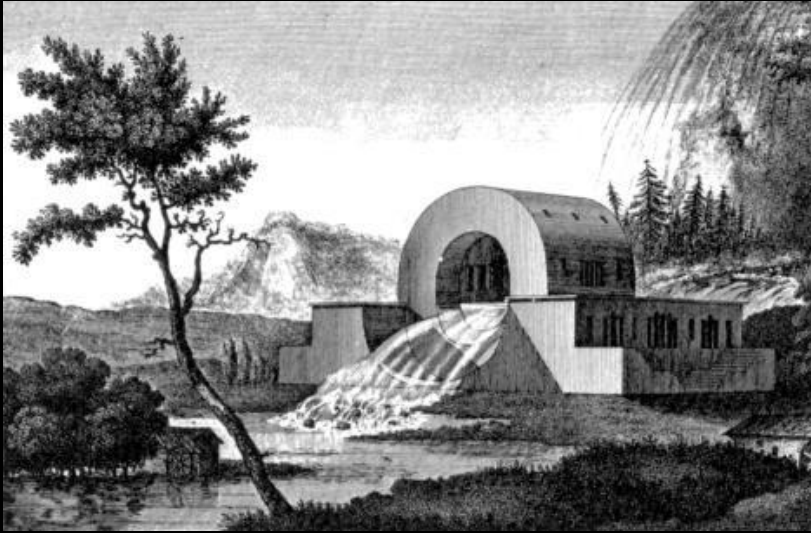
Etienne Louis Boullée (1728–1799) Interior of a Library Thaw Collection

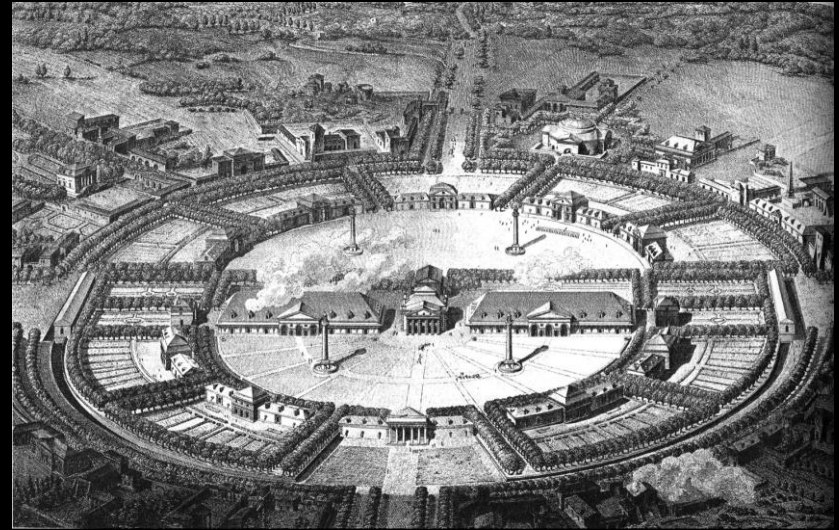
Boullée Étienne-Louis (1728-1799): Basilique

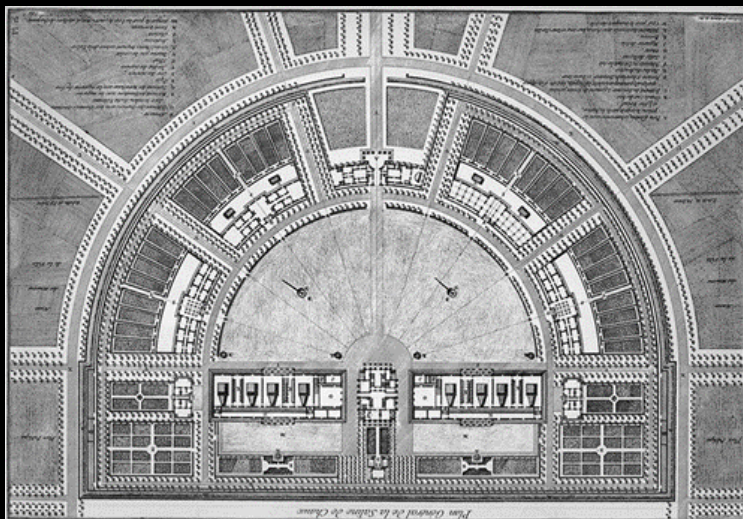
Boullée Étienne-Louis (1728-1799): Newtonův kenotaf

Claude-Nicolas Ledoux: projekt
ideálního města Chaux: Dům říčních
inspektorů, publikováno v roce 1804

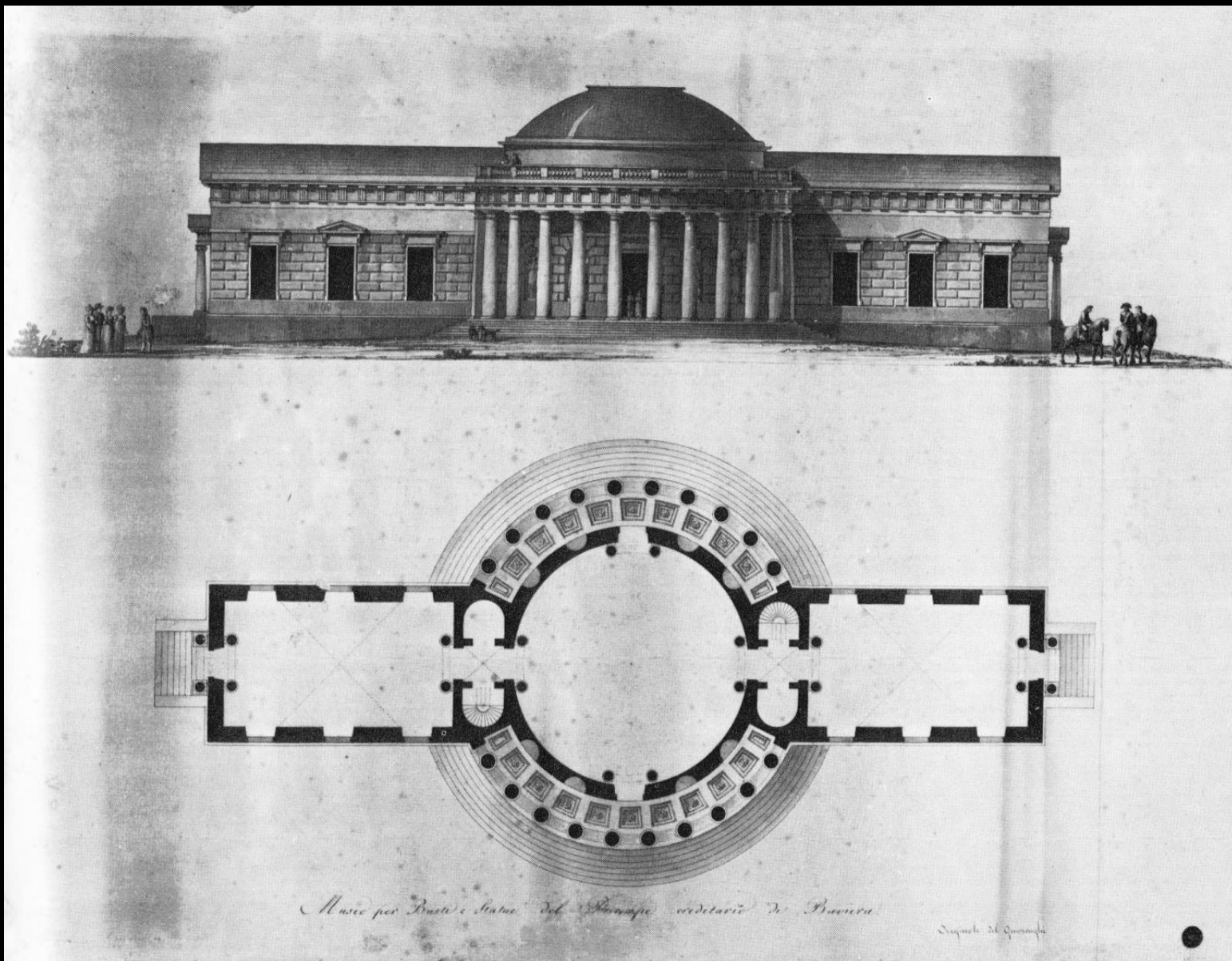
Ideální město Chaux

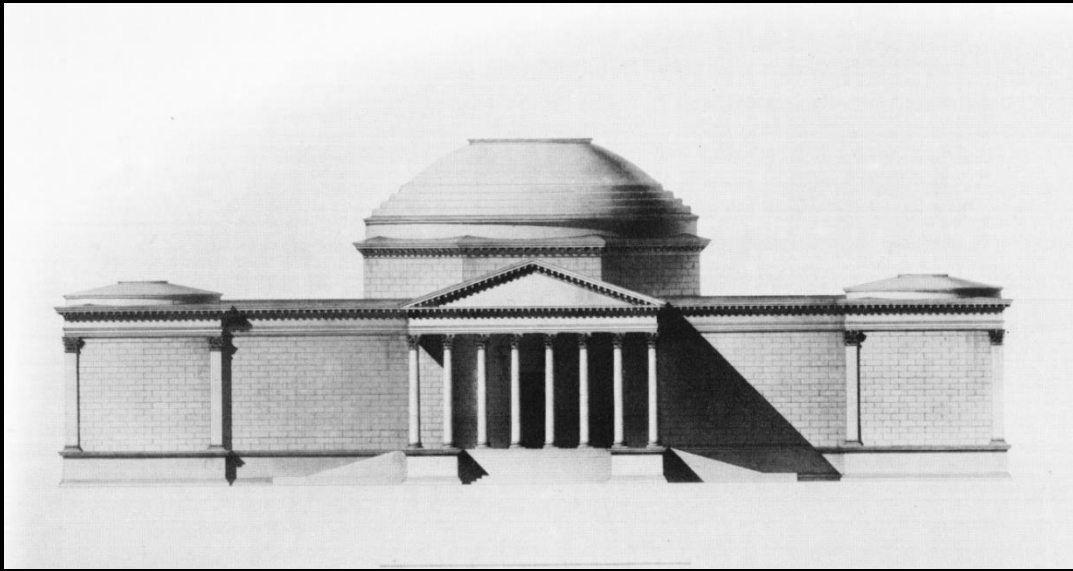
Arc-et-Senans – Plan de la saline royale - Claude-Nicolas Ledoux

- královský **solivar**, jež byl vybudovaný mezi lety 1775 a 1779
- řadí se k nejvýznamnějším dílům **Clauda Nicolase Ledoux** (1736–1806)
- jeden z nejslavnějších vizionářských architektů osvícenství
- solivar soustředil obydlí dělníků v blízkosti výroben soli a dokonale ukazuje **průmyslovou architekturu 18. století**
- **Arc-et-Seans**

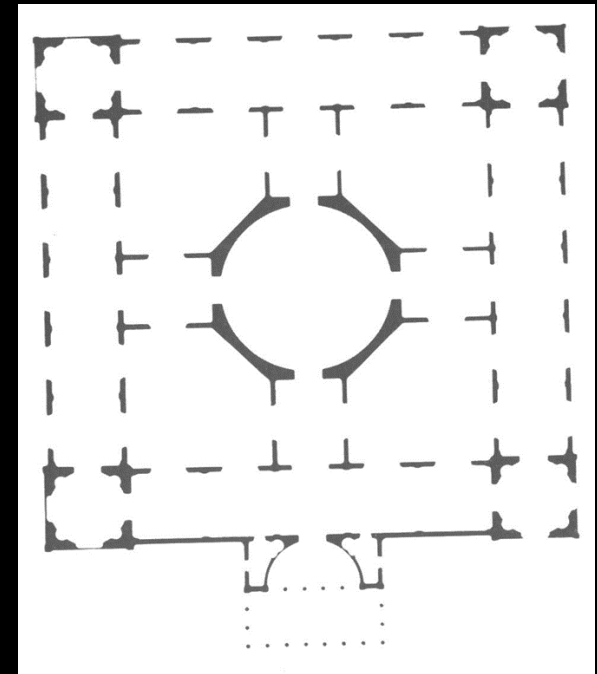
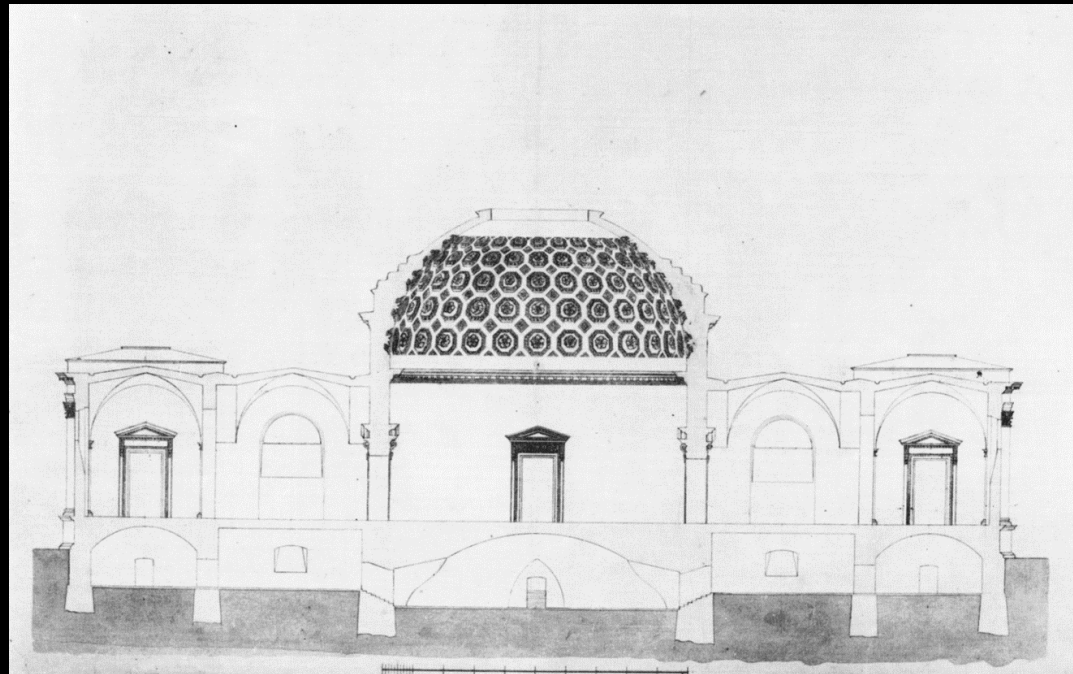

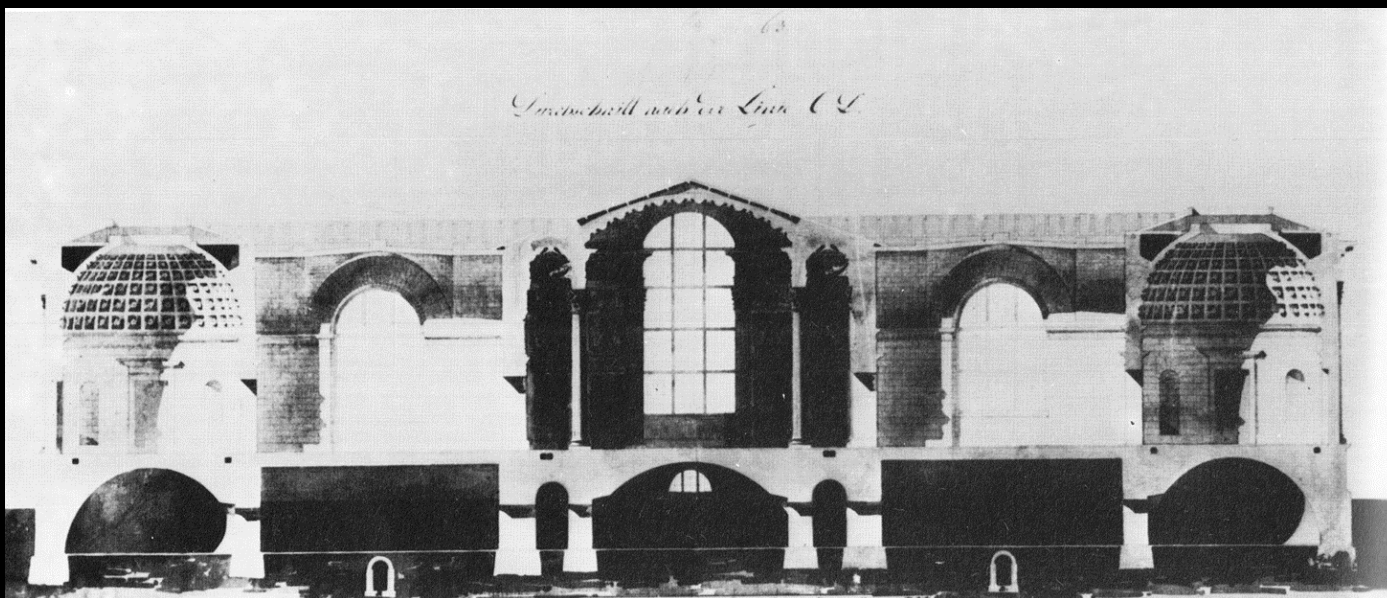
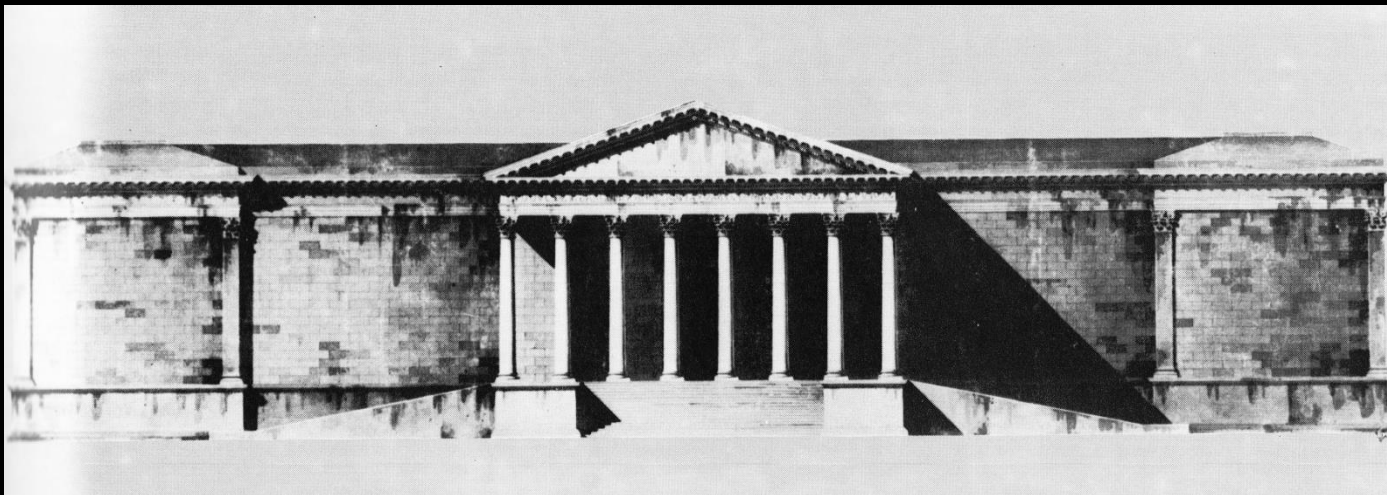
Návrh muzea pro antické sbírky pro korunního prince **Ludvíka Bavorského**, 1811

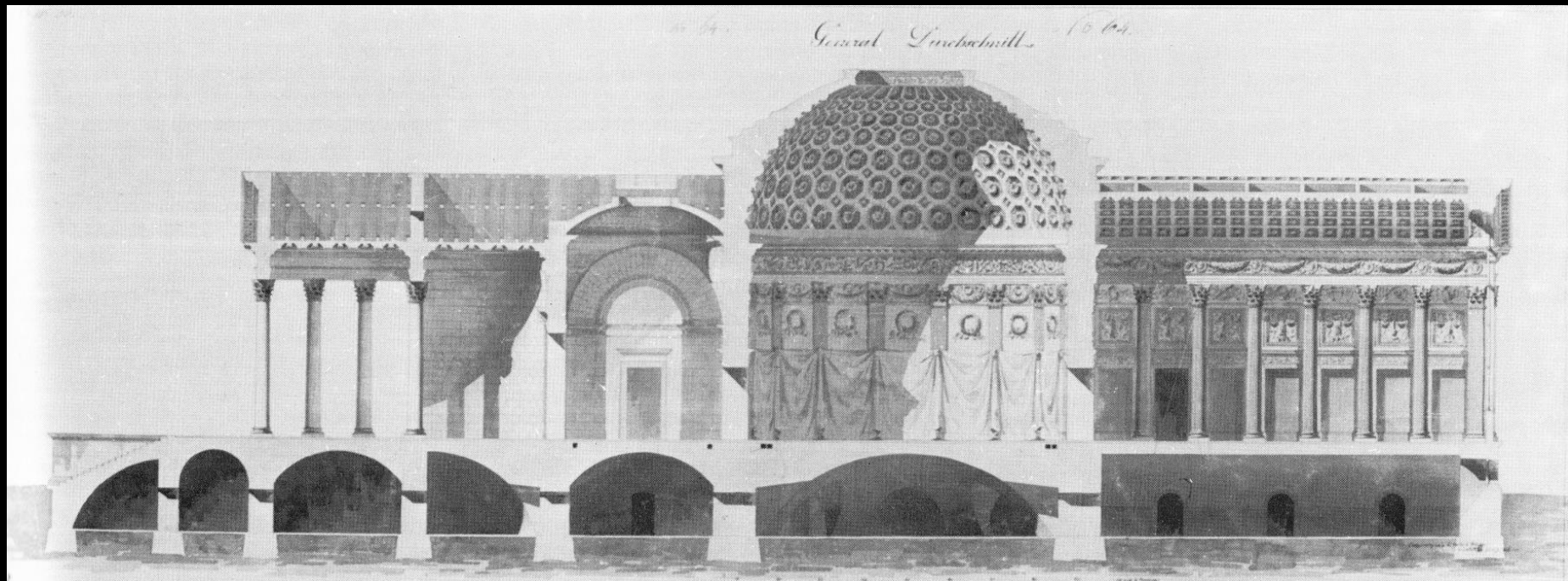
Karl von Fischer

- hlavní fasáda návrhu glyptotéky na Königsplatz
- řez á půdorys návrhu glyptotéky

Karl von Fischer: řez druhého návrhu glyptotéky na Königsplatz

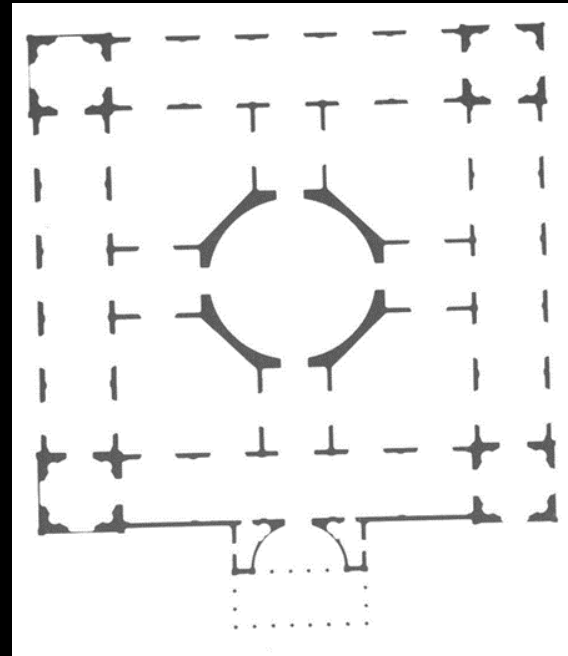
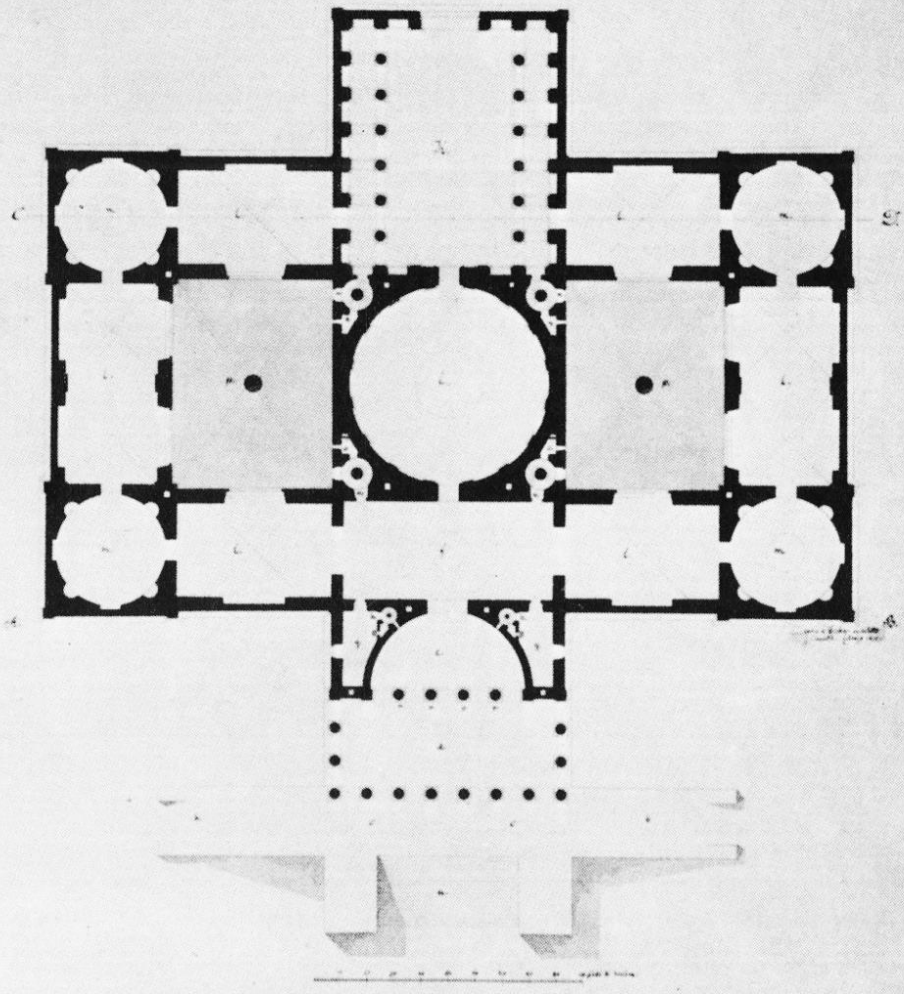

Karl von Fischer: řez druhého návrhu glyptotéky na Königsplatz

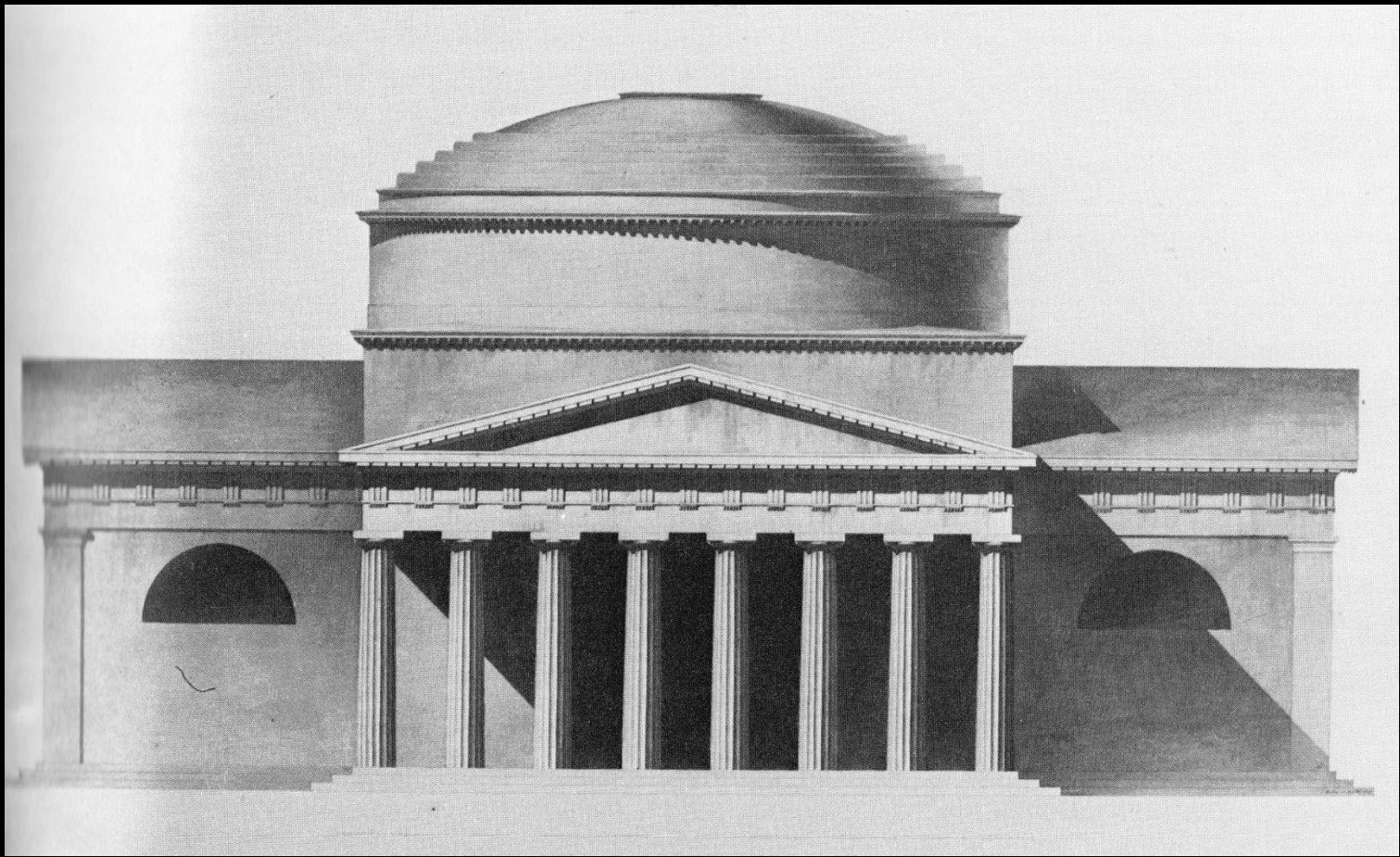
Haupt Grundriß

- 1. Haupt-Tempel welche zu dem Reliquien gehört
- 2. Altar-festehen mit dem
- 3. Vorraum gehörigen Terrass
- 4. Reliquien
- 5. Halle welche durch die Säulen p. von dem Reliquien
- 6. umgeben wird
- 7. Vorraum welches Fest-haus
- 8. Zimmer für die Fest-haus
- 9. Vorhangs-Terrassen

- 1. Dieser Versammlungs und Fest-haus
- 2. Haupt-Haus
- 3. Saal-haus für Reliquien und Besten
- 4. Vier kleine Reliquien für ägyptische und
- 5. hebraische Altar-throne
- 6. Terrassen welche in der Vorderseite und auf
- 7. die Reliquien stehen
- 8. Abtheilung und separate Reliquien für die Säulen
- 9. Hof mit dem Wasser-Abtheilung

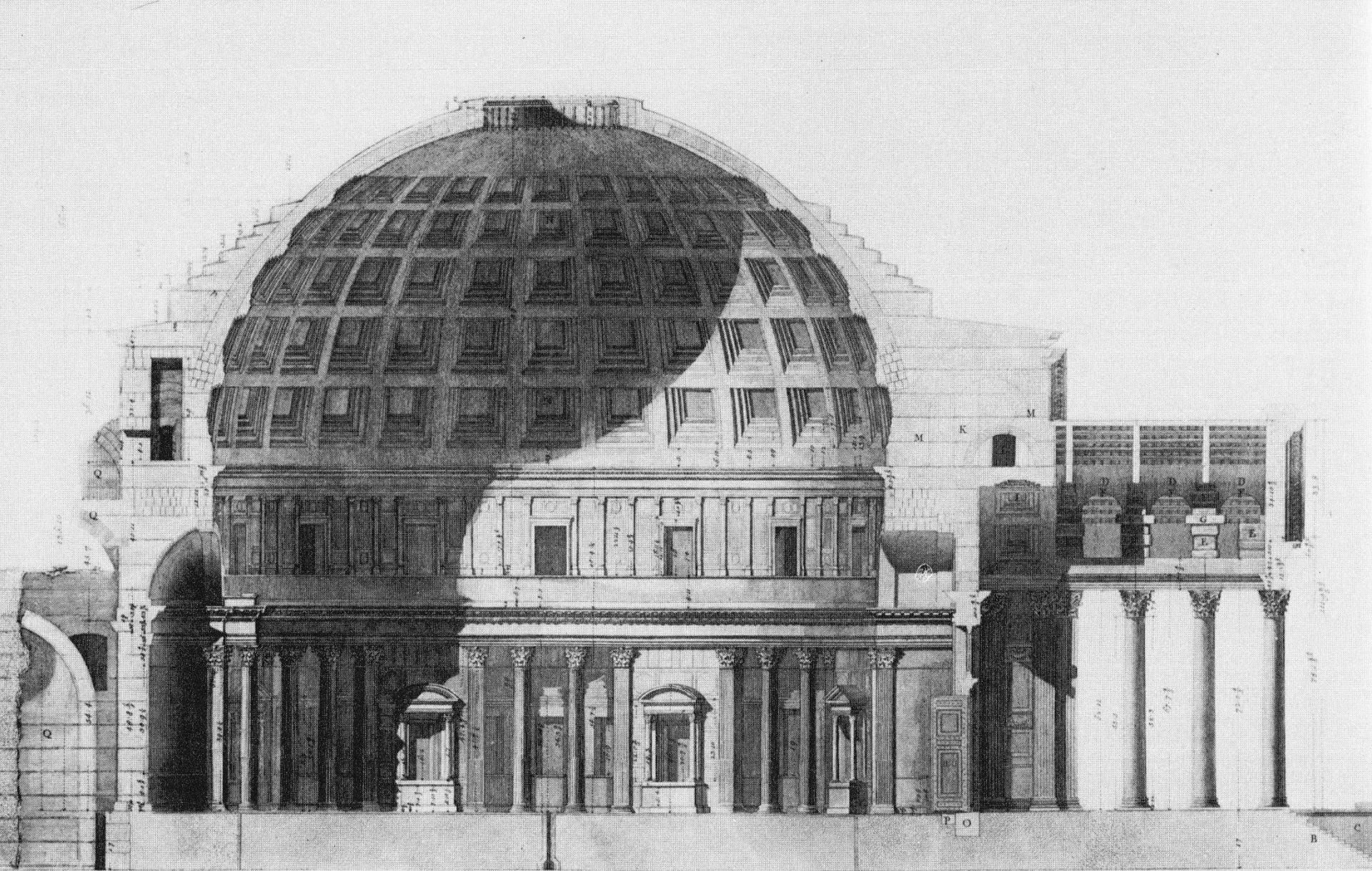
Karl von Fischer: půdorys druhého návrhu glyptotéky na Königsplatz

Karl von Fischer: Projekt I k Walhalle (německá síň slávy) jako odkaz na dórský chrám s rotundou Pantheonu, lavírovaná kresba, 1809

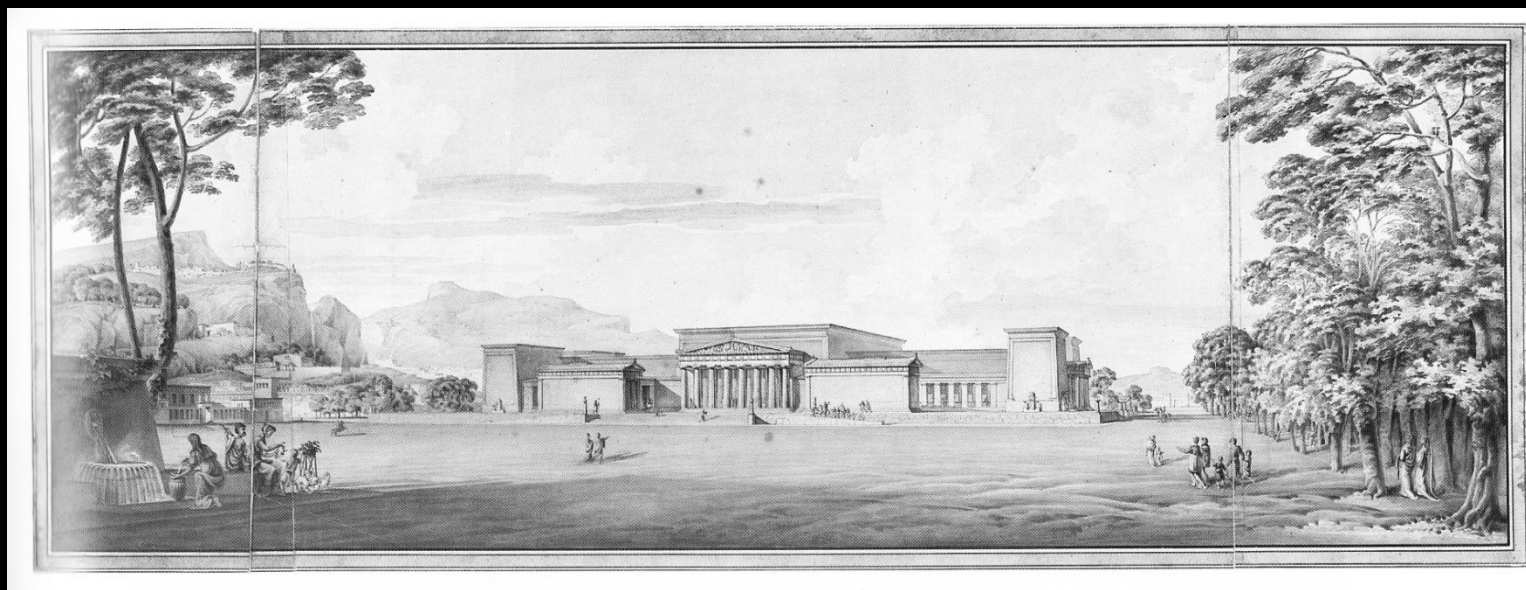

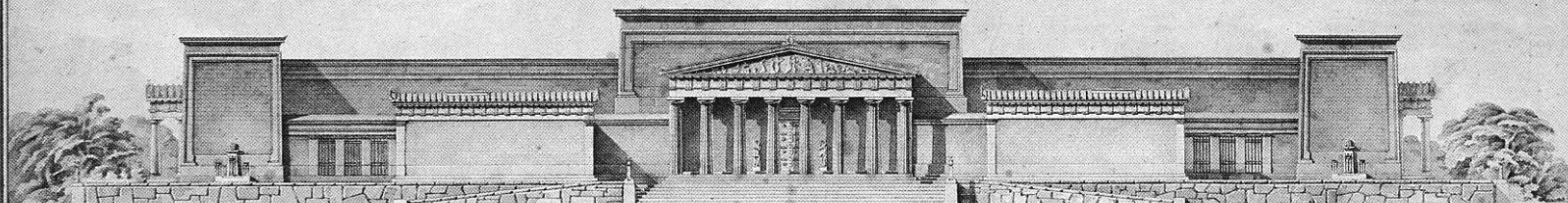
Francesco Piranesi: Pantheon v Římě, 1876

Otto Magnus von Stackeberg: **Carl Haller von Hallerstein**, 1814, kresba olůvkem, 16 x 11,5 cm

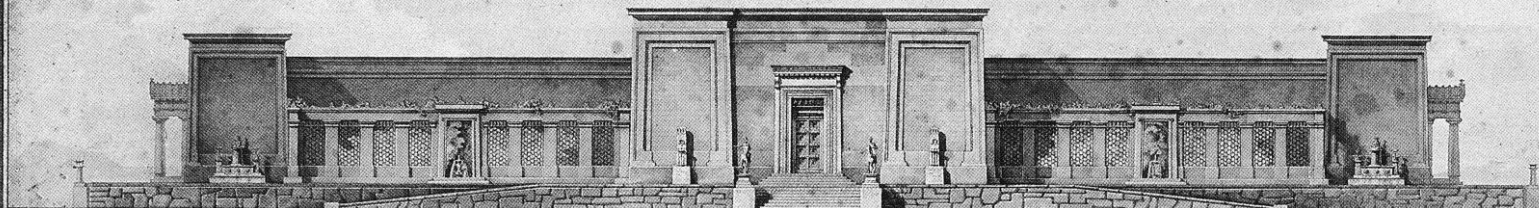

Haller von Hallerstein: ideální podoba glyptotéky

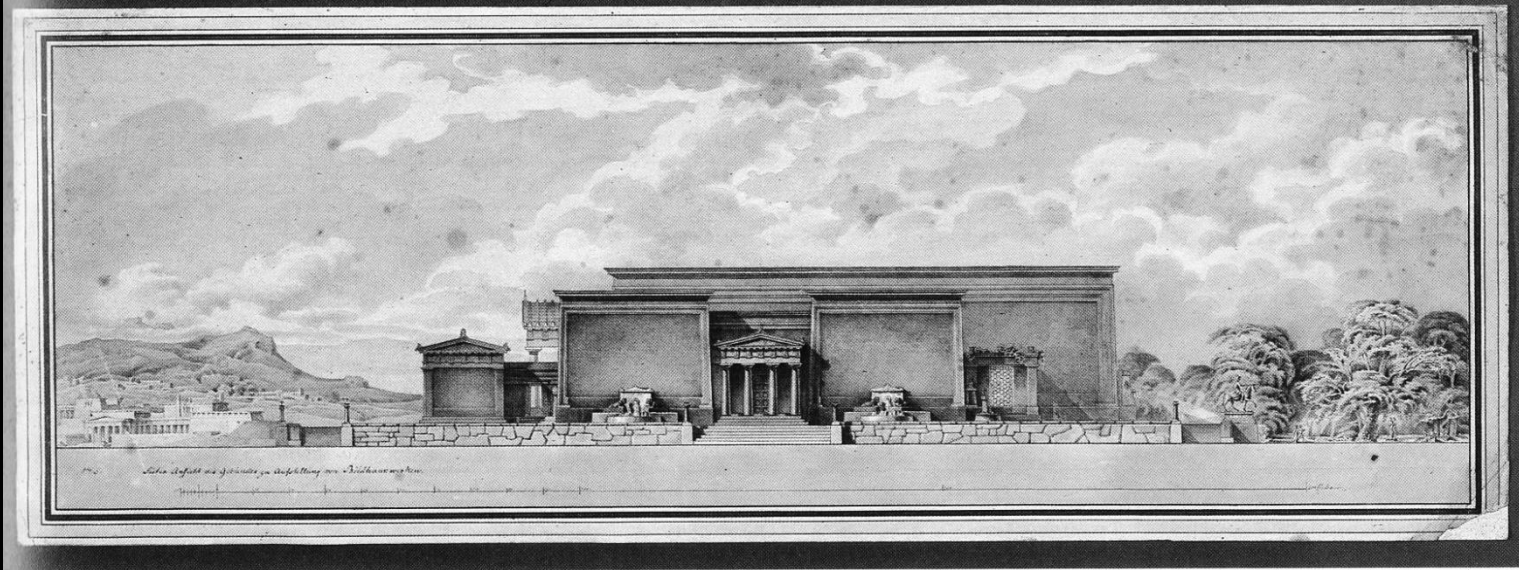
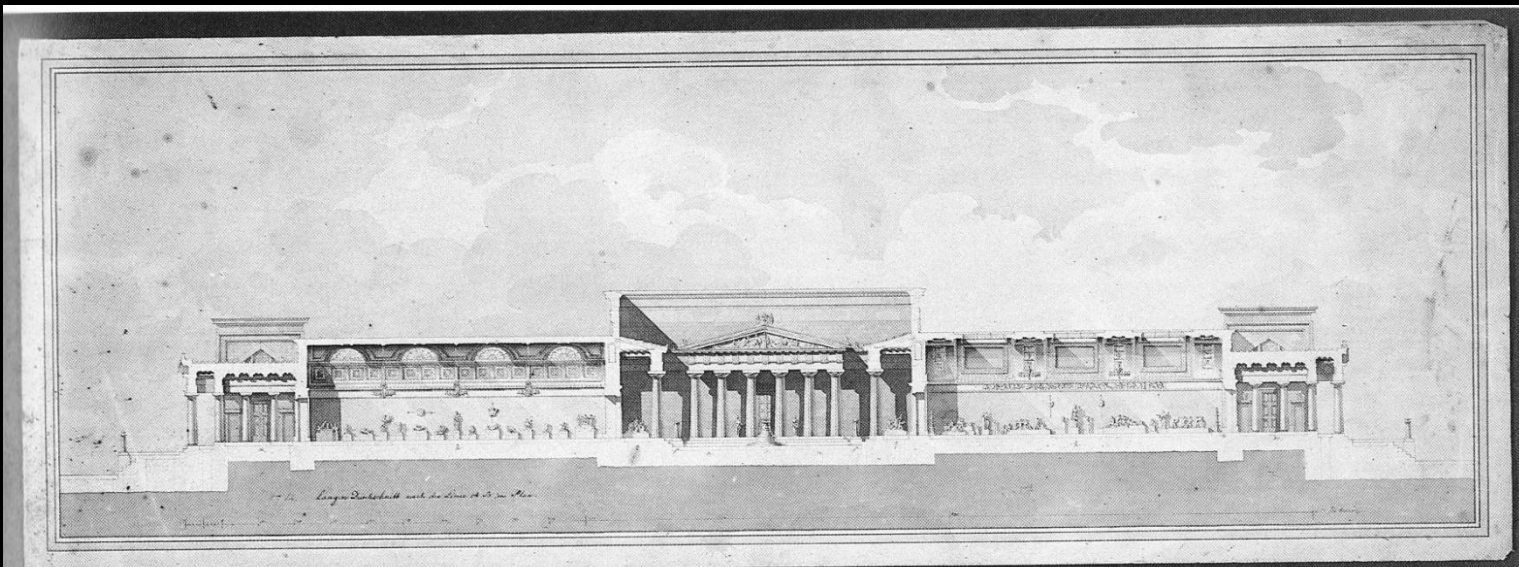
Hauptaufgange des Gebäudes zur Ausstellung von Bildhauerkünsten gegen den linken Platz gekehrt.

1874

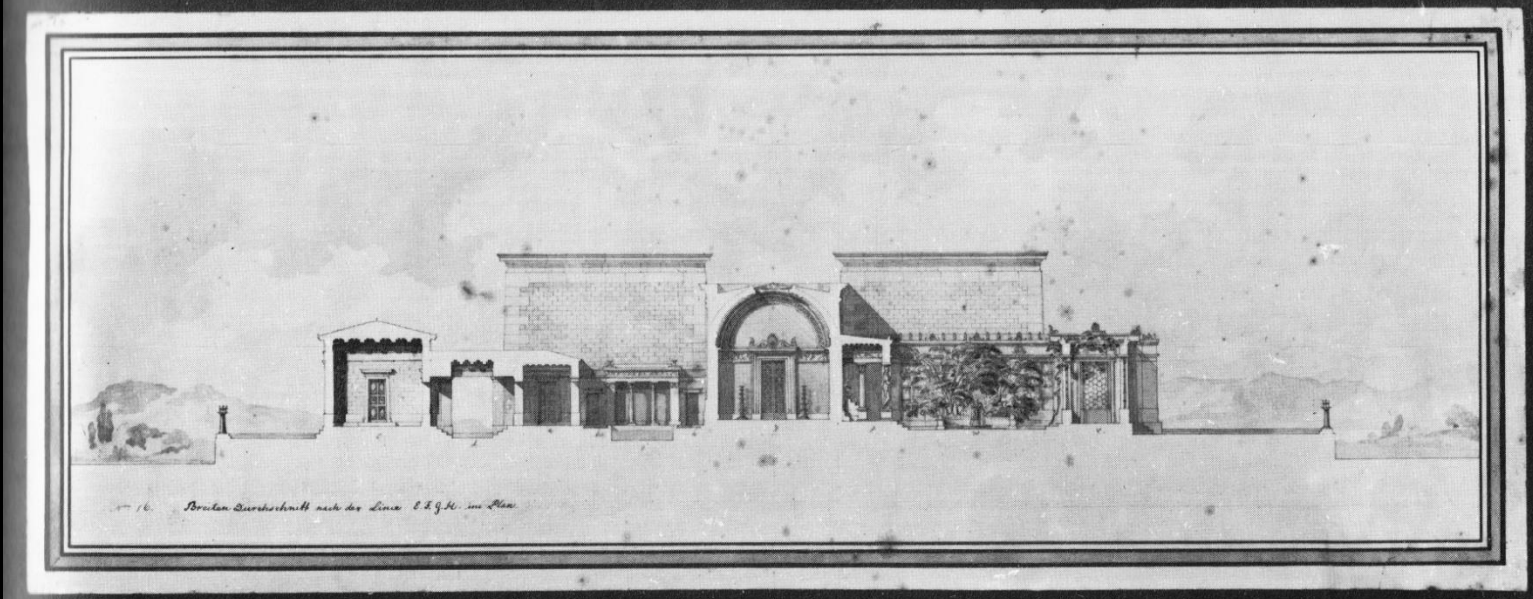
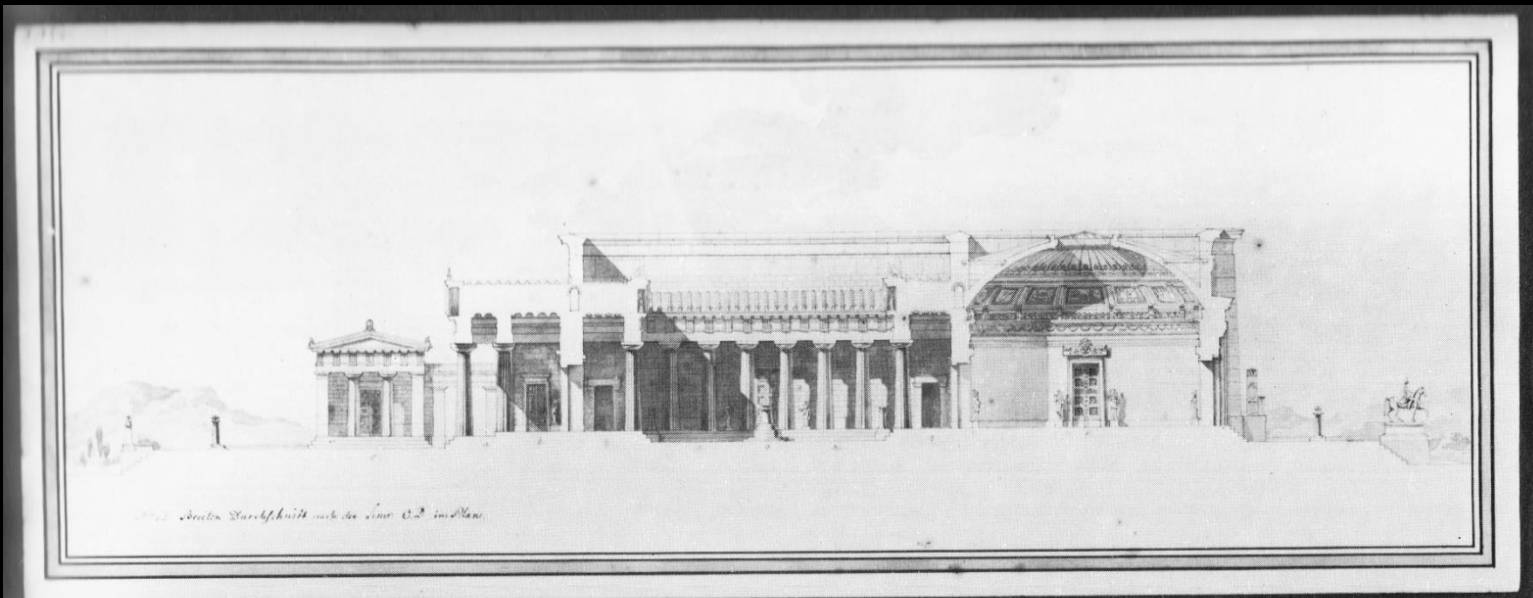

Aufgange des Gebäudes zur Ausstellung von Bildhauerkünsten gegen den rechten Platz gekehrt.

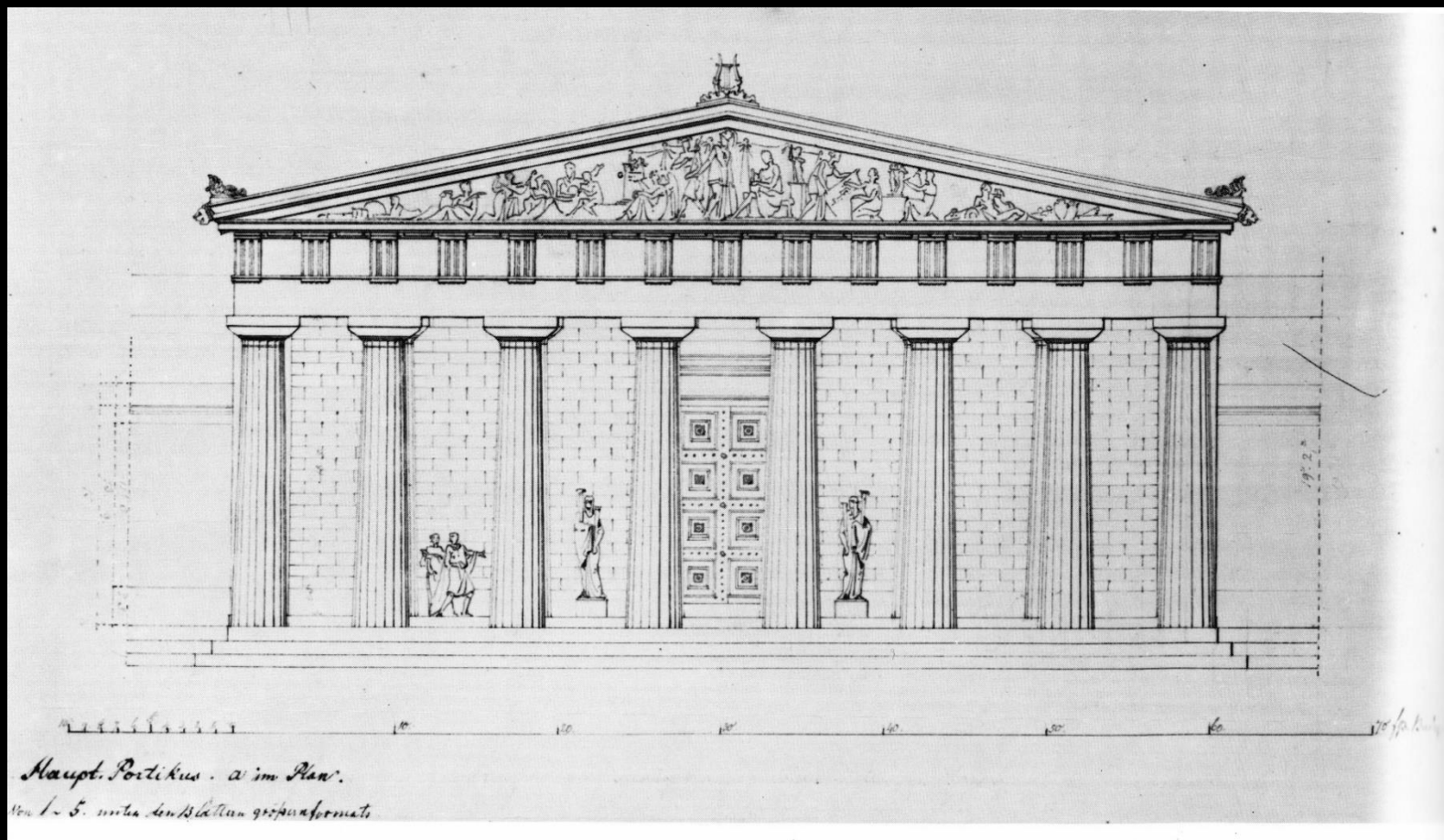
1874

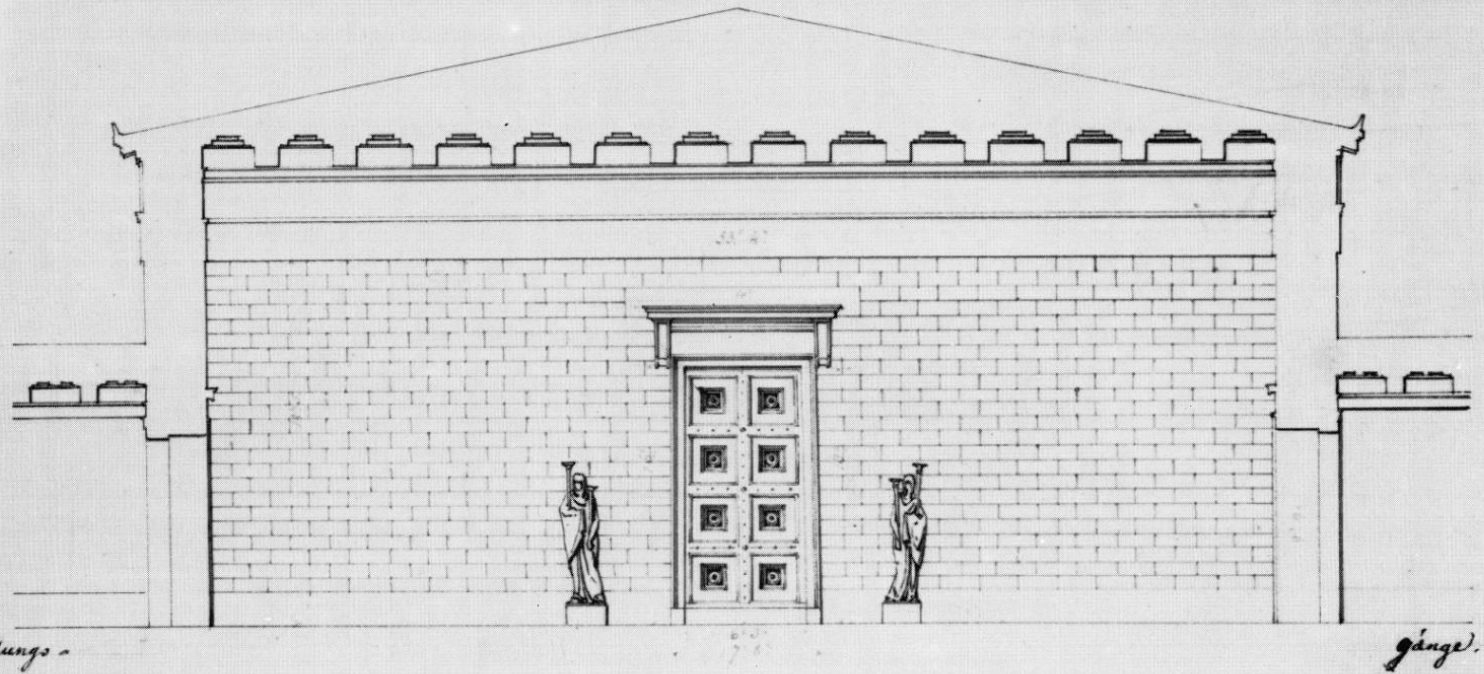
Haller von Hallerstein: návrh glyptothéky, pohledy

Haller von Hallerstein: návrh glyptotéky, pohledy

Haller von Hallerstein: návrh glyptotéky, hlavní fasáda

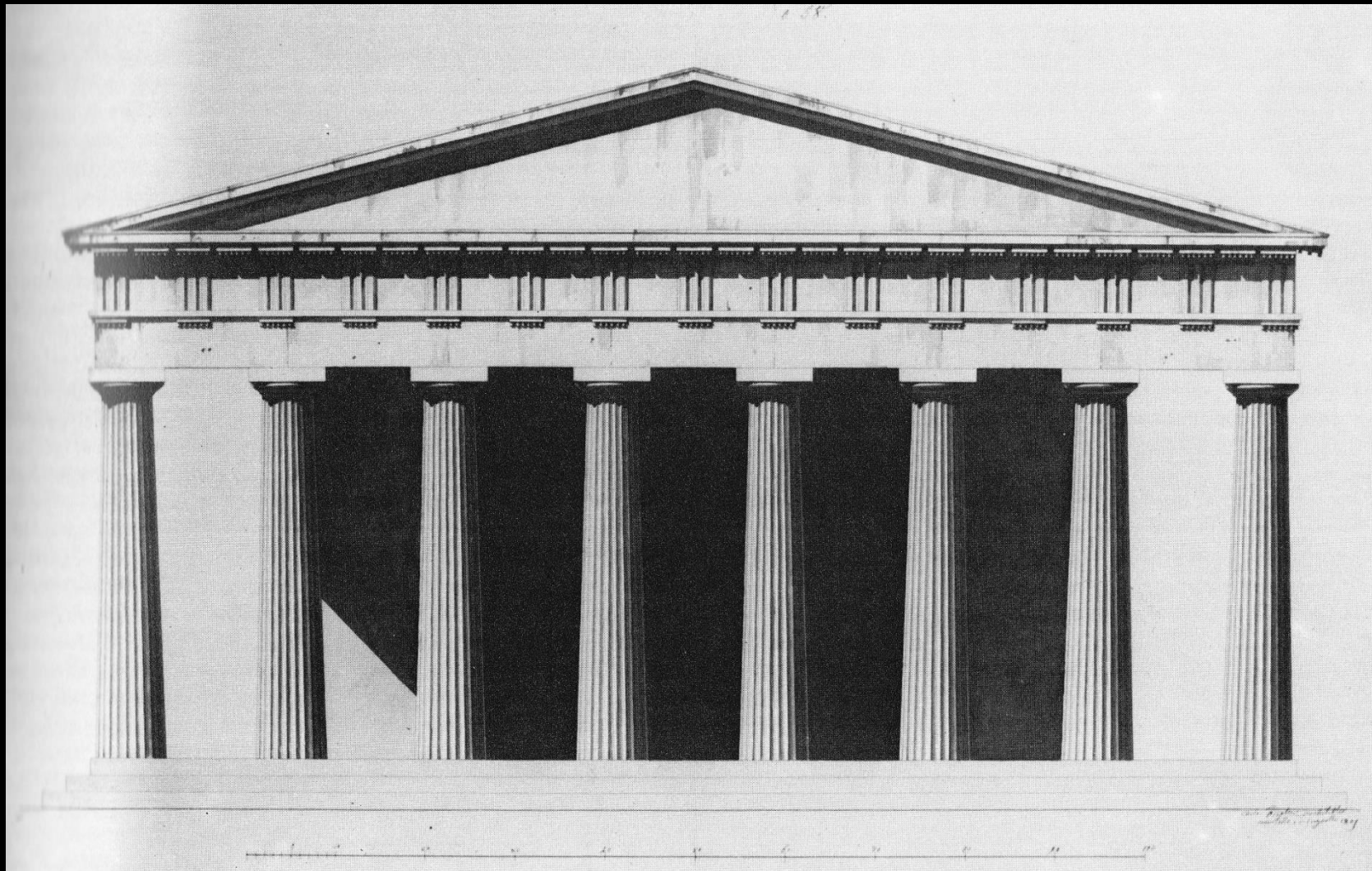

Haller von Hallerstein: návrh glyptotéky, hlavní portikus

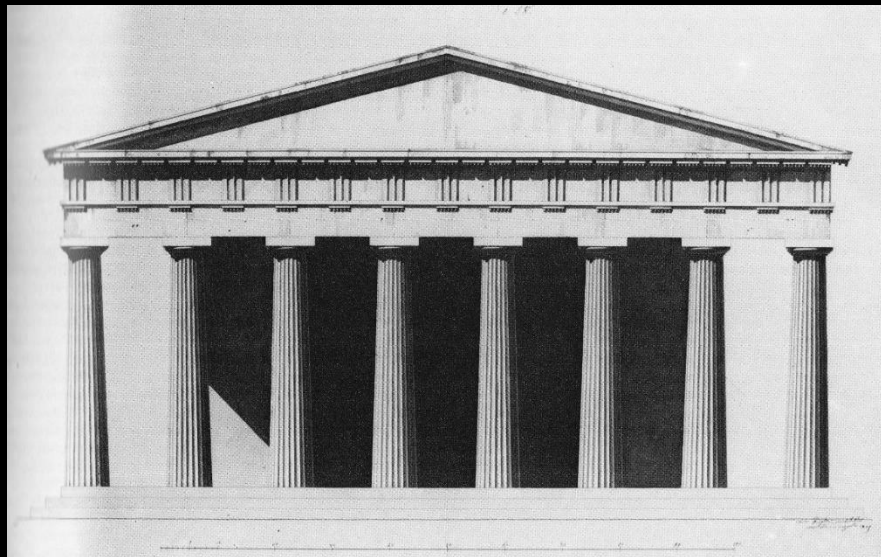

Leo von Klenze: 12. 11. 1825,
kresba od C. Ch. Vogel von
Vogelstein

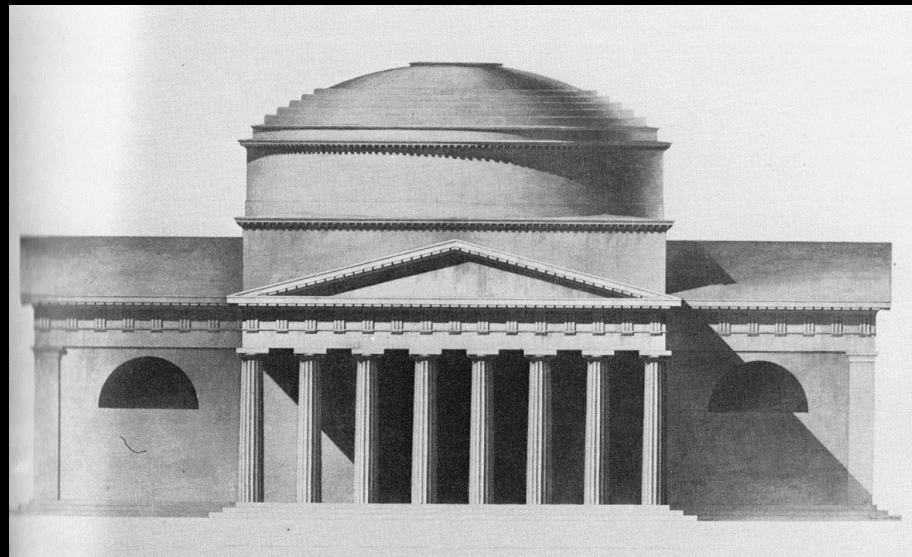
- Leo von Klenze (1784–1864), vyhrál soutěž na postavení Glyptotheky v Mnichově (1816–1830) a Walhally nedaleko Řezna na Dunaji (1830–1842)
- dvě stěžejní díla německé klasicistní architektury
- Klenze (podobně jako Schinkel v Berlíně) vyvinul moderní architektonickou syntaxi pomocí řecké formálního aparátu
- aplikoval tento „jazyk“ na ustálené typy budov a funkce budovy

Karl von Fischer: projekt II k Walhalle v řeckém stylu, 1809

**Karl von Fischer: projekt II k
Walhalle** v řeckém stylu, 1809

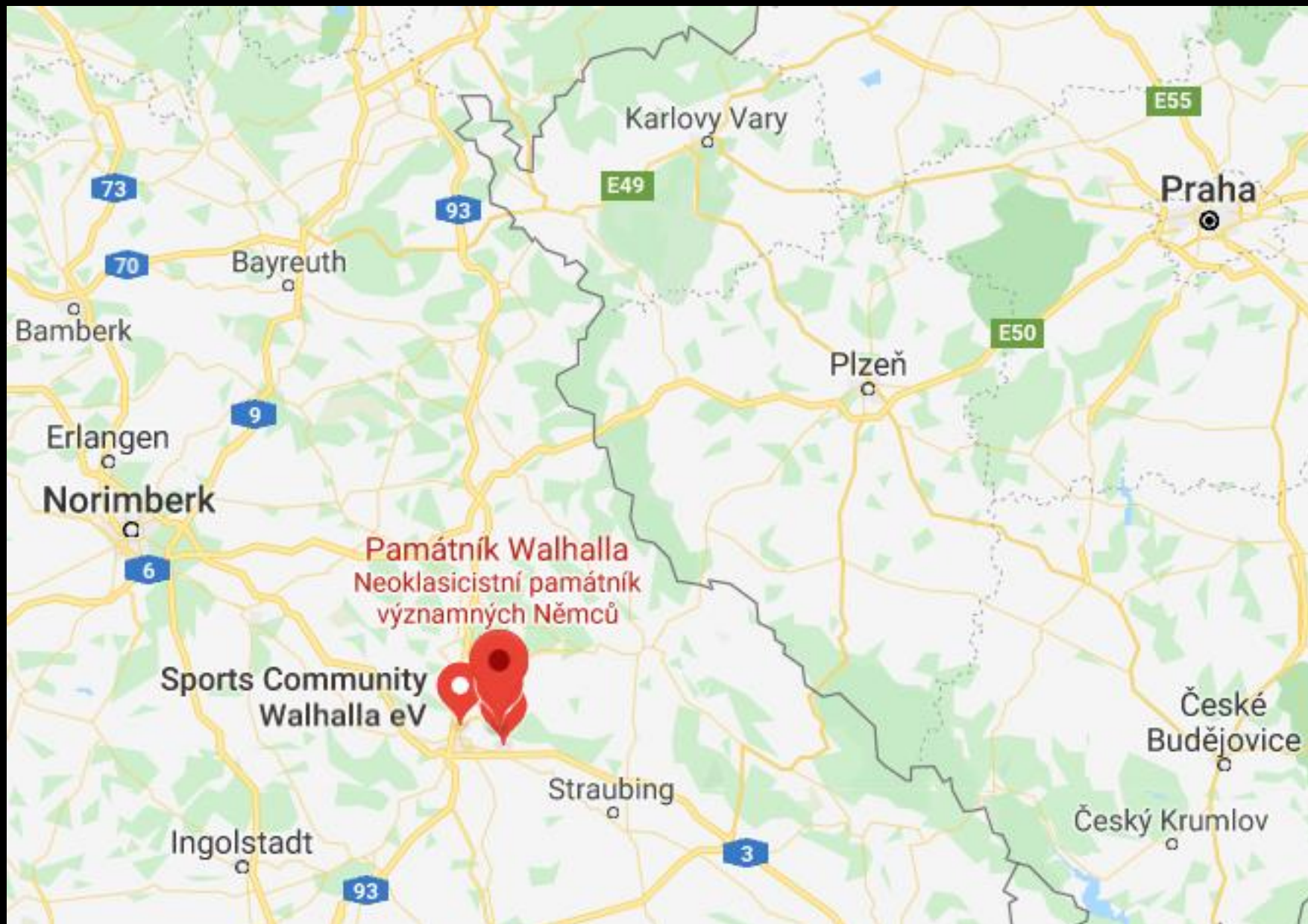
**Karl von Fischer: Projekt I k Walhalle
(německá síň slávy)** jako odkaz na dórský
chrám s rotundou Pantheonu, lavírovaná
kresba, 1809

Walhalla

- **Klenze** metodicky následoval příkladu **Palladia**, který v 16. století modernizoval principy klasické římské architektury:
- „Stejně jako Palladio dosáhnul velikosti a nesmrtelnosti díky důmyslnosti, kterou se **přizpůsobuje římské architektuře své doby**, vstřícný pro potřeby své země, proto bych rád, abychom se pokusili **o to samé s řeckými díly**: to je jediný způsob, jak se stát více než jen přímým plagiátorem“

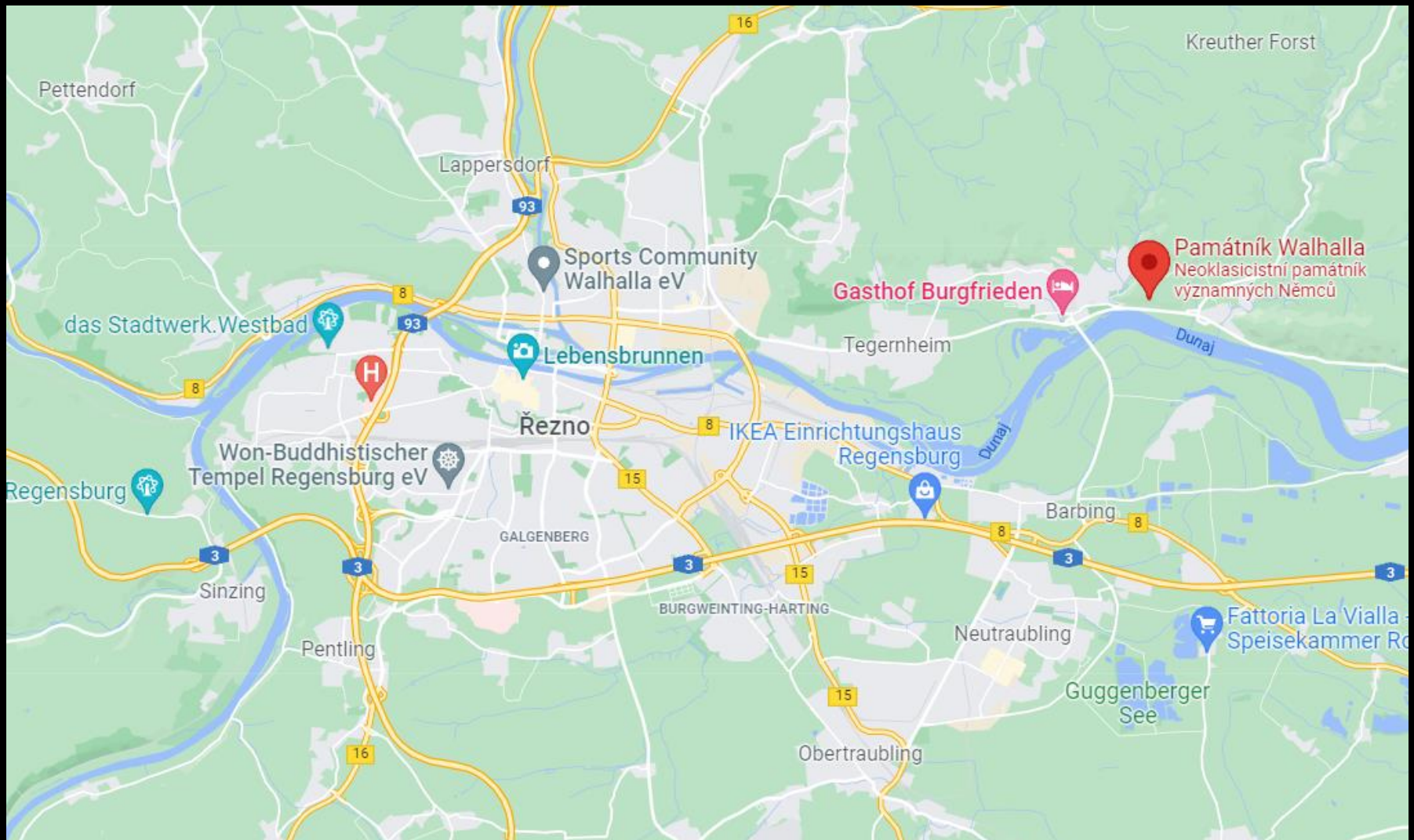

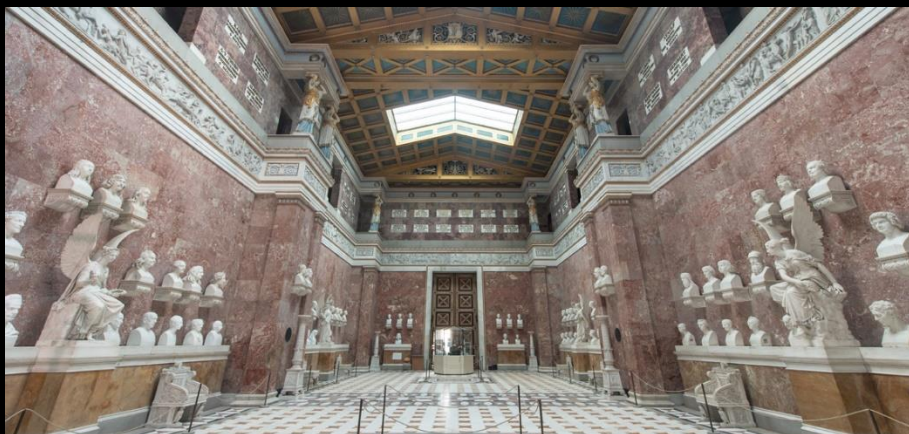

Památník Walhalla
Neoklasicistní památník
významných Němců

**Sports Community
Walhalla eV**

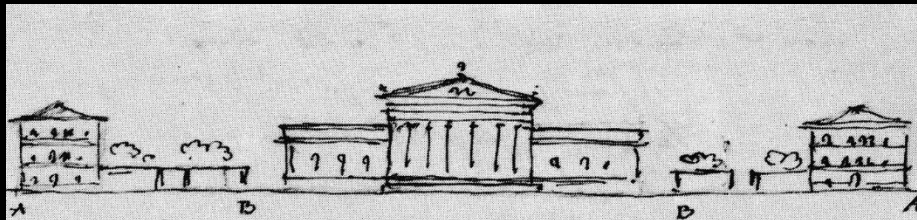

Walhalla: busty a pamětní desky
slavných Němců – Germánů

Pantheon Národního muzea, Praha

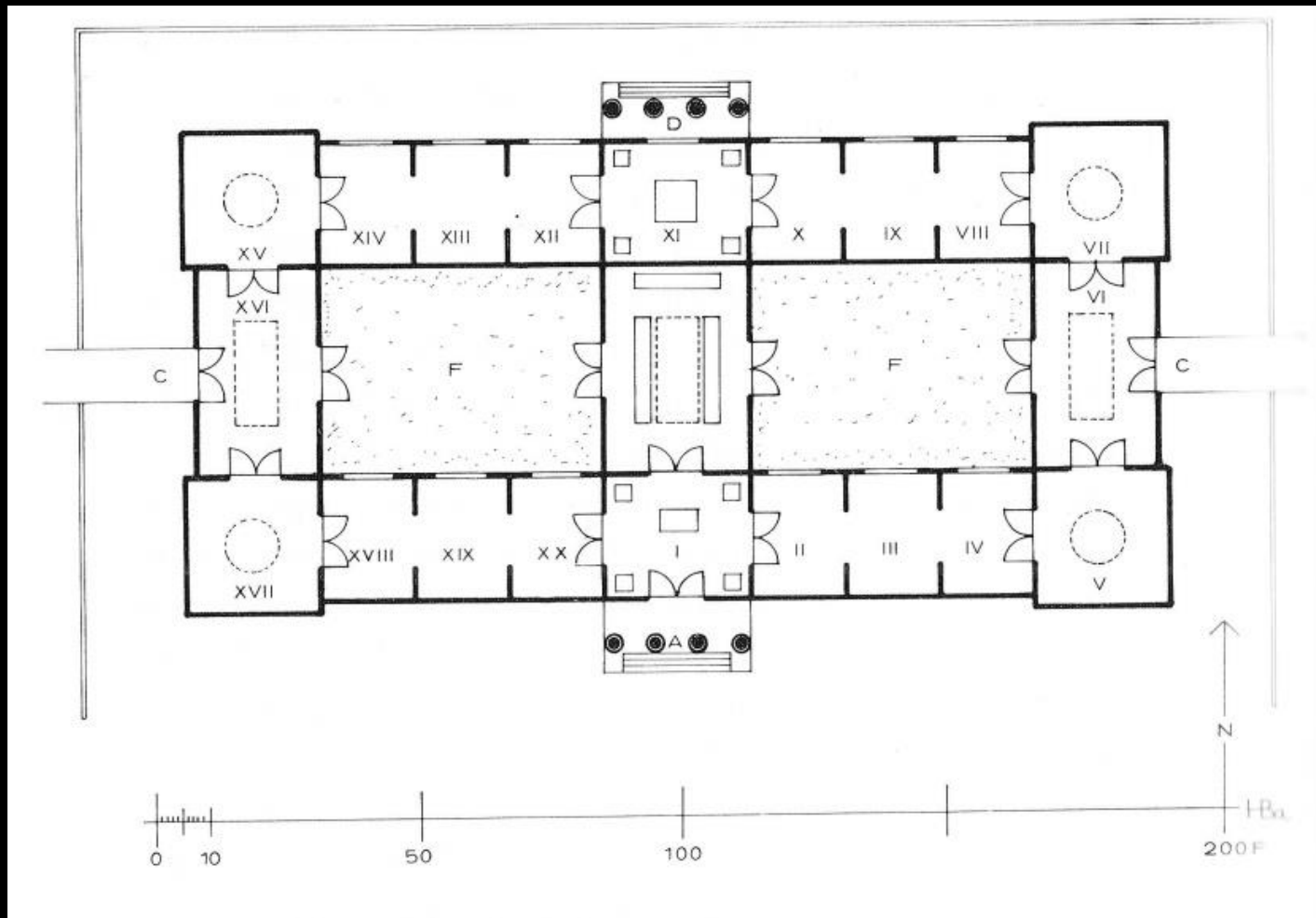

in Untermassau qualmte
 aber daß die ganze Länge
 bebaut werden, ~~die~~ und
 mit ein klein apru Häuser lech
 auf die die Glyptothek wieder
 stiftet und wolle sie nicht
 unser Landung um die Plätze
 kaufen und bebauen.

Obwohl stufet gegen unsem
 ersten Gedanken war so
 mühte ich mich ~~auf~~ auf
 das für die und mußte mit
 dem Plan in dieser Art:

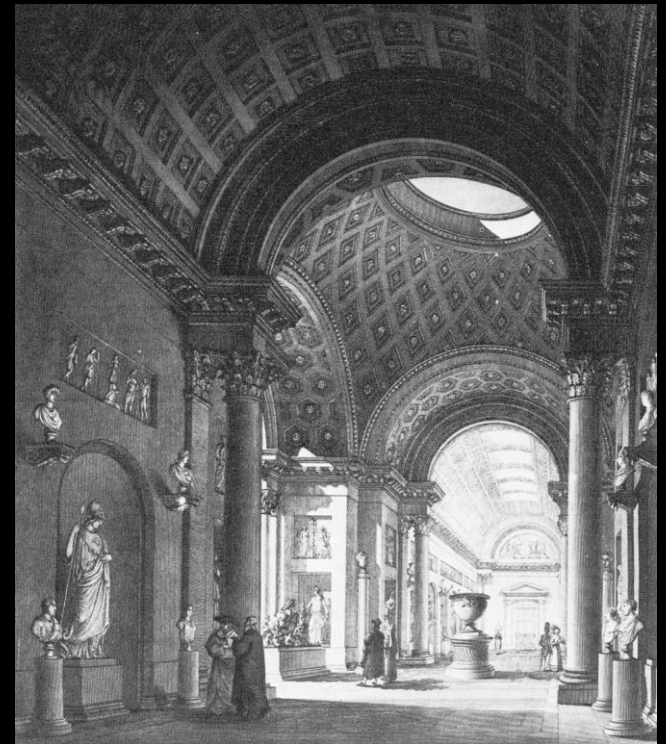
Leo von Klenze: alternativní
 návrhy na nároží Glyptotéky, 1821
 se zahradní zdí a nárožními
 pavilony nebo vícepodlažními
 paláci

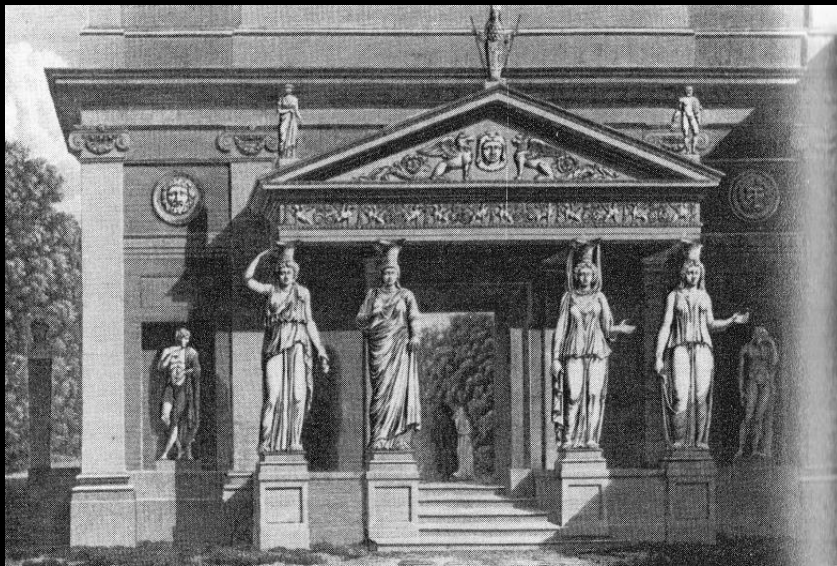
Johann Martin Wagner: půdorys Glyptotéky, rekonstrukce podle Wagnerova popisu z 12. ledna 1816

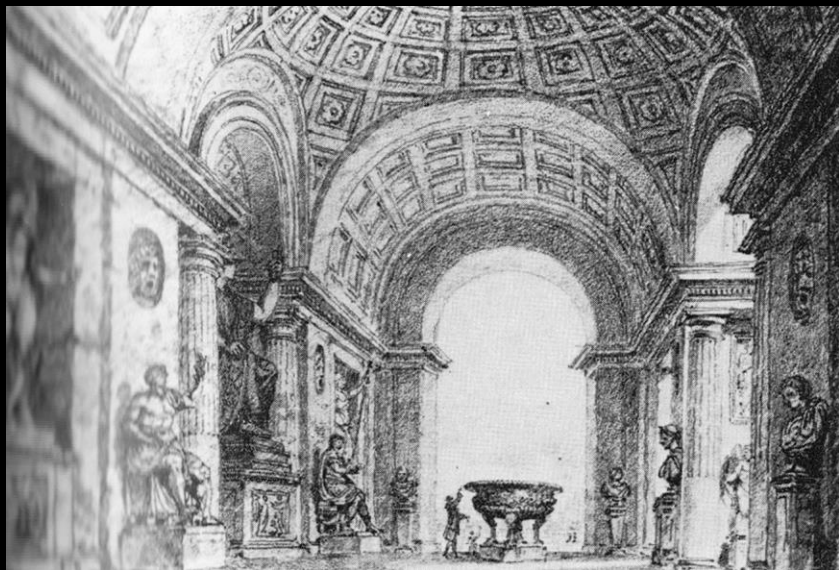
Vatikán, severní **Braccio Nuovo** (1817–1822),
uprostřed od **Raffaele Sterna** s původním
založením **Cortile delle Pigna**, vlevo Museo
Chiaramonti, vpravo Museo Profano

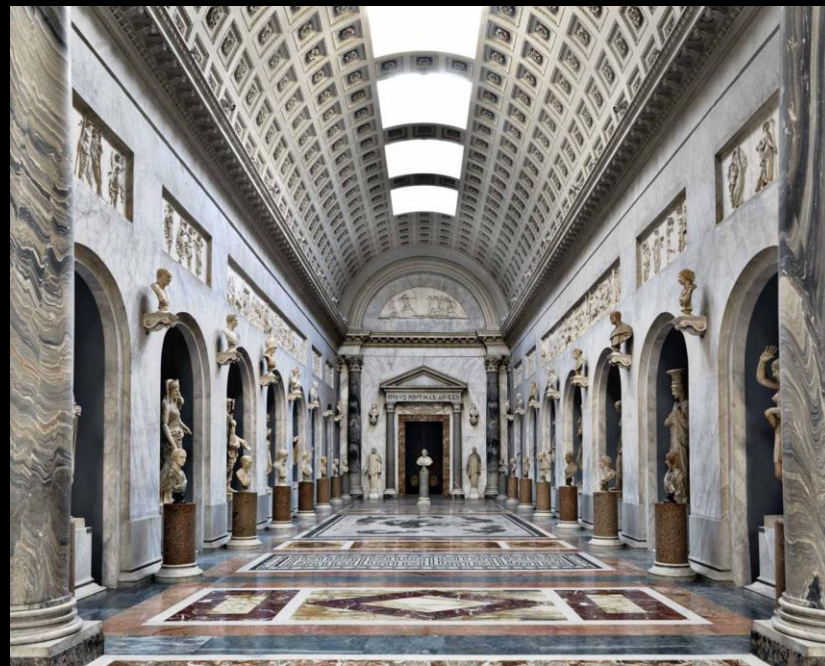
Vatikán, Braccio Nuovo
(1817–1822), pohled z
východu

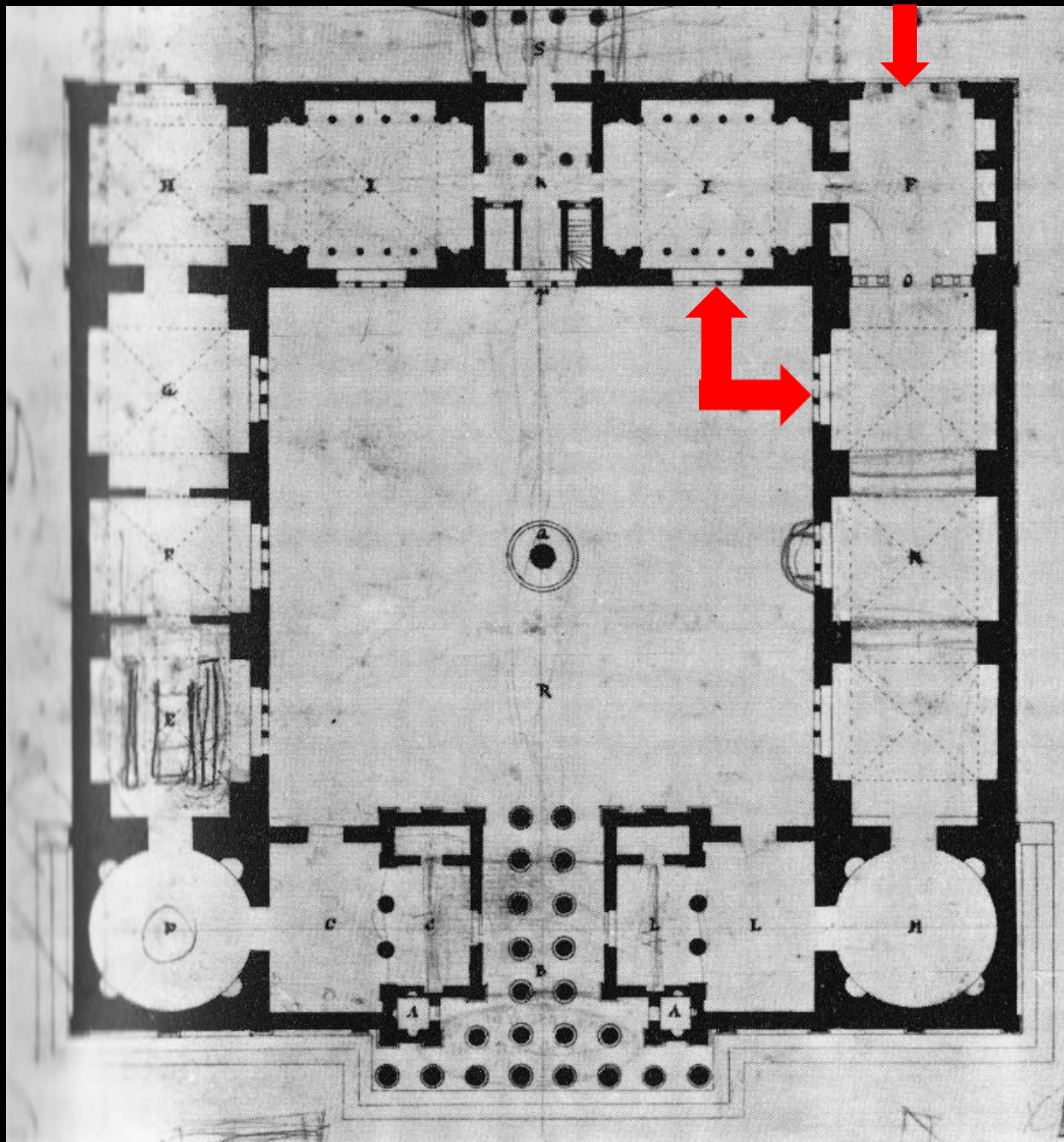
Villa Albani, Řím. Portikus s karyatidami, podle Percier-Fontaine, *Maisons de Plasance de Rome*, Paris 1809

Villa Albani, Řím, Portikus kasina, úzká strana zahradní fasády

Vatikán, **Galleria Chiaramonti**, dokončeno **1806**,
lunetová okna orientovaná do Cortile della Pigna

→ okna orientovaná směrem ven pouze na severní straně

→ jinak je prostor osvětlen ze dvora a s horním osvětlením v rohových rotundách

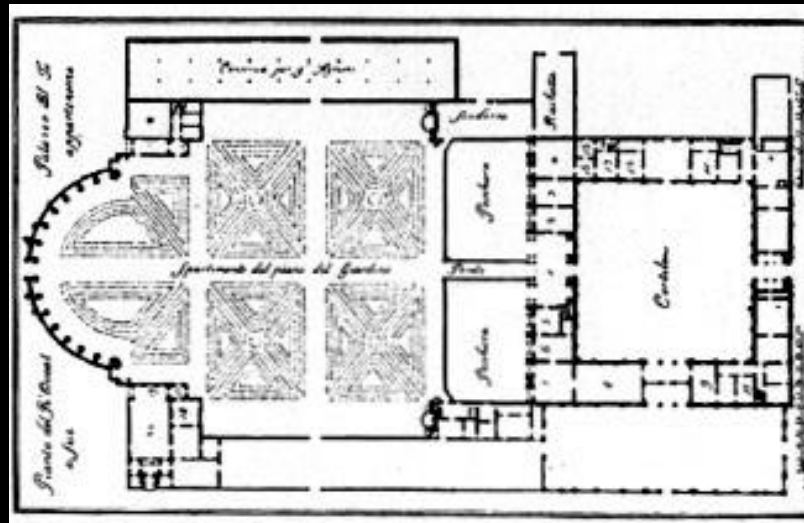
→ vhodný zejména pro osvětlení soch

→ umožňuje to také soudržnost prohlídky sbírky

Leo von Klenze, půdorys Glyptotéky z 8. 3. 1816 s postranními náčrtky od Wagnera

Giulio Romano: Palazzo del Tè, Mantova, 1524–1534

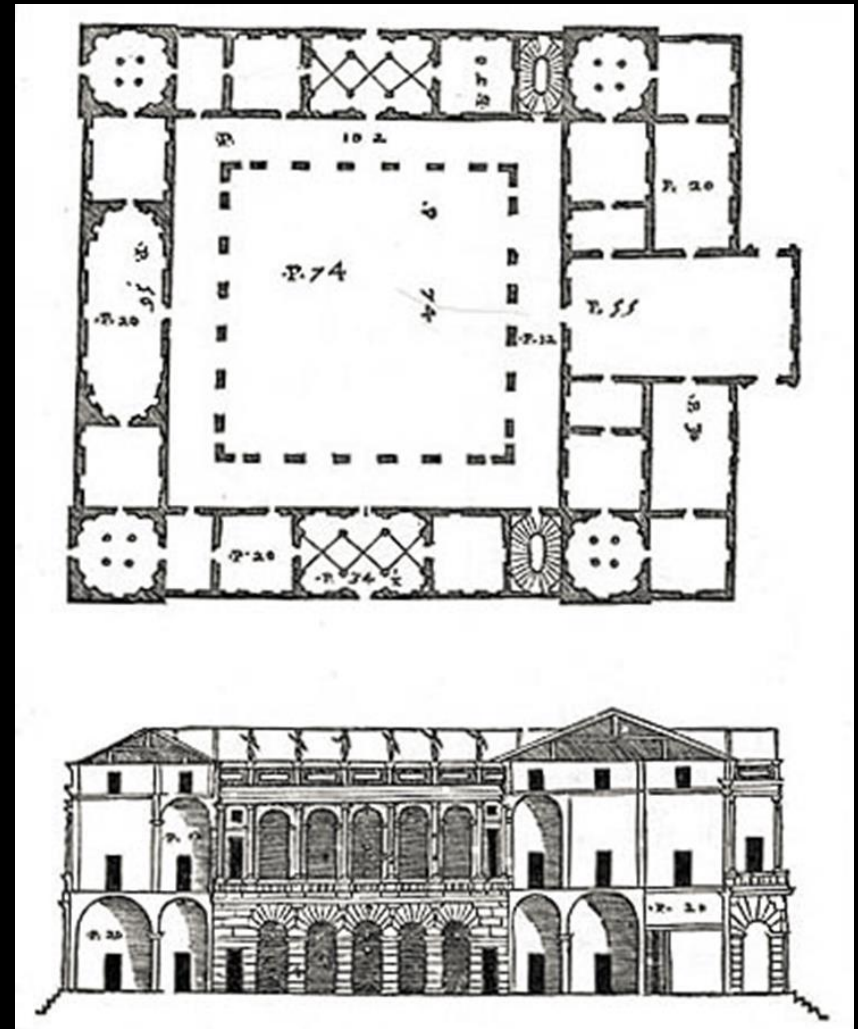
- Glyptotéka připomíná atrium římské vily (paláce)
- velikostně srovnatelná dále např. s dispozičním řešením čtvercového, jednopodlažního Palazzo del Te v Mantově
- navržený **Giuliem Romanem** na počátku 16. století pro **Federica II. Gonzaga**

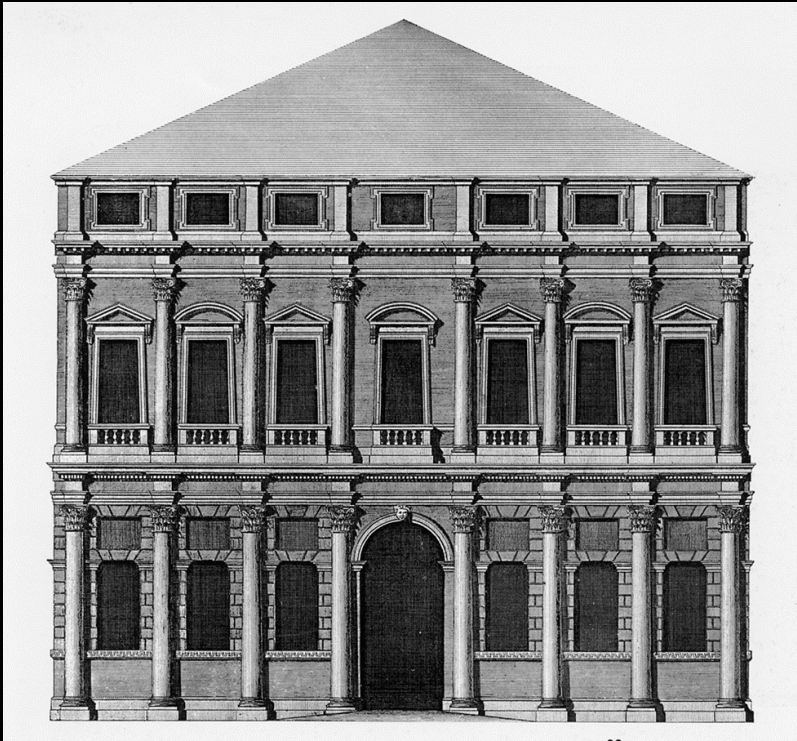
Giulio Romano: Palazzo del Tè, Mantova, 1524–1534

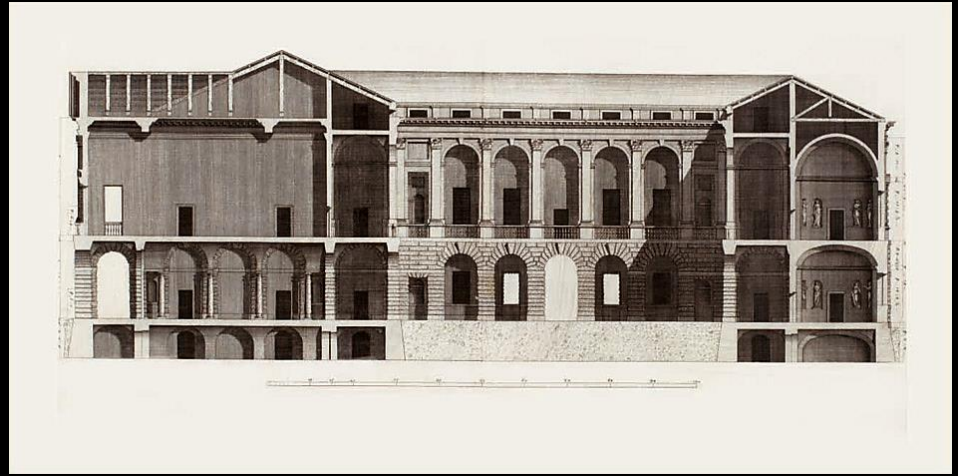
Frontispiece: **I quattro libri dell'architettura**, 1570, **Andrea Palladio** (1508-1580). Typ 525 70.671, Houghton Library, Harvard University

Andrea Palladio: Palazzo Thiene, Quattro Libri

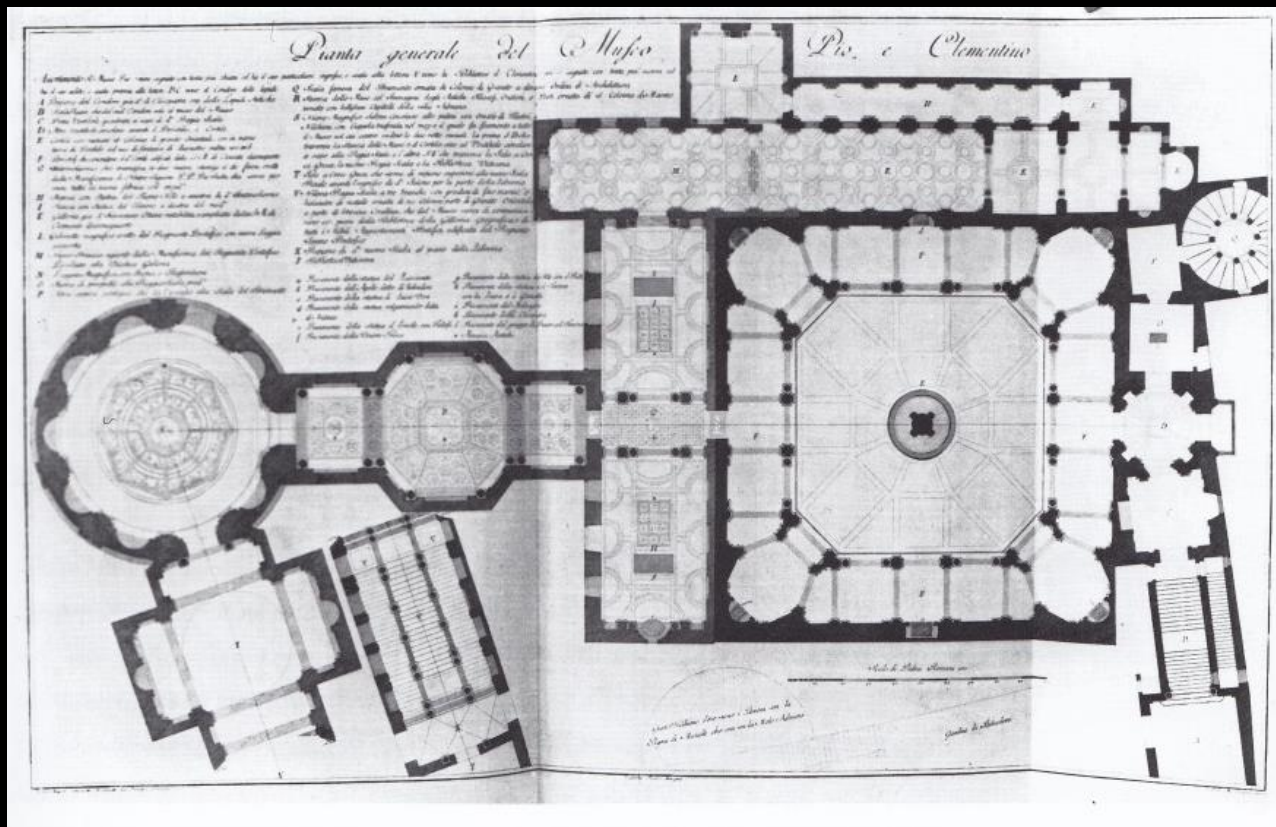
Andrea Palladio: Palazzo Thiene, 1572,
Vicenza, Italy

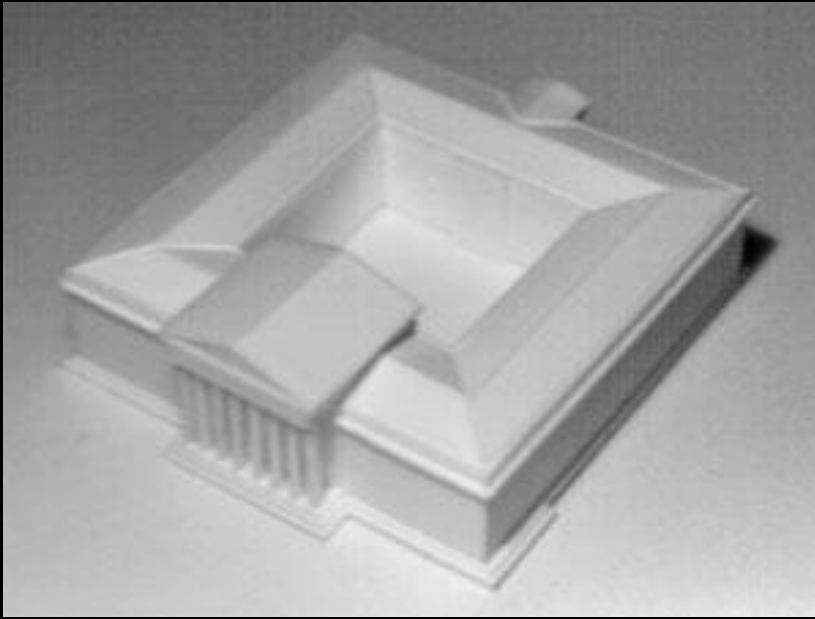
Andrea Palladio: Palazzo Thiene, Quattro Libri

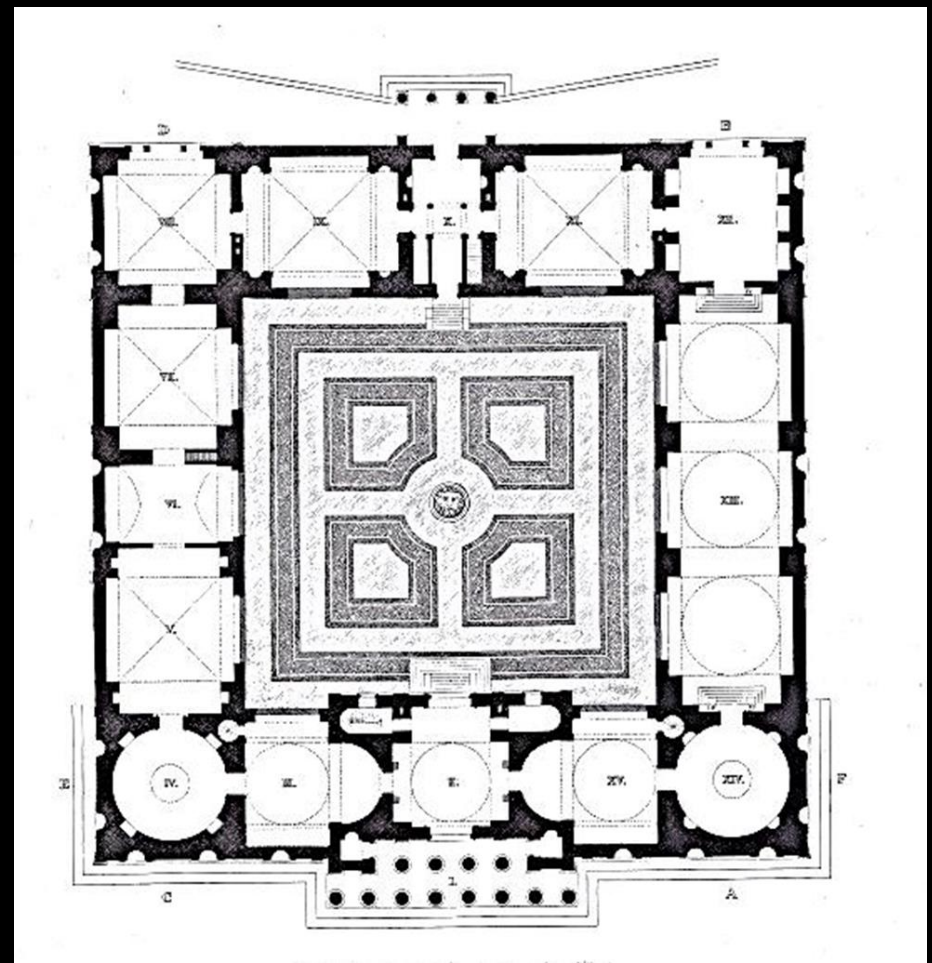
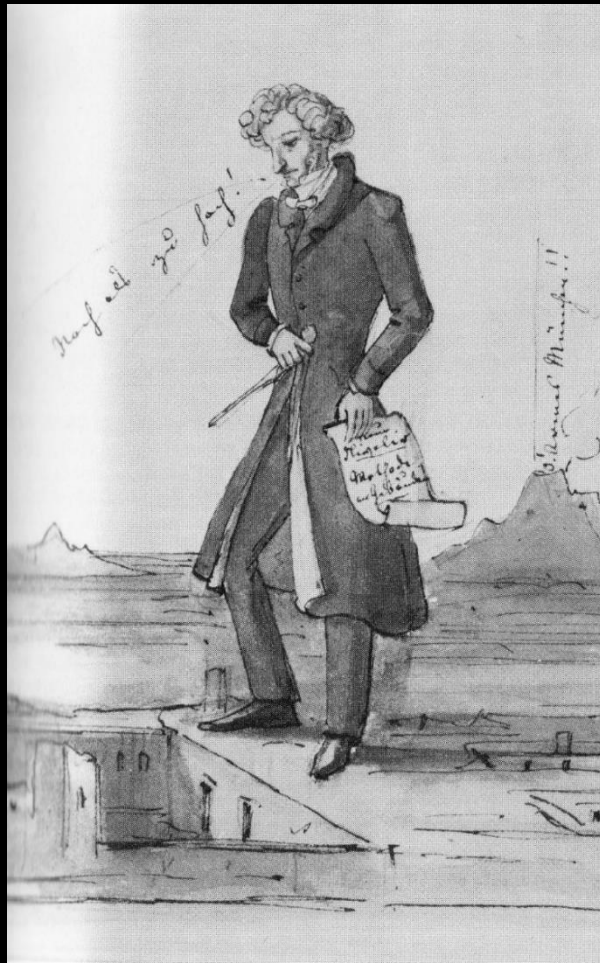
Andrea Palladio: Palazzo Thiene, Vicenza

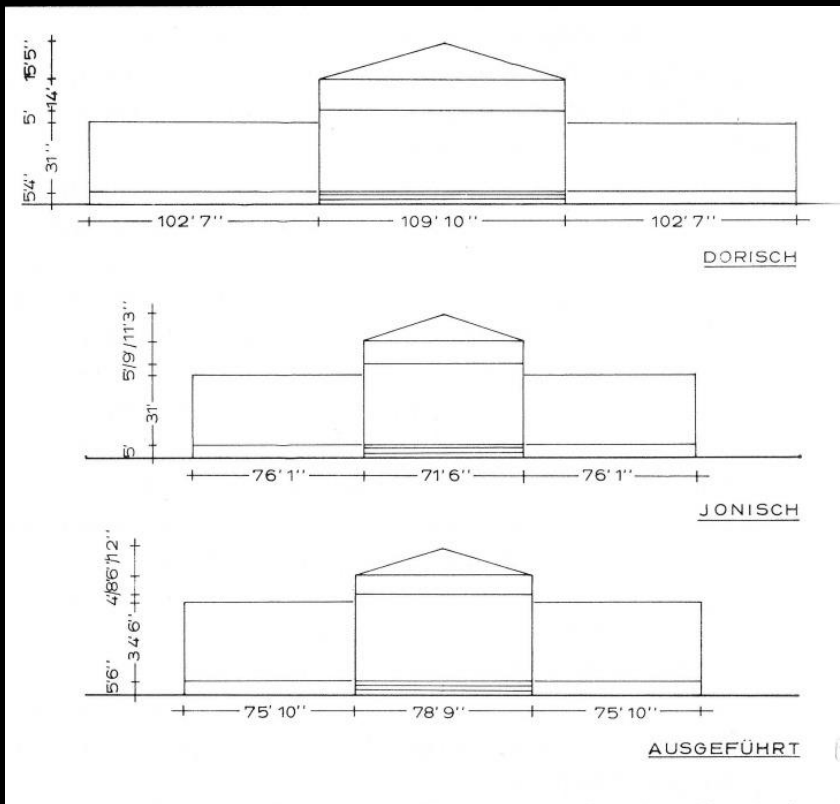
Marco Carloni, podle Michelangelo Simonetti:
plán Museo Pio-Clementino jak se rozrostlo po roce 1776
rytina 52,5 x 86 cm
publikováno v knize **Giovanniho Battisty a Ennio Quirina Visconti:**
Il Museo Pio Clementino, 1782, Řím, sv. 1.
dnes Los Angeles, Getty Research Institute

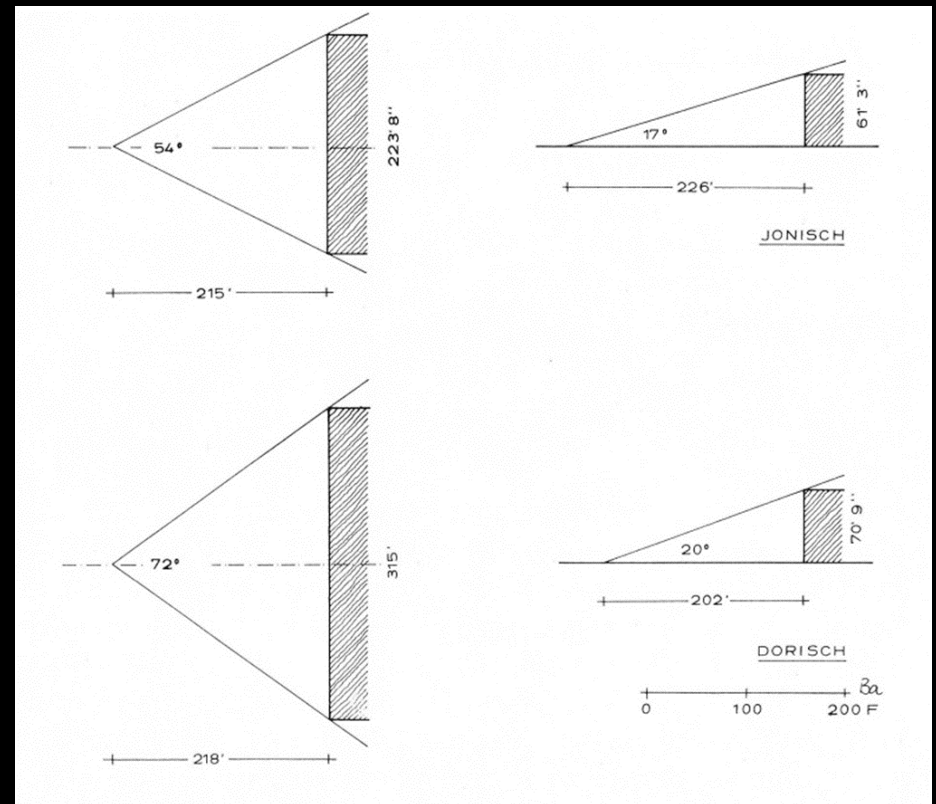
- **Klenze** nahradil iónské sloupy bez kanelur a s hlavicemi
- předvedl moderní syntaktickou svobodu, která kombinuje formu hlavic z chrámu **Athena Polias v Priene** s hlavicemi z **Erechtheionu na Akropoli**
- oba typy hlavic převzal z **Durandova** Recueil et parallele des edifices en tout genre, anciens et modernes . . . (**Album grafických listů a porovnání staveb všech typů, starověkých a moderních,...** 1800)
- Klenze umístil Glyptotéku podobně jako řecký chrám, na třístupňový stylobat a ukončil fasádu složitou římsou a akroteriiemi

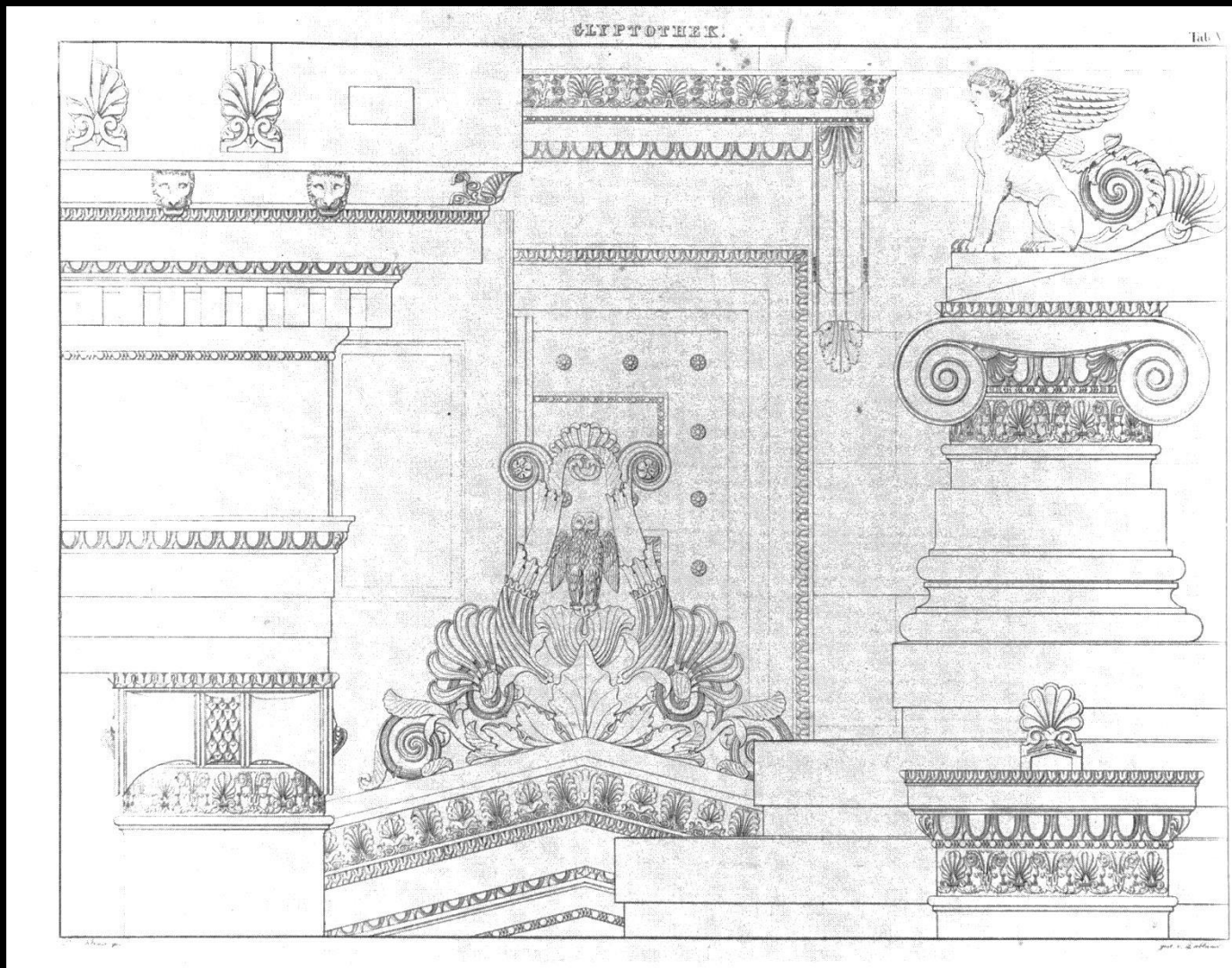
Franz Graf Pocci: karikatura **Leo von Klenzeho** přemýšlející o Glyptotéce – „stále příliš vysoké“ v ruce drží list s nápisem „Neue Nivelir Methode an Gebäuden“

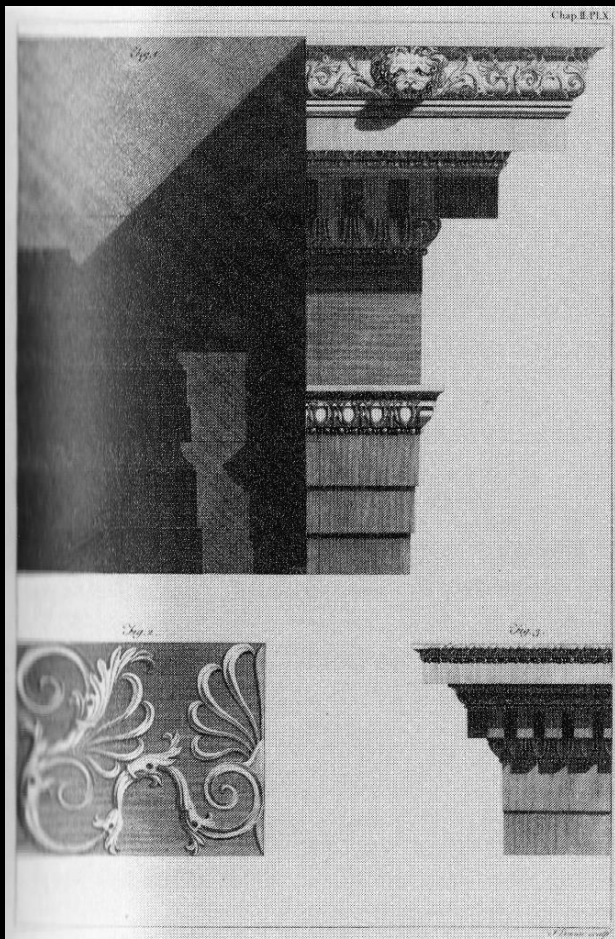
Leo von Klenze, zaměření fasády Glyptotéky v dórském, íónském řádu a skutečné provedení

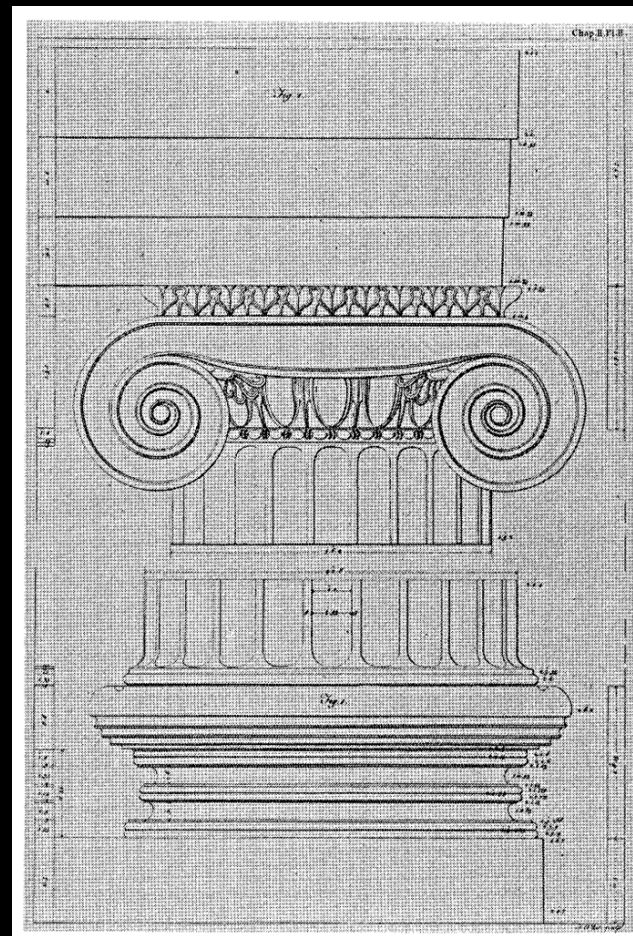
naznačení horizontál a vertikál v úhlech na Glyptotéku z centrálního nádvoří

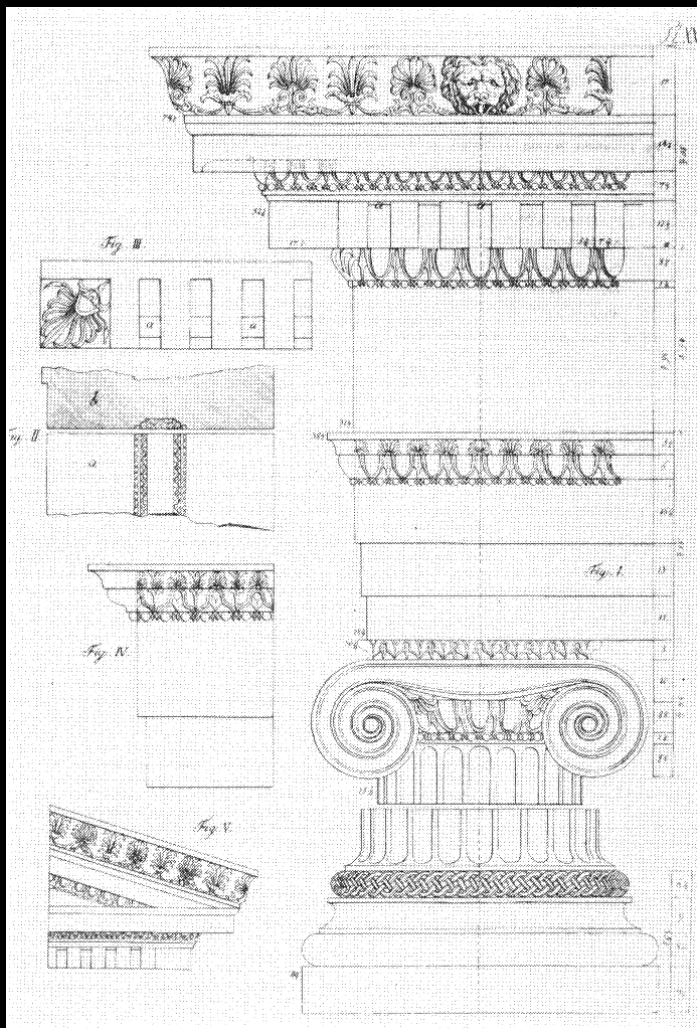
Leo von Klenze: ornamentální motivy z exteriéru glyptotéky, podle Sammlung architektonischer Entwürfe I., 1830 (Sbírka architektonických návrhů)

Chrám Athény Polias z Priene,
vnější obložení,
podle Chandler-Revett-Pars,
Ionian Antiquities, 1769

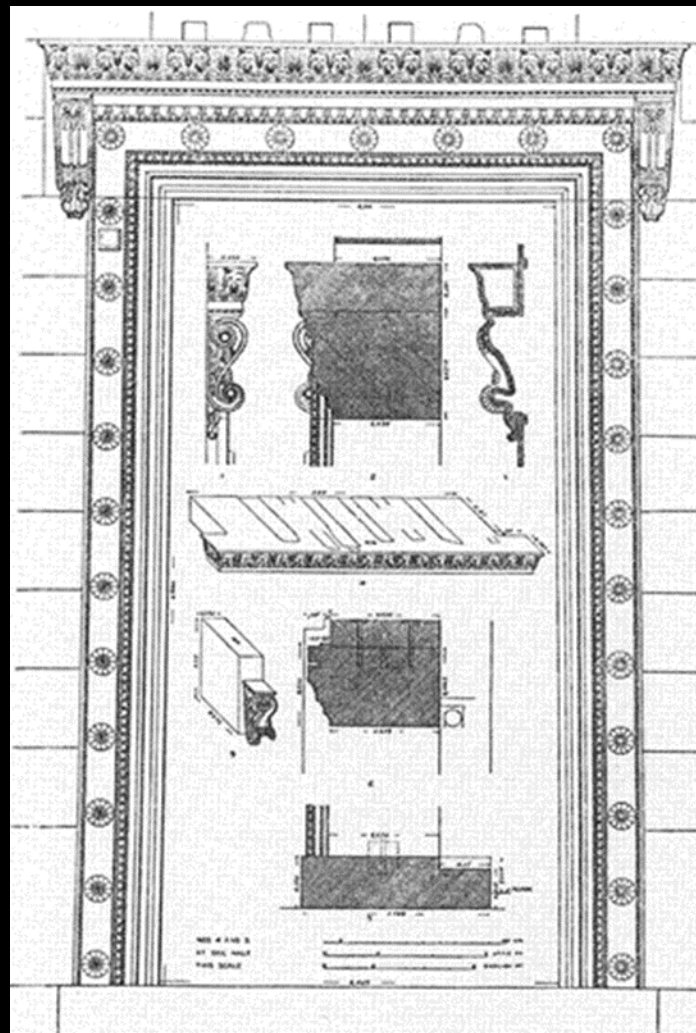

Chrám Athény Polias z Priene,
hlavice, podle Chandler-Revett-
Pars, Ionian Antiquities, 1769

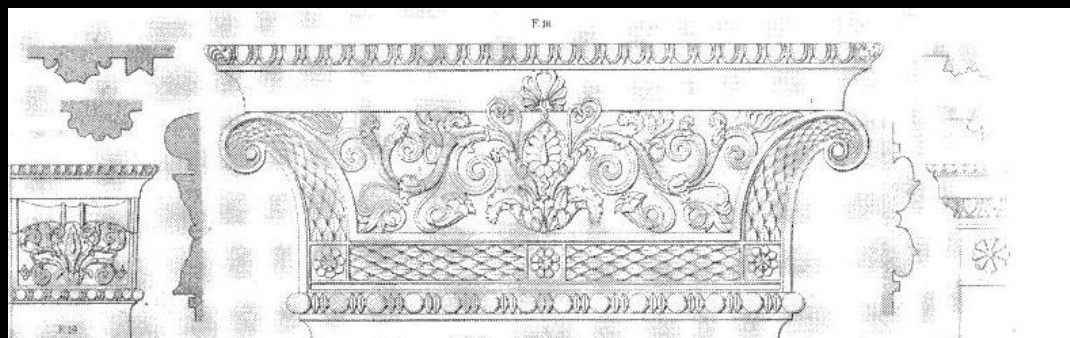
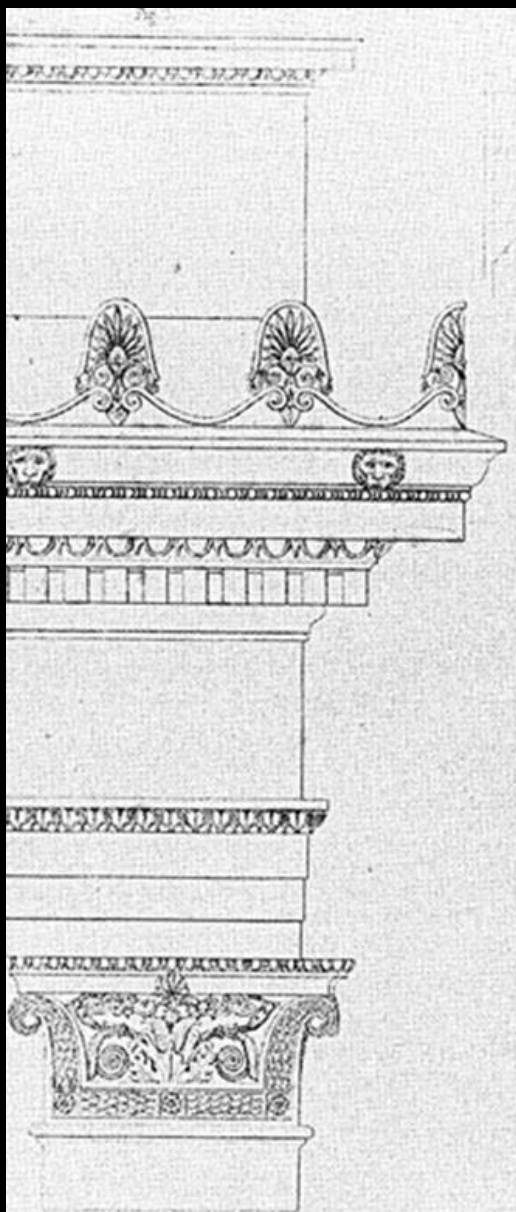

Chrám Atheny Polias z Priene, vnější obložení s atikou základnou z Erechteionu.

Podle [A. Hirt](#), *Die Baukunst den Grundsätzen der Alten*, 1809
(Architektonické principy starých)

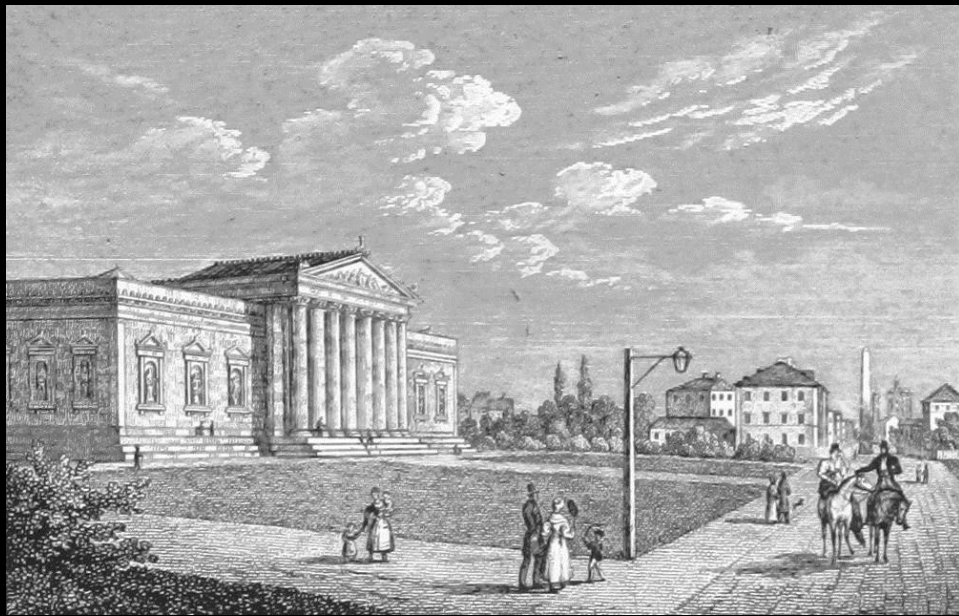

Erechtheion, dveře severní cely, podle [Stevens-Fouler-Paton](#), *The Erechtheum*, 1927

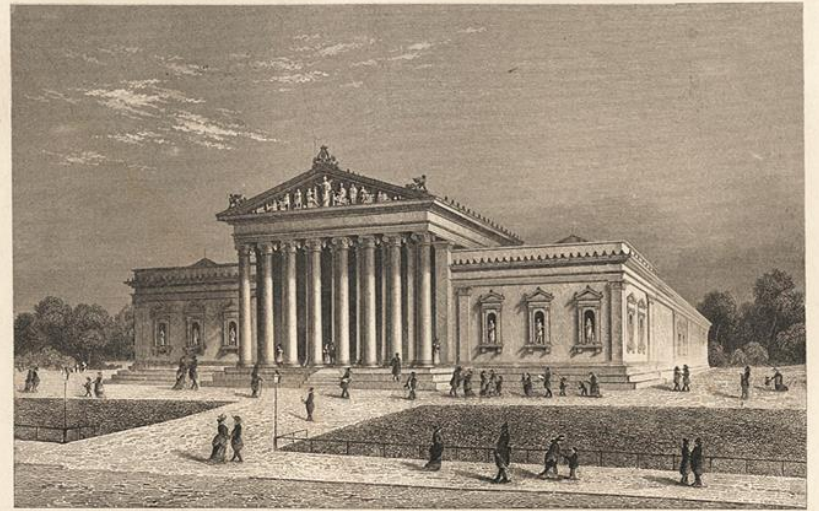

Mladší chrám Apollóna v Didymě u Milétu, pilastrová hlavice
podle **J. Bühlmann**: Die Architektur des Klass. Altertums, 1904 (Architektura klasického starověku)

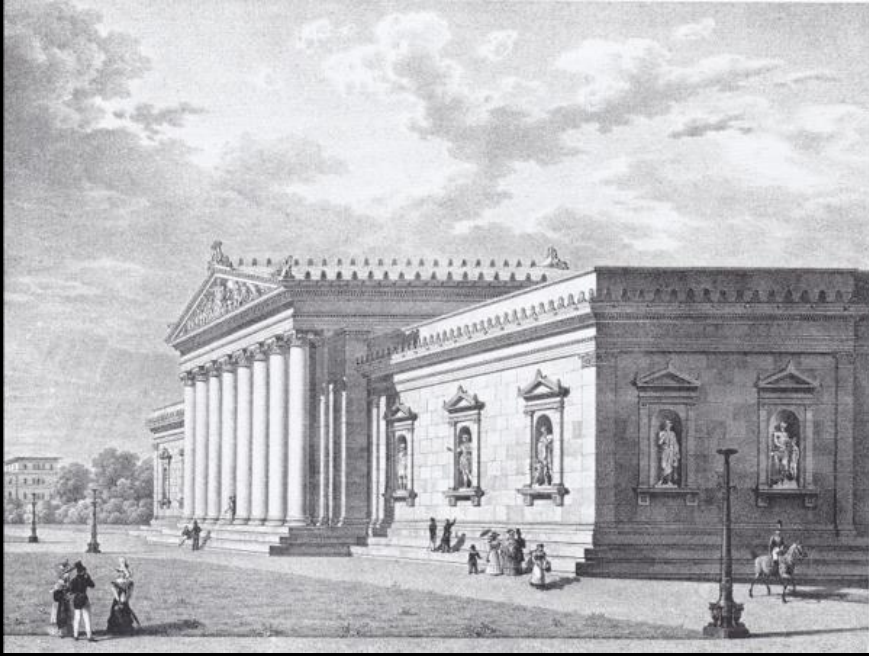
Leo von Klenze: Ornamente na postranních křídlech hlavní fasády Glyptotéky,
podle **Sammlung architektonischer Entwürfe I.**, 1830 (Sbírka architektonických návrhů)

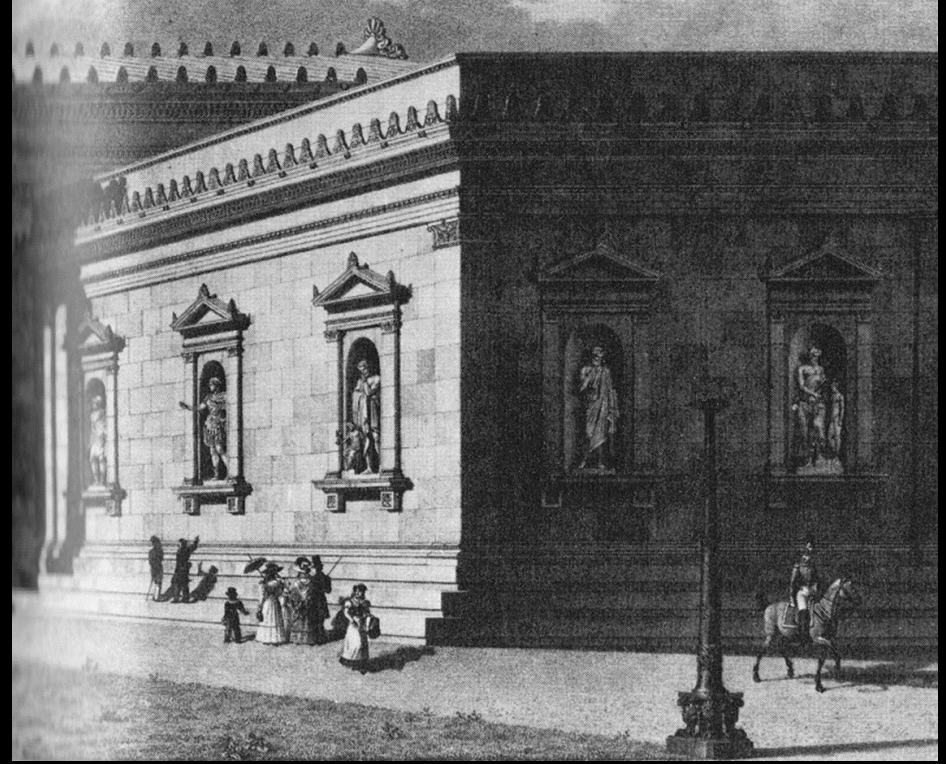
Mnichov, Glyptotéka, Schaden, 1837

Glyptothek in München.

Mnichov, Glyptotéka, Stahltisch, okolo 1850

jihovýchodní pohled na Glyptotéku, detail litografie od Heinzmanna-Klenze, 1830

- spor mezi **Klenzem** a **Ludvíkem** se týkal edikul na všech stranách budovy: ty byly v rozporu s řeckým stylem a správně připomínaly Ludvíkovi Řím a Cinquecento
- **Klenze** potřeboval formulovat strohost, okna fasády, stejně jako získat prostor pro didaktický dekorativní program vytvořený z části filozofem **Friedrichem Wilhelmem Josephem von Schellingem** (1775–1854)
- program se ozývá v trojúhelníkovém štítu → provedeném v mramoru v letech 1836–1862 podle projektu **Johanna Martina von Wagnera**
- postavy nejsou vytesány v technice basreliéfu → norma pro štítové sochařství → ale v plném objemu, tj. v "řeckém stylu"
- ve středu skupiny je situovaná **Athéna jako ochránkyně všech sochařských umění**, a je tedy doprovázena řemeslníky a umělci od stavitele po ty, kteří pracují s bronzem

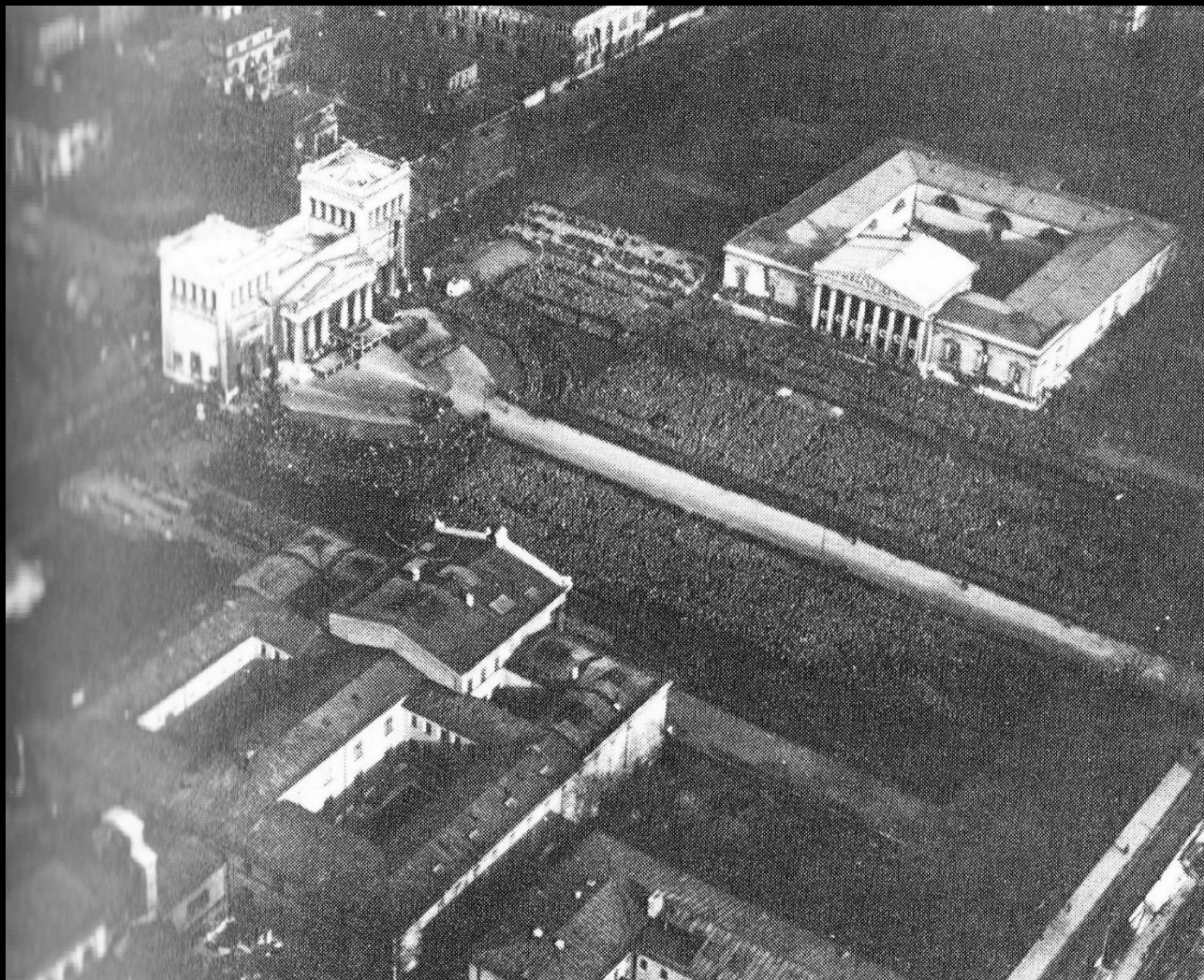
Friedrich
Wilhelm: **Joseph
von Schelling**

Joseph Karl Stieler: **Joseph von Schelling**, 1835

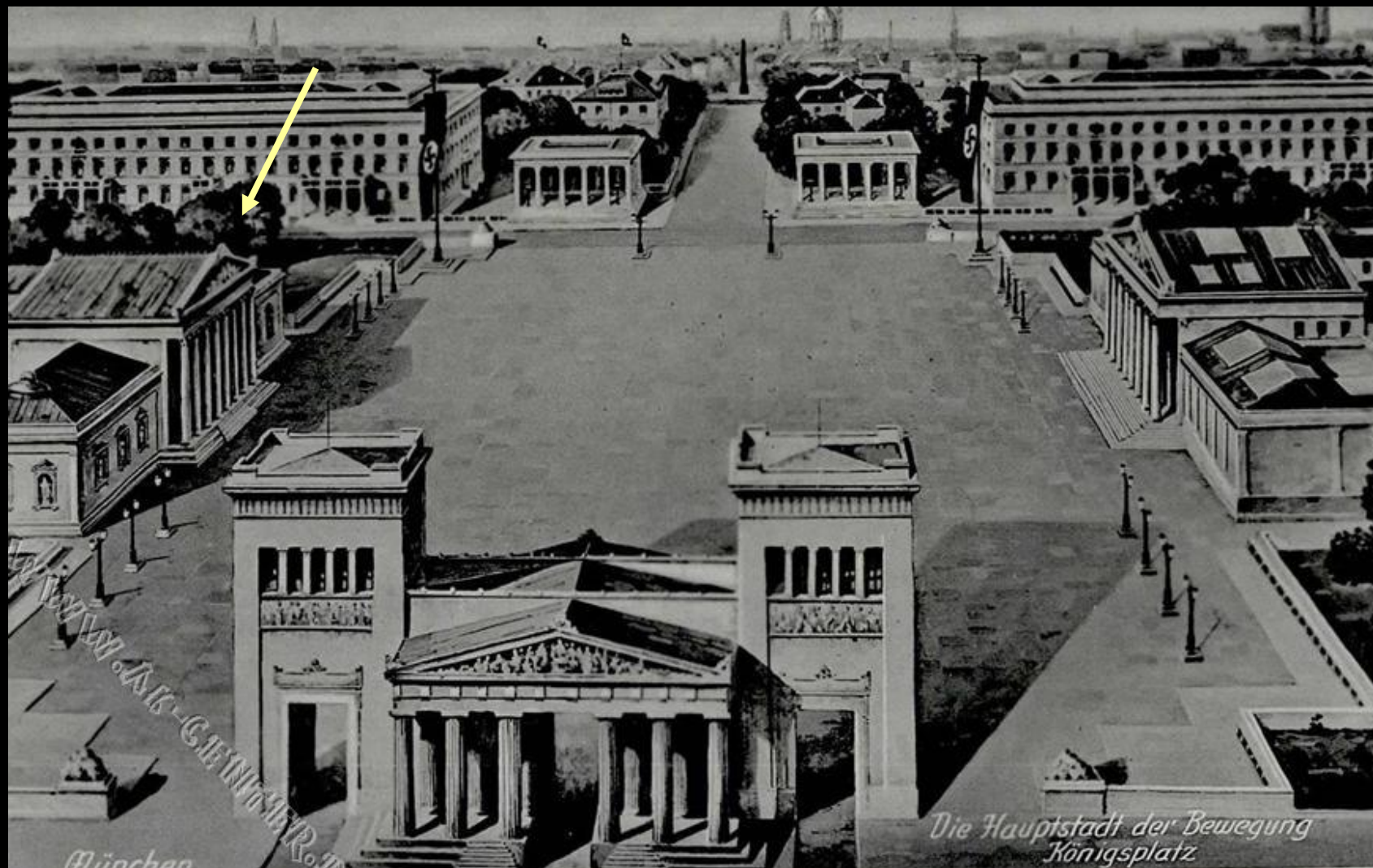
Carl Gotthelf Küchler: **Johann Martin
Wagner**, 1836, kresba, 230 x 187 mm

Königsplatz přetvořené k události/akci NSDAP 25. 2. 1934

Königsplatz, 1935

München

Die Hauptstadt der Bewegung
Königsplatz

www.wm-antik-gießerei.de

Königsplatz, Glyptotéka 1935

Glyptothek

Irrfahrten des
Odysseus

Antike Skulpturen

- v nikách průčelí:
 - Prometheus jako mýtický umělec
 - Vulkán jako ochránce slévárny
 - Daidalos jako vynálezce
 - Pheidias jako dokonalý sochař (*perfector*)
 - Perikles a Hadrian jako první a poslední "ochránce umění" v antickém světě
- západní průčelí → sochařské umění italské renesance, které představuje Ghibertiho, Donatella, Michelangela, Benvenuto Celliniho, Giovanniho da Bolognu – a Norimberčan Petera Vischera staršího
- východní strana, s výhledem na vycházející slunce, a tím i budoucnost, představuje moderní neoklasicistní mistry: Antonio Canova, Berthel Thorvaldsen, Pietro Tenerani, John Gibson, Michael Ludwig Schwanthaler a Christian Daniel Rauch
- program je v souladu s cílem uzavřít sbírku antického umění galerií s moderními díly
- muzejní budova v tomto umělecko-historickém cyklu → poslední svědectví o znovuzrození klasických principů umění

Vulkán s kládíkem,
Peter Schöpf podle modelu Johanna Nepomuka Hallera, 1841

Feidias s modelem Dia Olympského

Ludwig Schaller podle modelu Johanna Nepomuka Hallera, 1841

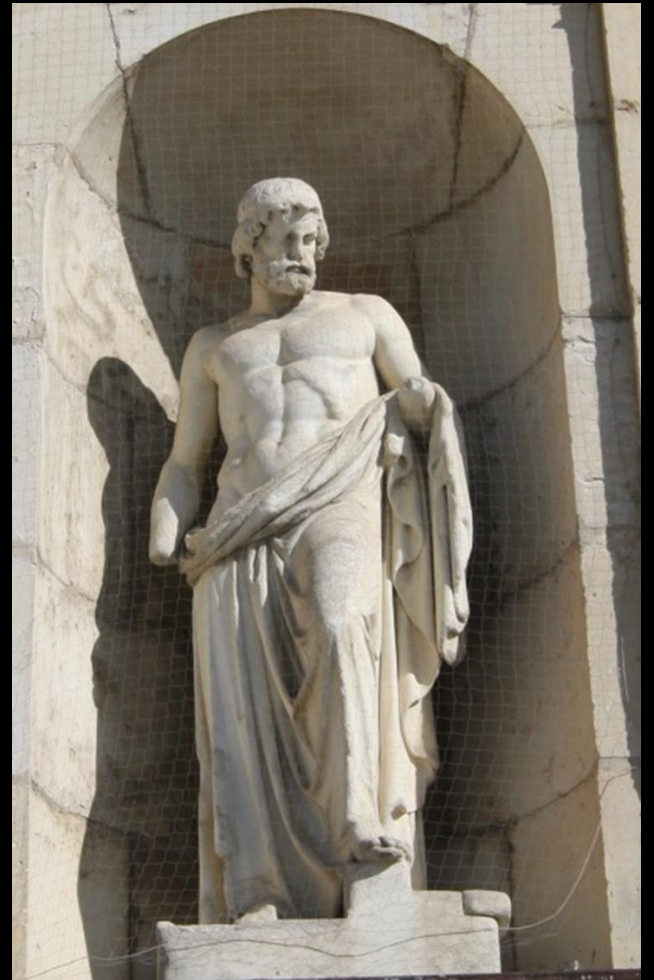

Hadrian (117–138 př.n.l.)

Johann Leeb podle modelu Johanna Nepomuka Hallera, 1838

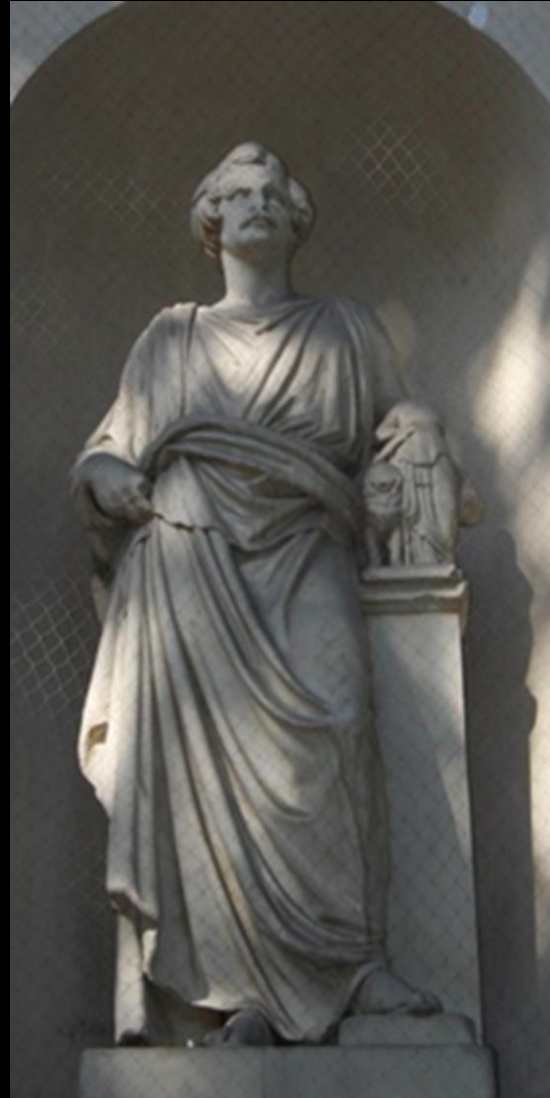

**Antonio Canova (1757-1822), model [Max von Widmann](#),
provedení [Arnold Hermann Lossow](#), 1857**

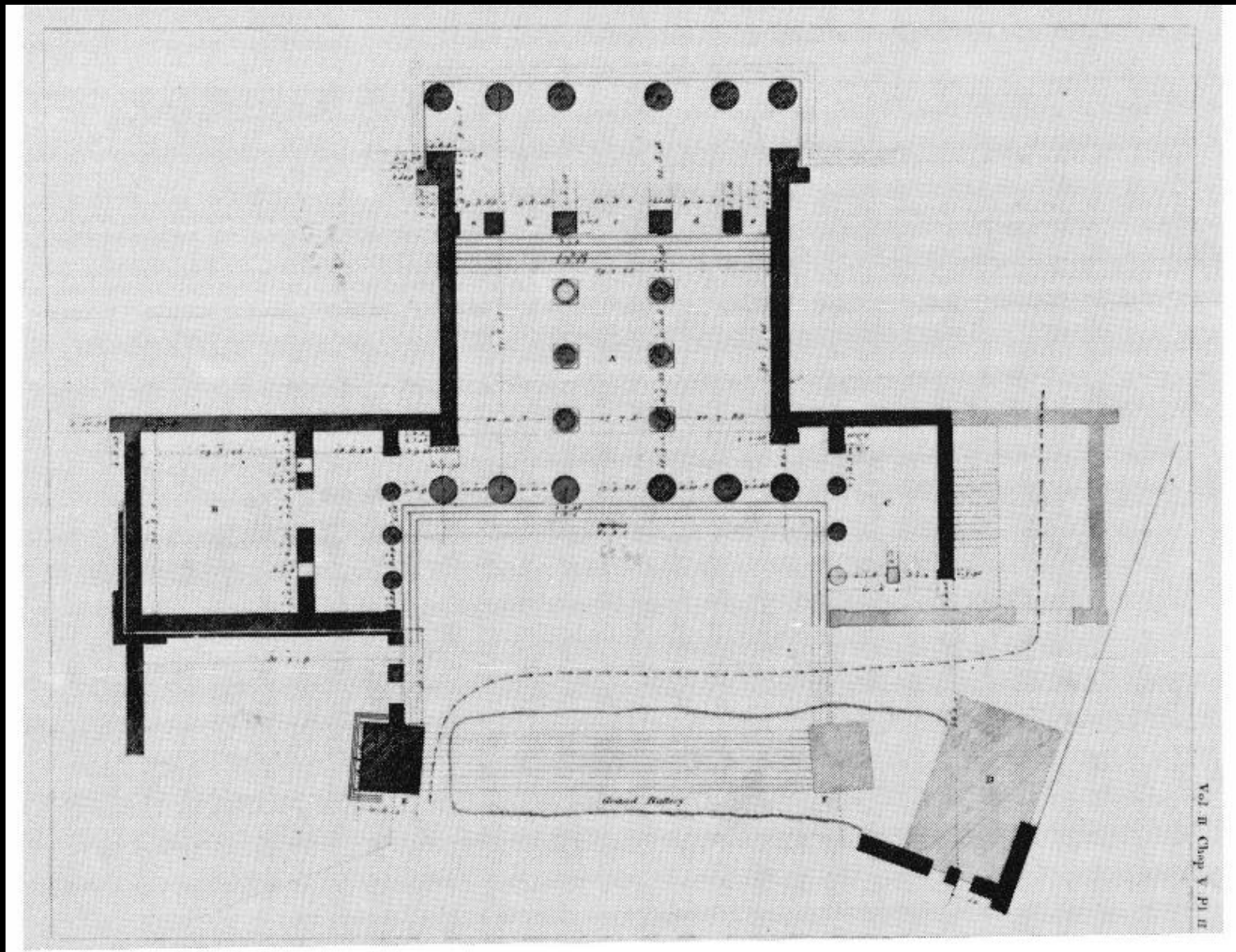

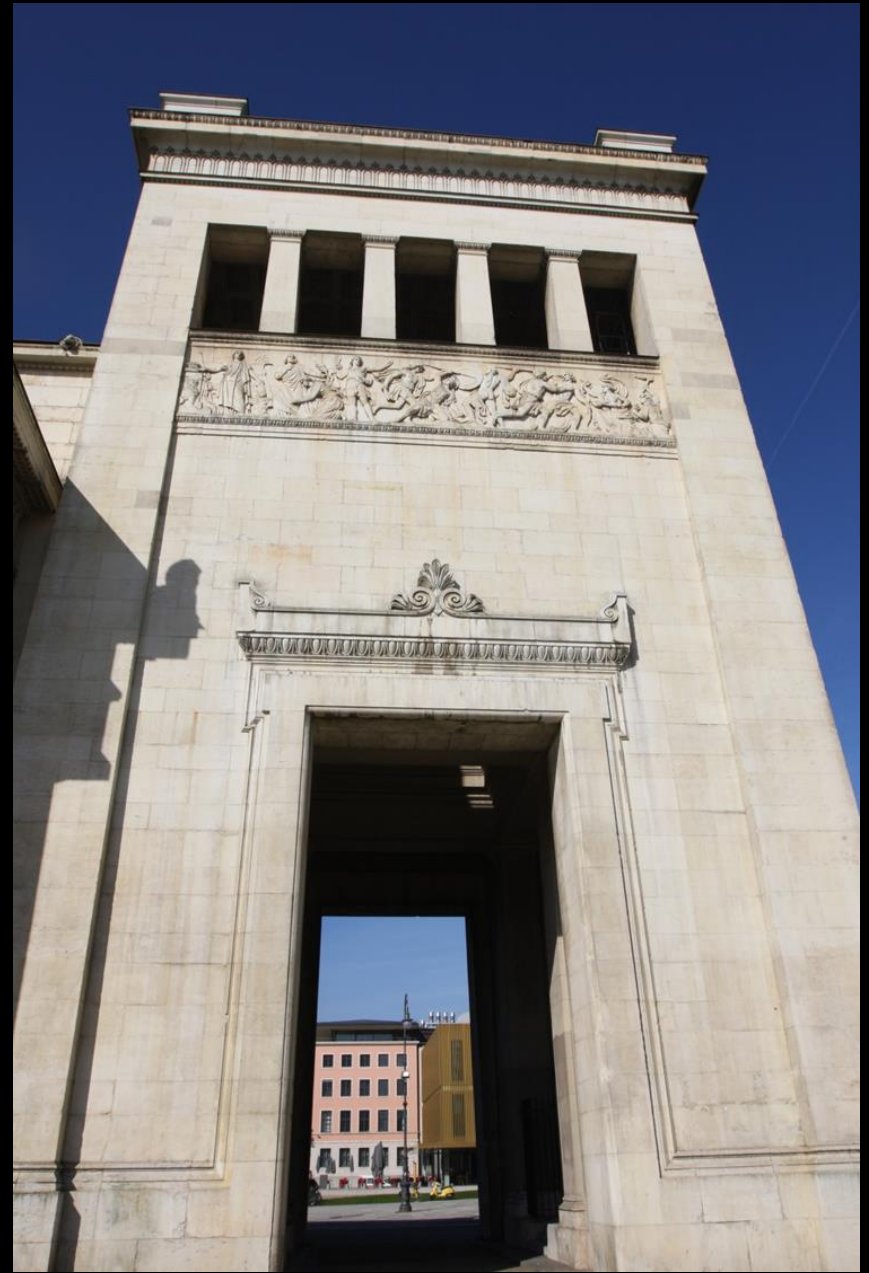

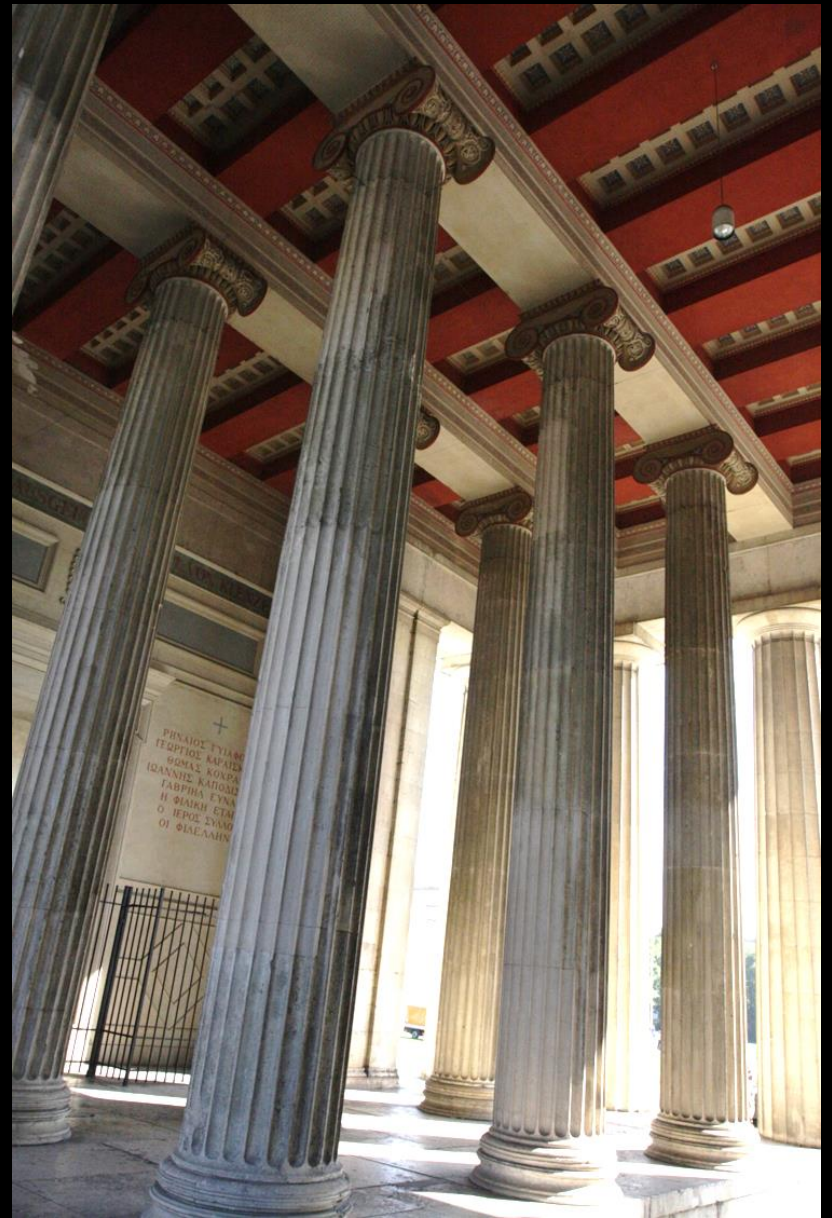
- podle přání korunního prince Ludvíka, sloupová měla **citovat Propylaje na aténské Akropoli** → dórské sloupy
- v dlouhém a intenzivním boji s králem se Klenzemu nakonec podařilo přesunout antický prvek – **dórské sloupy** – pro glyptotéku nevhodný, **na městskou bránu na západní straně Königsplatz** (tzv. Propyläen, postavené v letech 1846 a 1862). Projekt od roku 1817

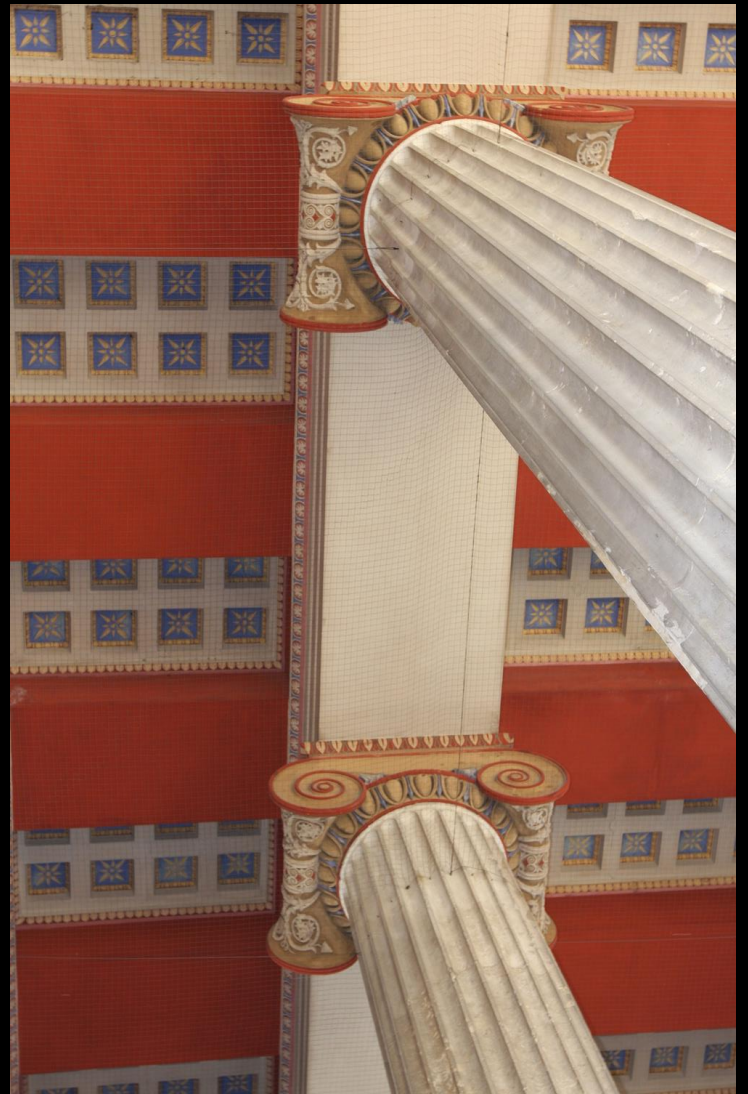
Athénská Akropole, půdorys Propylají s měřítkem,
podle Stuart a Revett, Antiquities of Athens, Londýn 1787

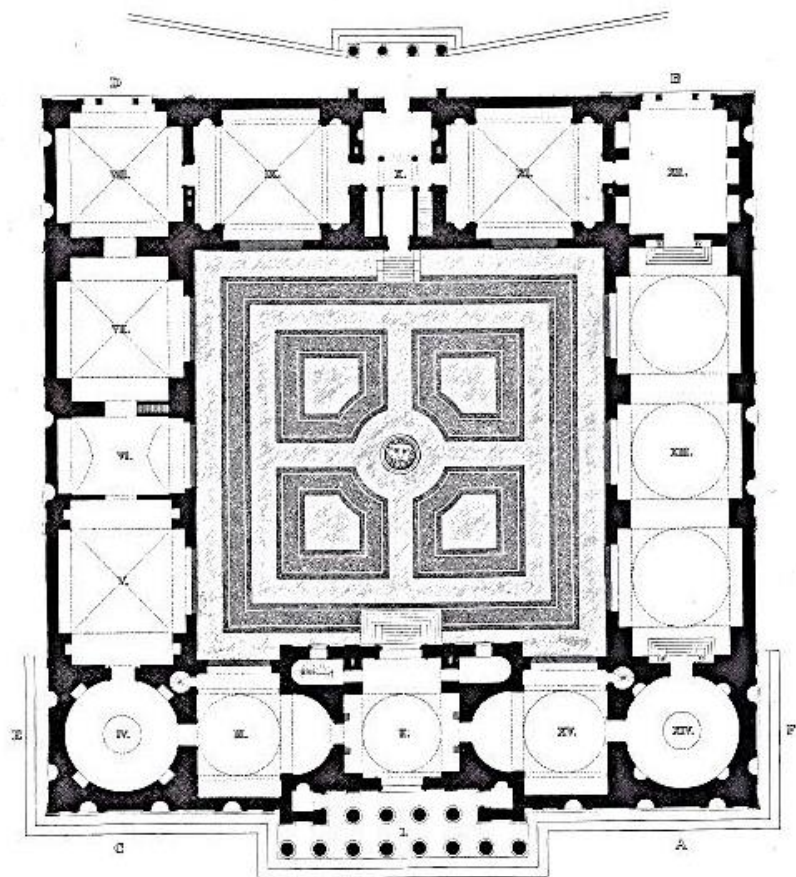

GLYPTOTHEK

erbaut im Auftrag
des Kronprinzen Ludwig
(König Ludwig I.)
von Leo von Klenze
1816-1830

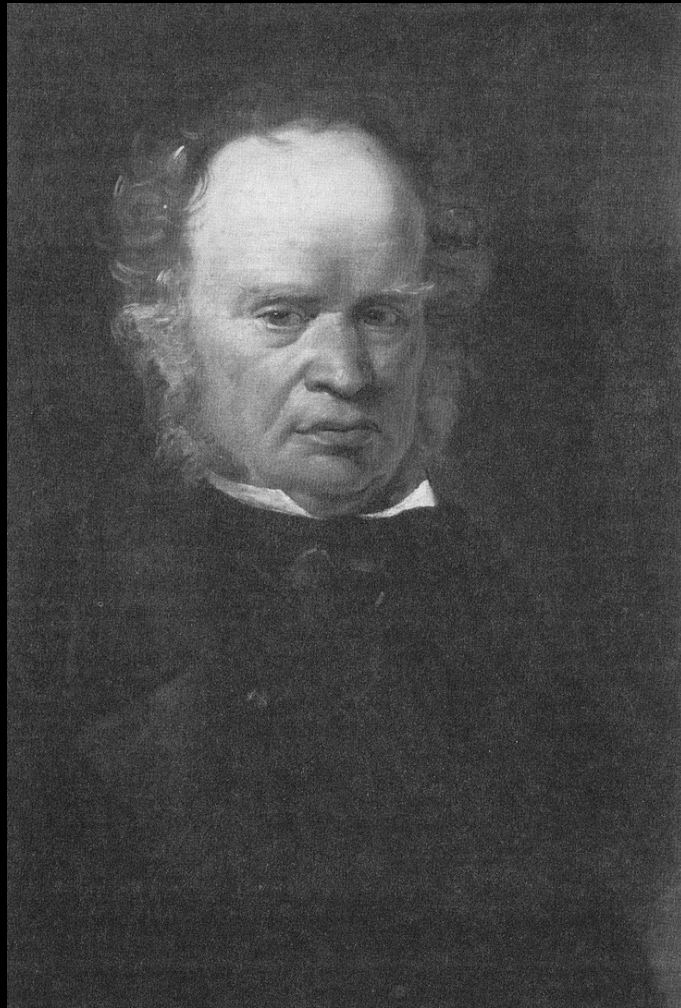

GRUNDRISS DER GLYPTOTHEK.

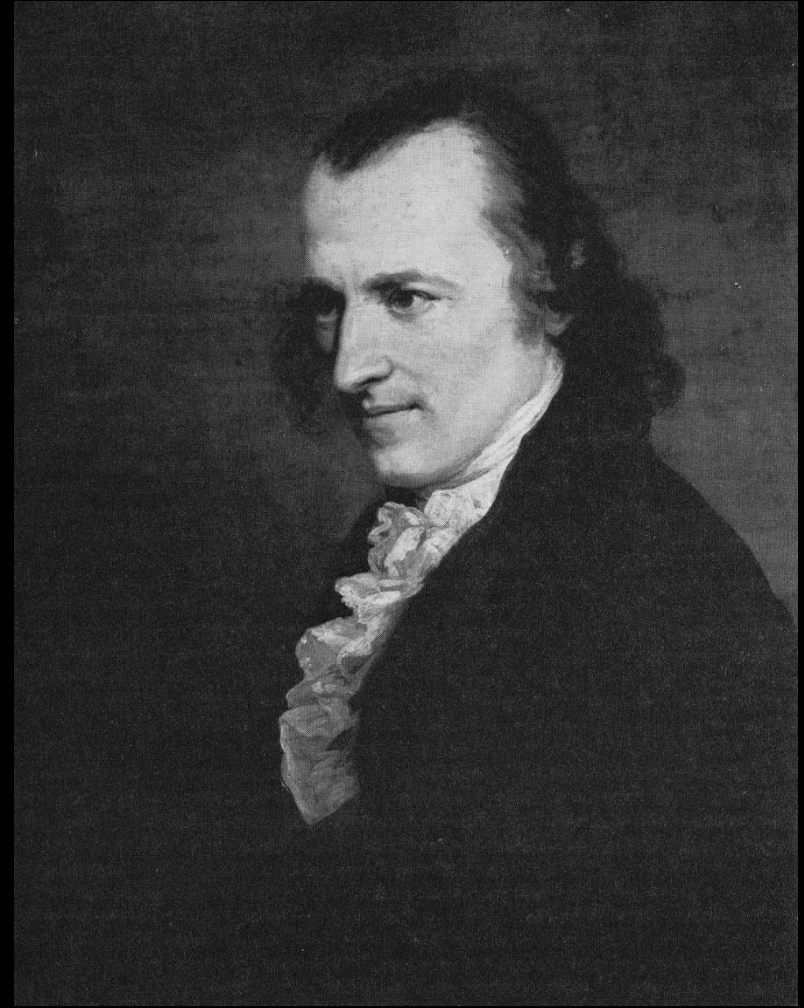
I. PORTICUS.	IX. SAAL AL FRESCO GEWALT.
II. HAUPT VESTIBULE.	X. ZWISCHENSAAL.
III. AEGYPTISCHER SAAL.	XI. SAAL AL FRESCO GEWALT.
IV. INKUNABEL SAAL.	XII. HEROEN SAAL.
V. AEGINETEN SAAL.	XIII. ROEMER SAAL.
VI. APOLLO SAAL.	XIV. SAAL DER BRONZEN UND
FARBOEN STEINE.
VII. BAKCHISCHER SAAL.	XV. SAAL DER NEUEREN.
VIII. NIKHIDEN SAAL.	

- v roce 1813 **Ludvík** napsal: „velká muzea jsou lepší než mé, co se týče počtu svých vystavených předmětů, avšak moje sbírka se odlišuje kvalitou spíše než na množstvím“
- od roku 1830 se mnichovská sbírka zařadila mezi nejlepší evropská muzea
- nejen sbírka, ale také její **prezentace – instalace**
- dochovaly se četné dopisy a nařízení, které Ludvík zasílal svým agentům, a písemné zprávy a doporučení, které od nich obdržel
- akvizice pro mnichovskou Glyptotéku lze rekonstruovat

- od 1806–1812 měl Ludvík několik důvěryhodných zprostředkovatelů v Římě:
- malíře **Friedricha Mullera** (1749–1825)
- sochaře **Konrada Eberharda** (1768–1859)
- malíře (a později prvního ředitele Pinakotheky) **Johanna Georga von Dillise** (1759–1841)
- a po roce 1810, wüzburgského malíře a sochaře **Johanna Martina von Wagnera** (1777–1858), který se brzy stal nepostradatelným v procesu akvizic a jako prostředník mezi **německými umělci žijícími v Římě**
- asi až do roku 1810 bylo jen pár nákupů v Římě, žádný nebyl zvláště pozoruhodný
- v roce 1810 a 1811, s Dillisovou pomocí, Ludvík koupil malou **sbírku Bevilacqua ve Veroně**

Carl Rahl: [Johann Martin von Wagner](#), olejomalba na plátně, 62 x 49 cm, okolo 1865

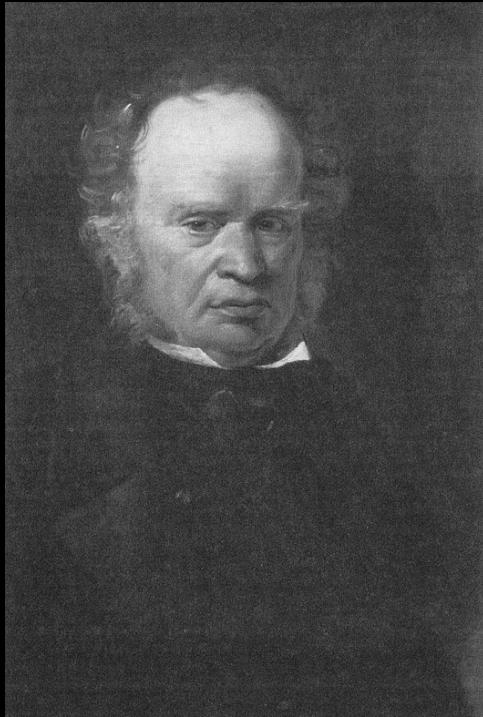

Moritz Kellerhoven (1758-1830): [Johann Georg von Dillis](#), okolo 1793, olejomalba na plátně, 61,1 x 48 cm

→ podle **Wagnera** by nemělo být vystaveno více než tři až pět exponátů v každé nevyzdobené místnosti → didaktická strategie s cílem naučit se **techniku srovnávacího prohlížení**

X

→ **Klenze** kritizoval Wagnerův "zvěřinec, kde každá opice má na své území."

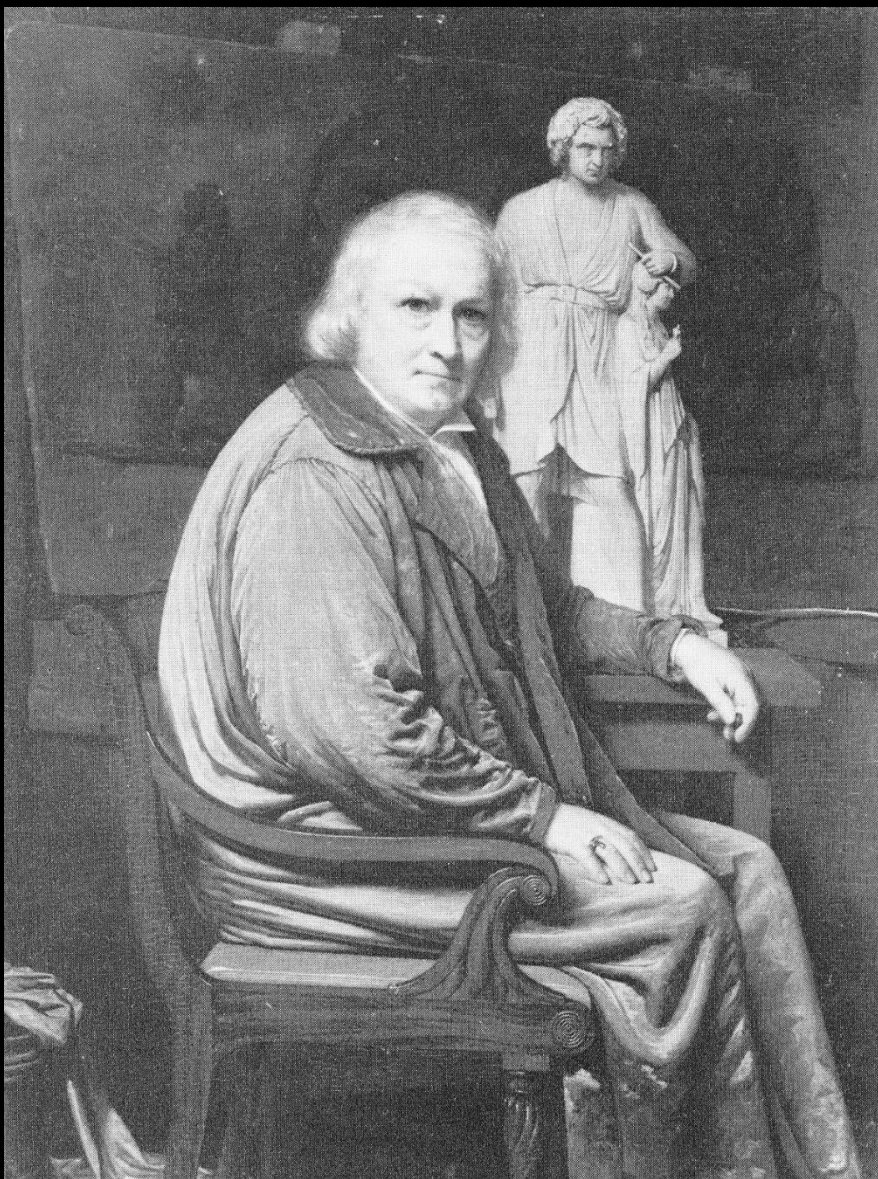

Heinrich Maria von Hess (1798-1863): **Bertel Thorvaldsen**, 77 x 63,4 cm, 1823

Carl Joseph Begas: Bertel Thorvaldsen
(1823)

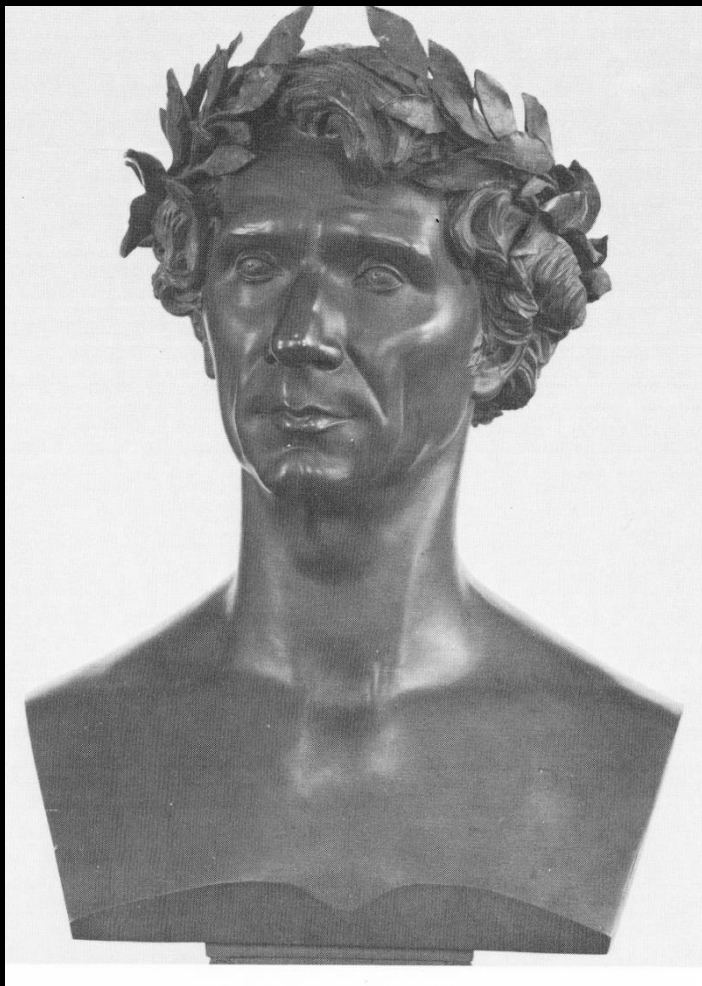

Bertel Thordvalsen (1770-1844):
portrét s modelem jeho sochy
Spes – naděje, olejomalba okolo
1840 od J. V. Gertnera (1818–
1871), Hamburg Kunsthalle

Wilhelm von Kaulbach: **Leo von Klenze**: kresba, 23,3 x 19,2 cm

- **Klenze** měl v úmyslu jasně ukázat **vývoj umění v chronologickém řazení** sbírky starožitností
- **Wagner** varoval před okázalou výzdobou interiérů, protože „každý ornament, vše, co je barevné a lesklé . . . poškozují ideální umělecká díla“
- X
- **Klenze** vyzýval k "celkovému dojmu naprosté vznešenosti, který by měl pozvednout ducha návštěvníka do slavnostní nálady"

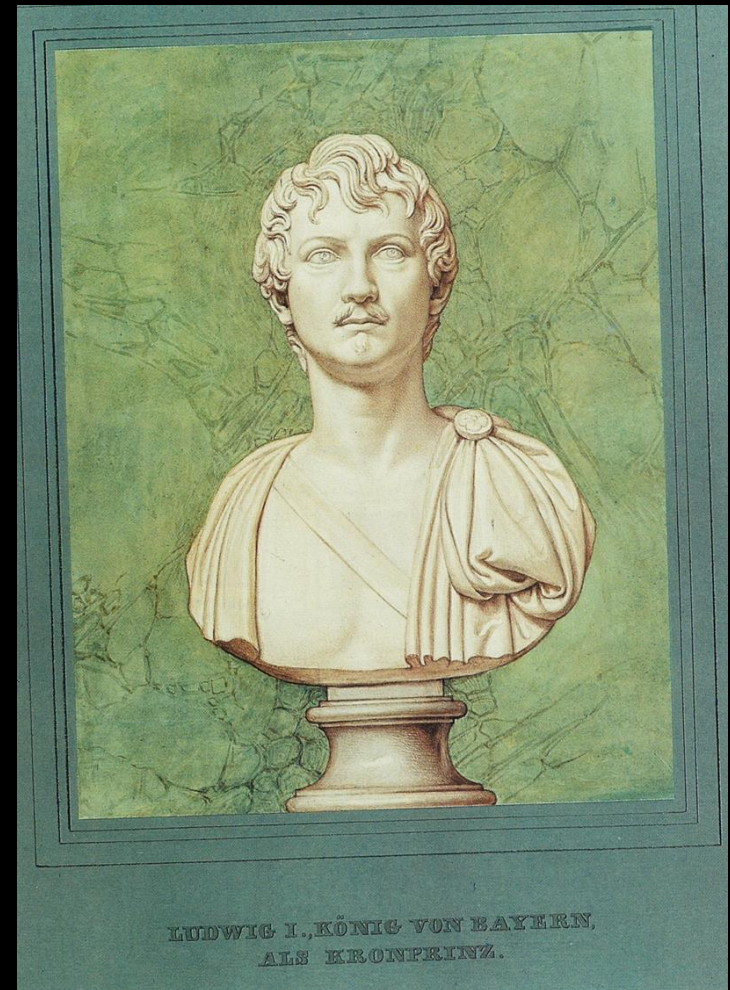

Johann von Halbig: **Leo von Klenze**,
bronzová busta, 1864

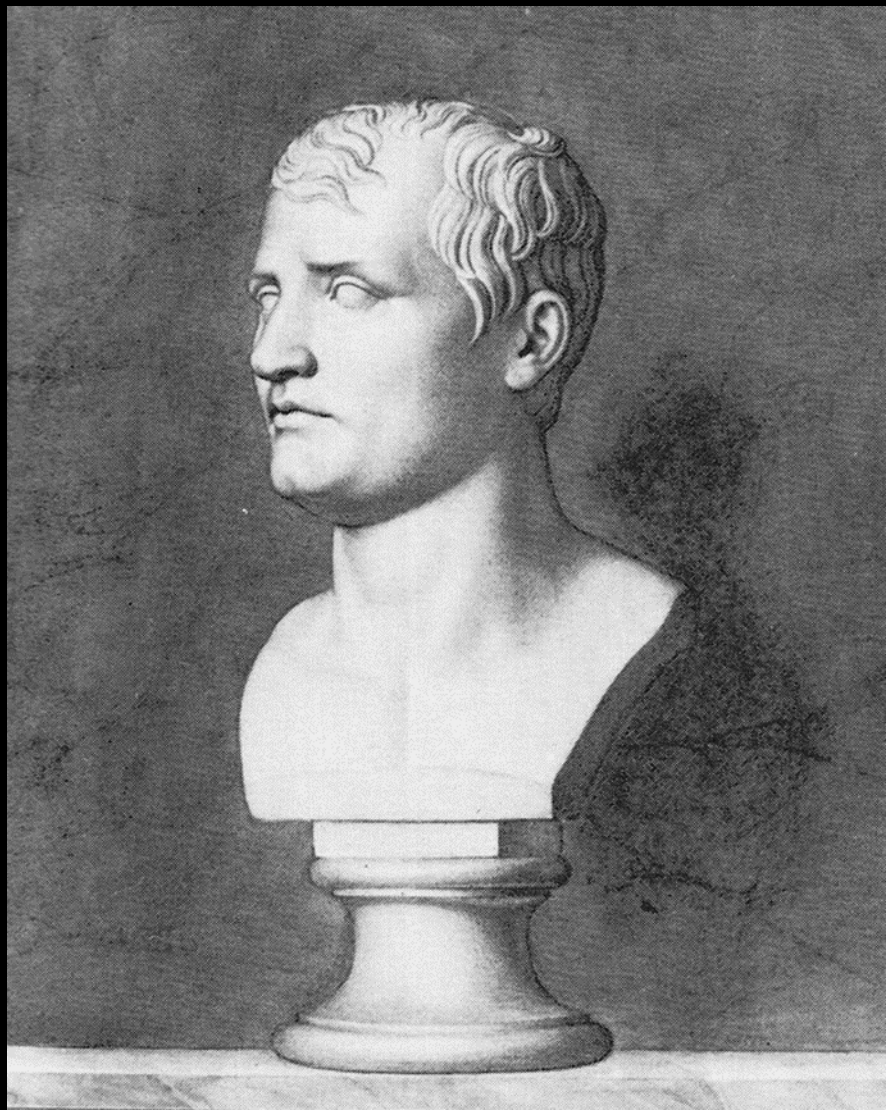
- Mnichovská glyptotéka = idealistické pojetí funkce státního muzea
- pokus prezentovat umění velkolepým způsobem, jako jednu z nejvyšších duchovních a morálních hodnot
- na rozdíl od strohých vědeckých studoven, které bývají vyhrazeny pro znalce a umělce
- x **veřejné muzeum** bylo otevřeno pro nové, vzdělané občany x
- muzeum, argumentoval **Wagner** marně, není určeno "pro nuznou chátu, která je více zvyklá civět na podlahy nebo lesklé stěny než na sochy"

Bertel Thorvaldsen: **Korunní princ Ludvík Bavorský**, 1821, mramorová busta, 72,5 cm

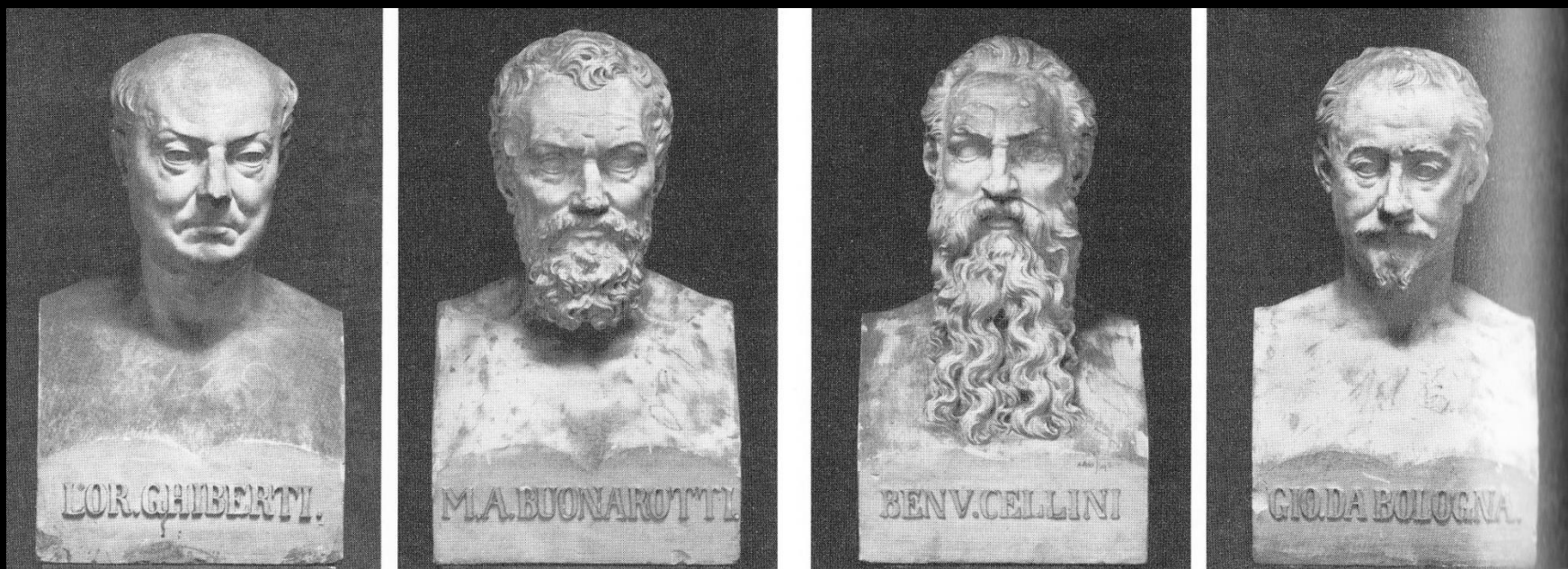
LUDWIG I., KÖNIG VON BAYERN,
ALS KRONPRINZ.

Napoleon Bonaparte, kvaš podle mramorové busty od Spally, 1808 z tzv. Saal der Neueren v Glyptotéce.

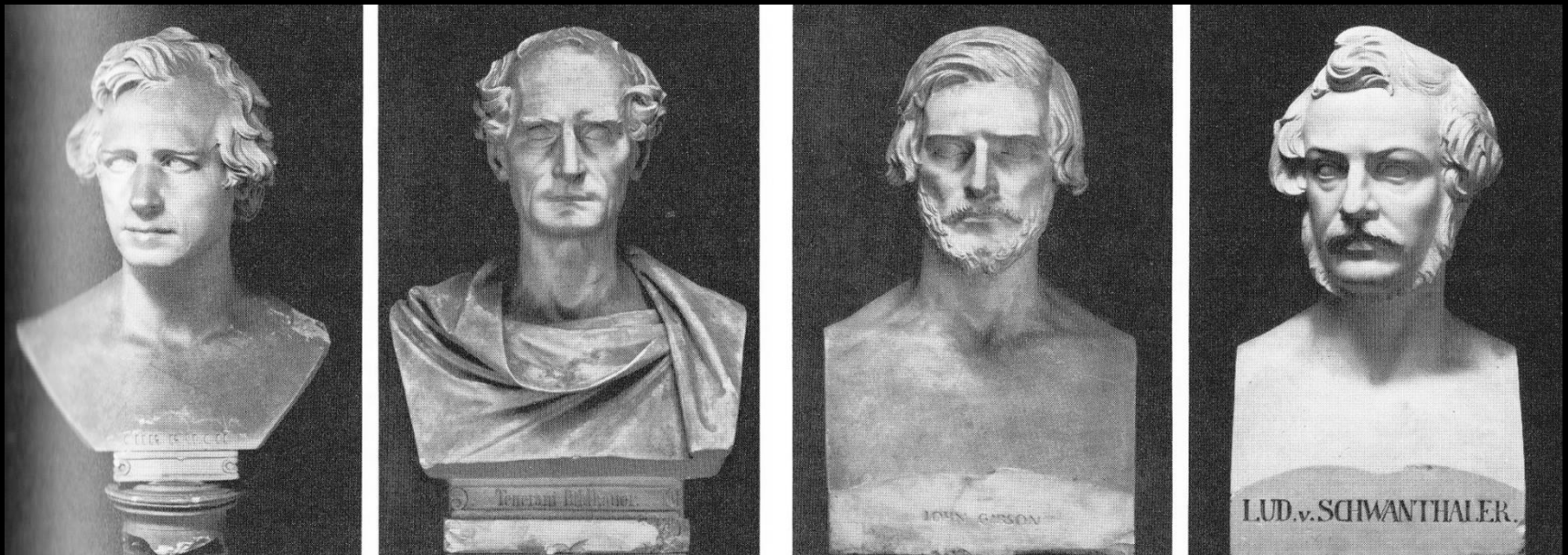

Antonio Canova (1757-1822): Autoportrét okolo roku 1812. sádrová busta

sádrové busty od **Antona Hautmanna**, 1857–1858

- Lorenzo Ghiberti
- Michelangelo
- Benvenuto Cellini
- Giovanni Bologna

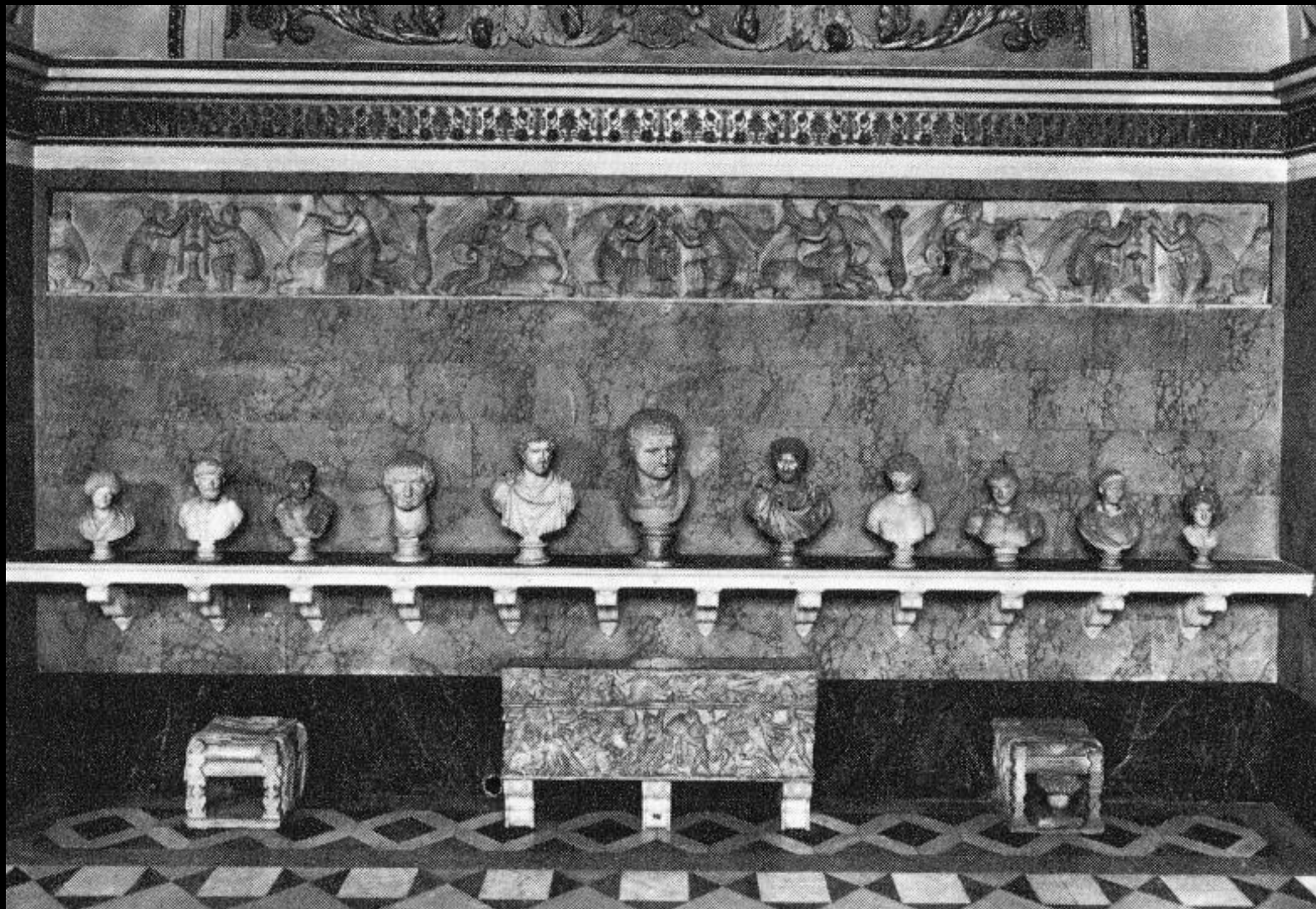
- Ch. D. Rauch (1777-1857), autoportrét, 1828
- Pietro Tenerani, autoportrét, 1856
- John Gibson (1760-1866), autoportrét?
- L. M. Schwanthaler (1802 – 1842) portrétní busta os Johanna Halbiga, 1840

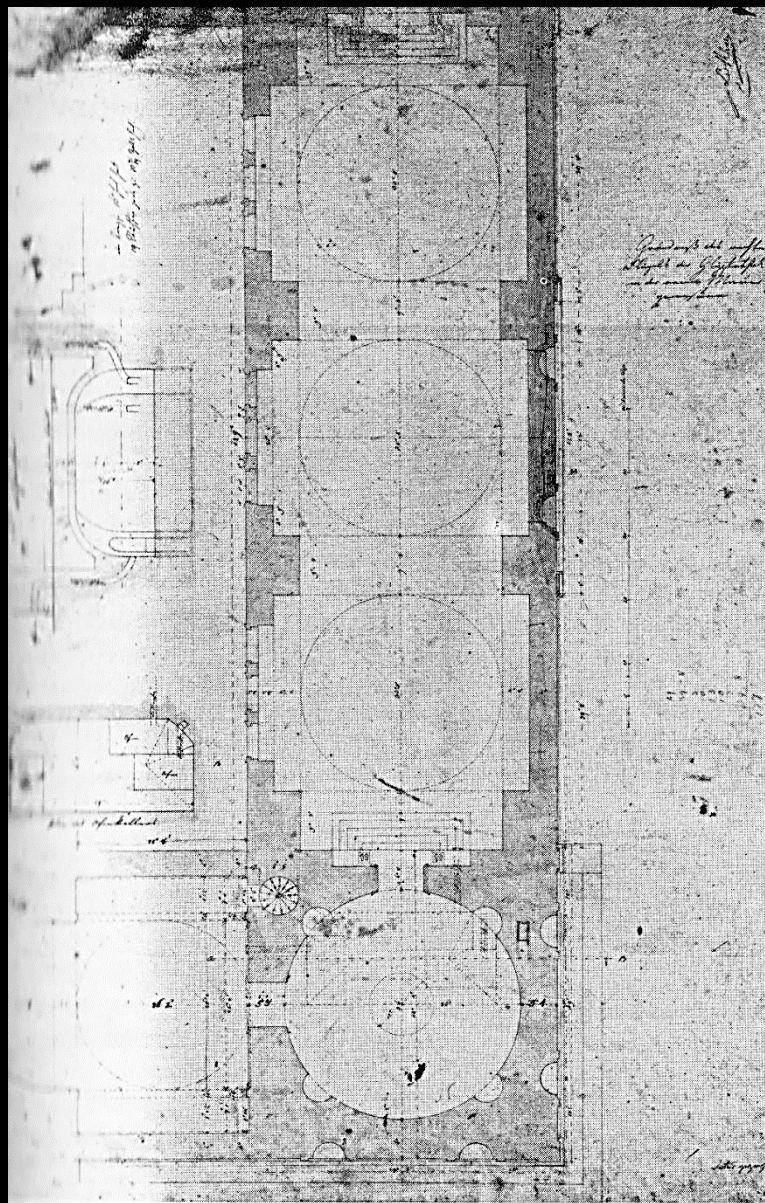
- **Klenze** kladl velký důraz na **bohatě a pestře navržené terrazzové podlahy** → podlaha sestávající z plátek mramoru nebo žuly zalitými do betonu a vyleštěné, tak aby byl hladký povrch
- štukové kazetové stropy, zlacené a zdobené reliéfy, emblémy nebo medailonovými portréty

Glyptotéka, Římský sál, stav před zničením

Glyptotéka, římský sál, portrétní busty, stav před zničením

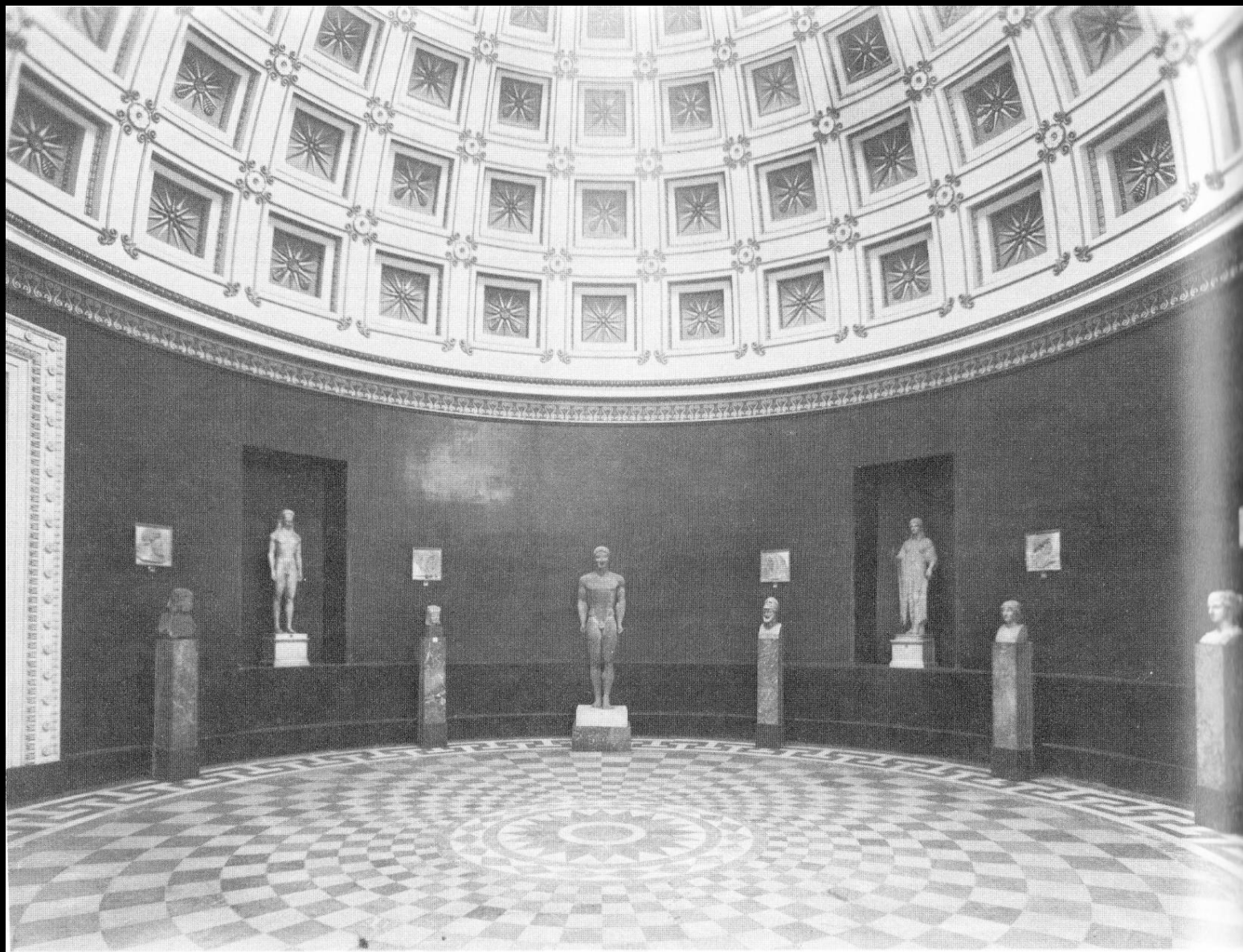

Leo von Klenze, východní křídlo
Glyptotéky s římským sálem

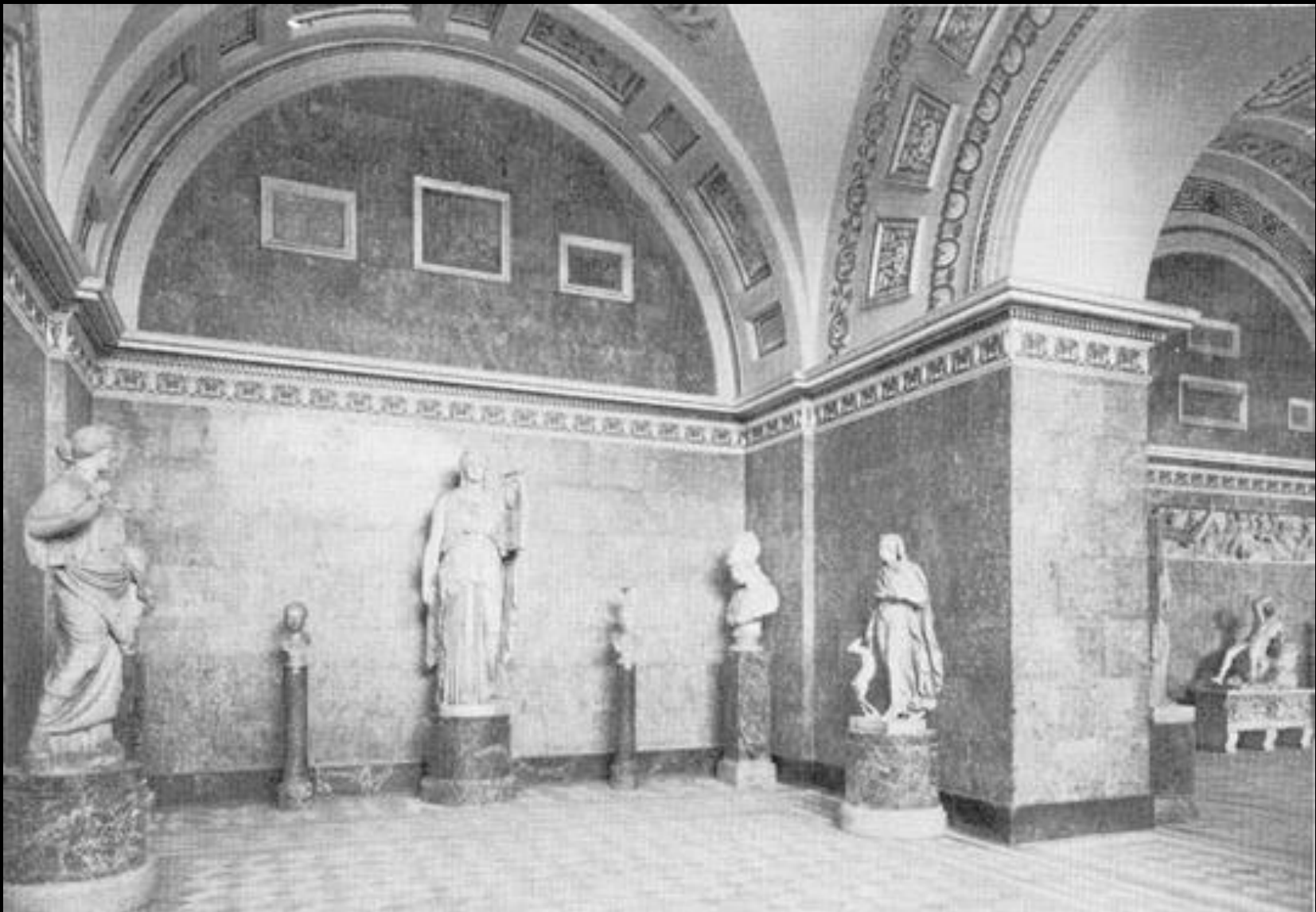

luneta s Osirisem v egyptské galerii → odkazující na genezi umění ve starověkém Egyptě

Glyptotéka, Egyptský sál, stav před zničením

Glyptotéka, tzv. sál Inkunábulí (**Inkunabel Saal**) v roce 1909 s velkým kúrosem, stav před zničením

Glyptotéka, sál Apollóna, stav před zničením

→ symboly měst **Athén, Korintu, Sicyonu a Argu**, jejichž umělecké akademie dosáhly patřičného renomé

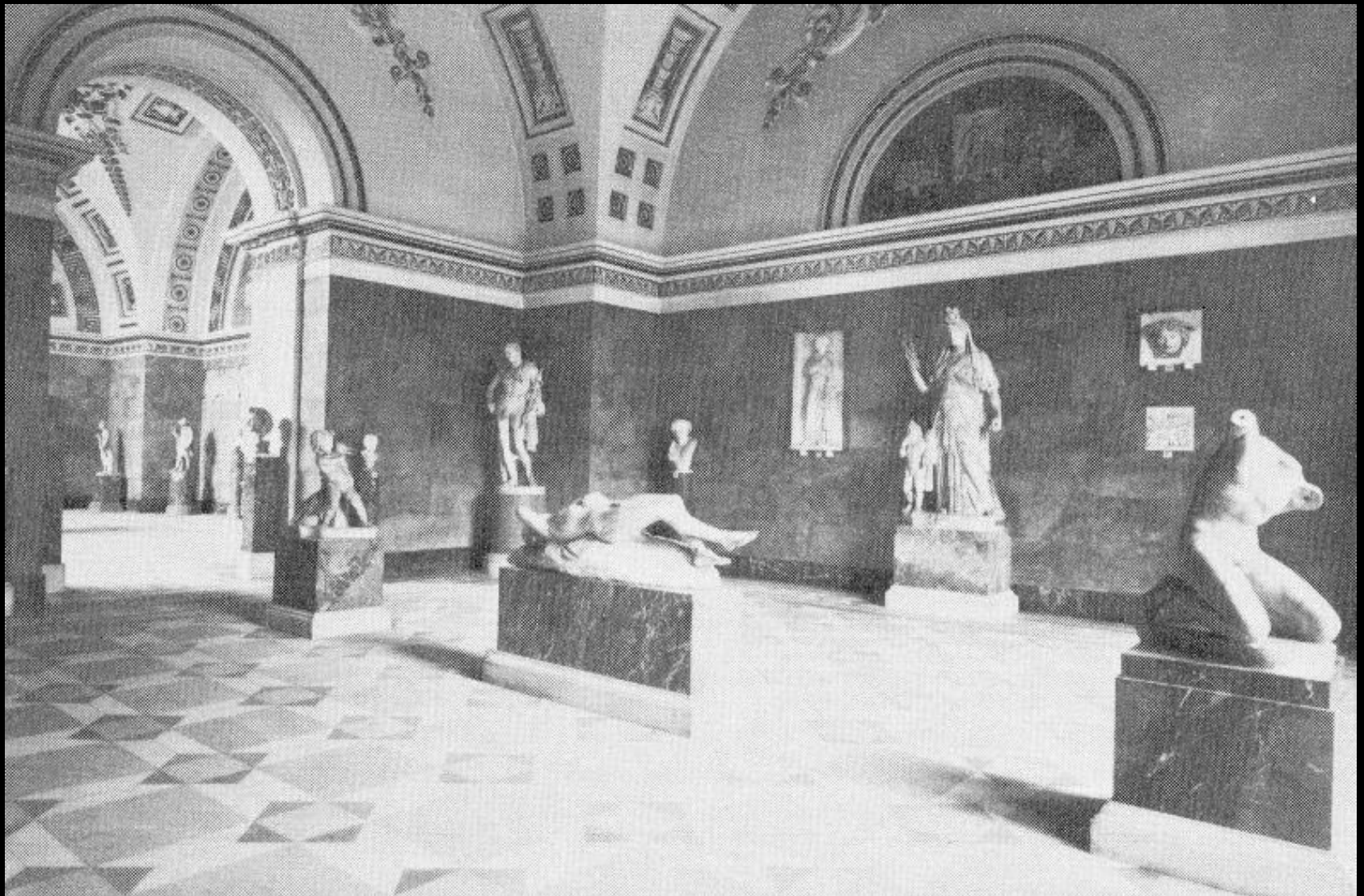
Glyptotéka, sál Bacchův se sochou fauna Barberini uprostřed, stav před zničením

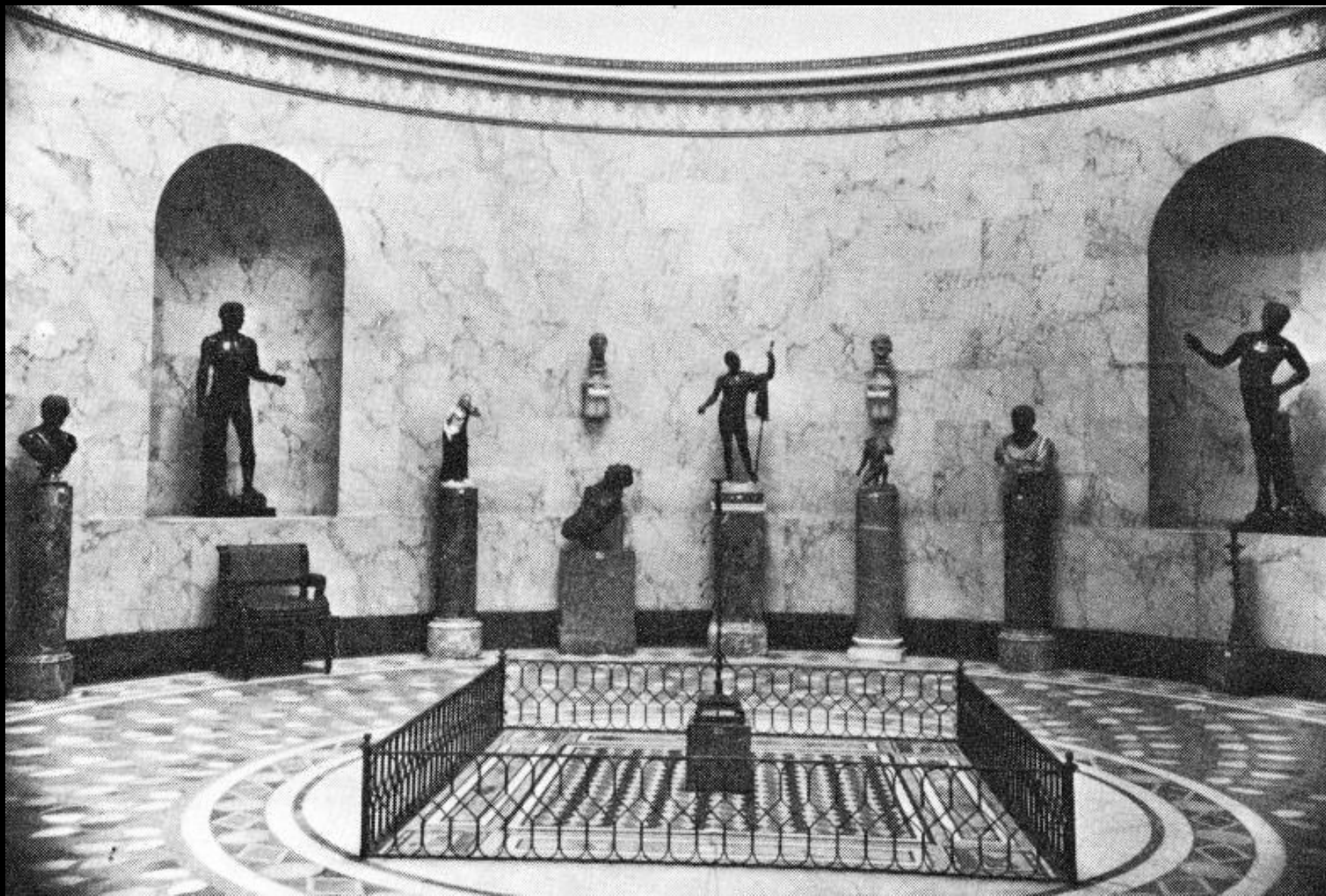
Spící satyr, tzv. Faun Barberini,
řecký originál okolo 220 př.n.l.

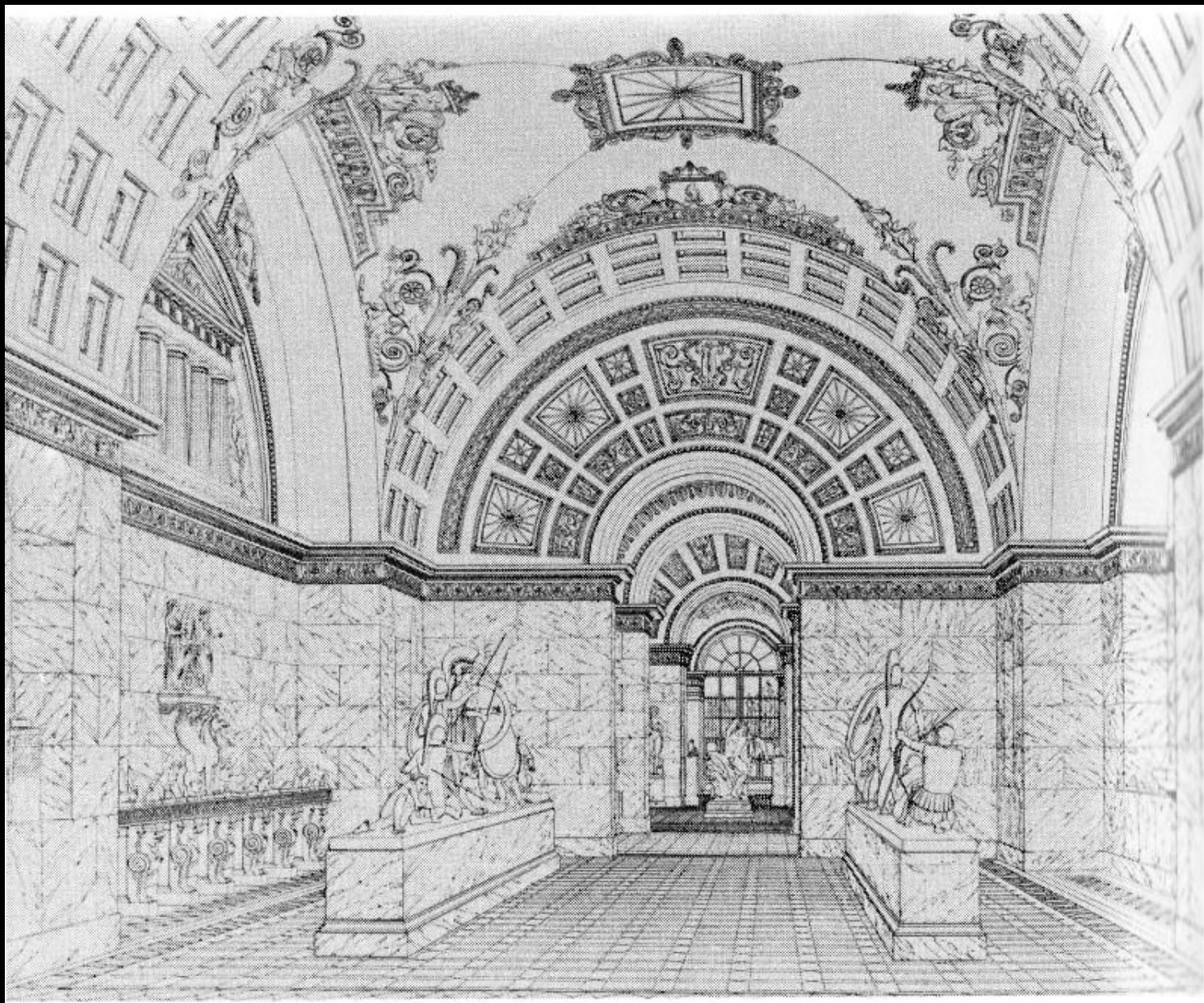
Glyptothek, sál heroů, stav před zničením

Glyptotéka, sál Niobe, stav před zničením

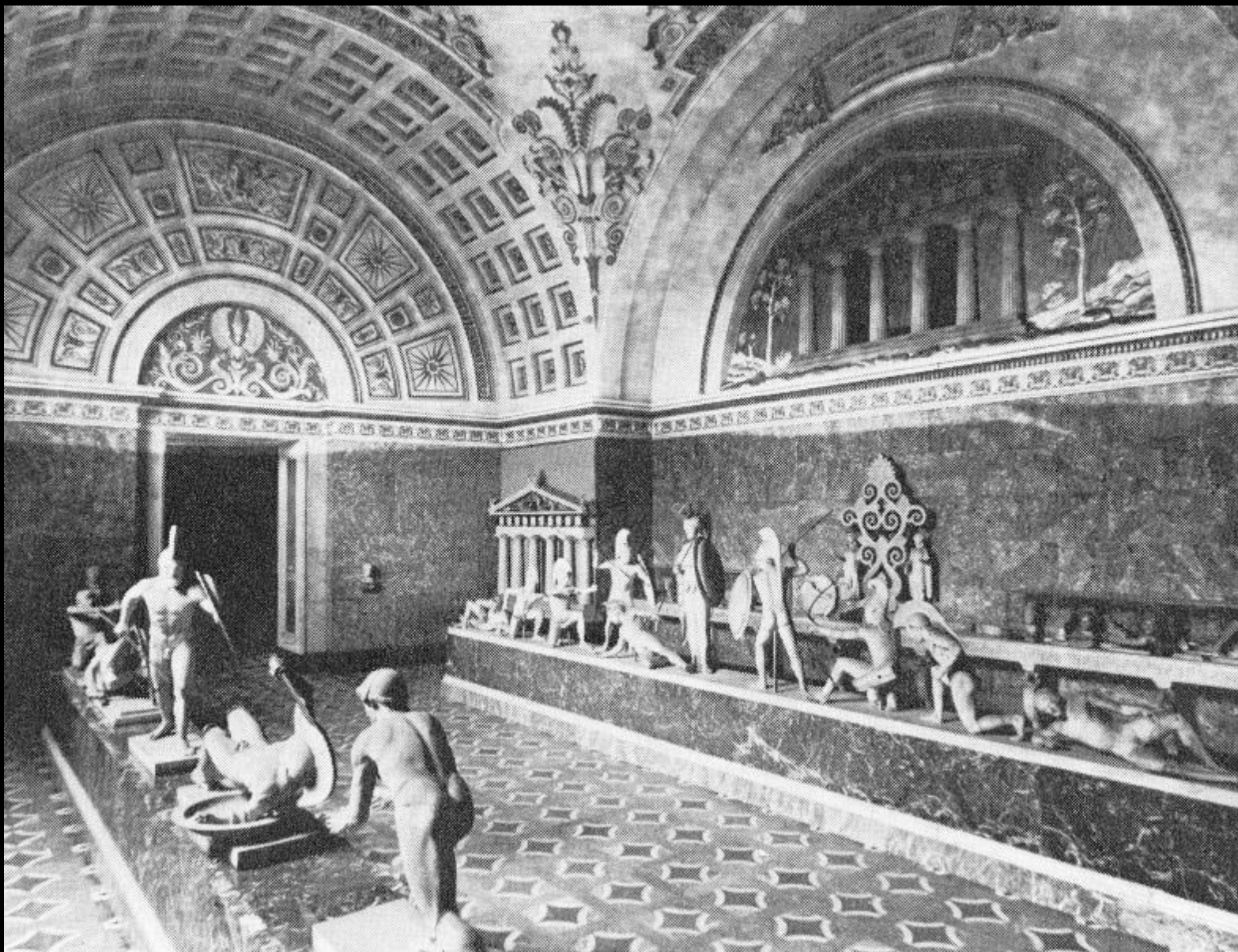
Glyptotéka, sál barevných děl , stav před zničením

Glyptotéka, sál Aeginy, návrh Leo von Klenze, 1830

Glyptotheka, sál Aeginy, prùhled na fauna Barberini, stav pøed znièením

Glyptotheka, Aeginy sál, stav před zničením

- jednotný povrch stěn z vysoce leštěného štuku → sloužil jako **barevné, kontrastní pozadí pro sochy** – od podlahy až ke stropu
- podle Klenzeho sochy více vyniknou v teplém, rozptýleném světle s odlišeným silně a živě zbarvením zdí
- v návaznosti na **Winckelmanna** byla zvláštní pozornost věnována vlivu kontury modelovaných soch
- **Klenze** ovlivněn sbírkou antického sochařství ve **Ville Albani v Římě** a z galerie starožitností v **Musée Napoleon** → navržené architekty **Charlesem Percierem** (1764–1838) a **Pierre-Francois-Leonard Fontainem** (1762–1853)

- po žlutém osvětlení v **Egyptské galerii**
- následuje **tmavě červené** (*rosso antico*) v **Galerii Inkunábulí**
- **Galerie Aeginy** a následující místnosti byly **porfyrově zelené** (*verde antico*)
- **Galerie Niobe** byla opět **žlutá**
- **Galerie hrdinů modro-šedá**
- **Galerie Římanů fialová** (*fior de persico*)
- **Galerie moderních světle zelená** → protože čistě bílá barva moderních mramorových soch harmonizovala obzvláště dobře s tímto tónem

- v předmluvě **k prvnímu katalogu** sbírky Glyptotéky → spoluautory byli **Klenze** a historik umění **Ludwig Schorn** (1793– 1842) – publikován v roce **1830**
- „Až do nedávné doby, Bavorsku chyběl nepostradatelný, nejnutnější pilíř vysoké kultivace umění: pohled na originálních díla starověku“
- Glyptotéka v historii akviziční politiky a provenience svých předmětů poskytuje podrobný pohled na složitou strukturu evropského trhu se starožitnostmi v té době

- Glyptotéka nabízí **jedinečný příklad muzea** → **budova a sbírka vznikly víceméně současně**
- vyvinul se **vzájemný vztah mezi sebou navzájem**
- v roce **1808** se již sbírka velmi rozšířila → díky agentům na uměleckém trhu, kteří pracovali pro bavorského krále
- mnoho sbírek na prodej – důsledky **Velké francouzské revoluce, archeologické vykopávky**
- v roce **1830, kdy bylo muzeum otevřeno** se pyšnilo cennou sbírkou **300 předmětů** – sbírka byla srovnatelná kvalitativně i kvantitativně s tím, co mohla Evropa nabídnout

Pohled na chrám na Aegině z vykopávek. Ocelorytina podle Williama Turnera, 1835

- v roce 1812 bylo **Řecko** zdrojem, kromě jiných děl, nejvýznamnějších nebo nejpozoruhodnějších kusů sbírky – cenného trojúhelníkového štítu a jeho **reliéfní výzdoby z chrámu Aphaia z ostrova Aegina**
- v roce 1814 Ludvík nákupy ve Vídni
- V roce 1815 v Paříži
- prostřednictvím **Dillise** a **Klenzeho** → koupil četné sochy z Albaniho sbírky, které byly zabaveny v Římě a převezeny do Francie Napoleonovými vojáky v roce 1789
- **Řím** zůstal hlavním zdrojem pro další akvizice

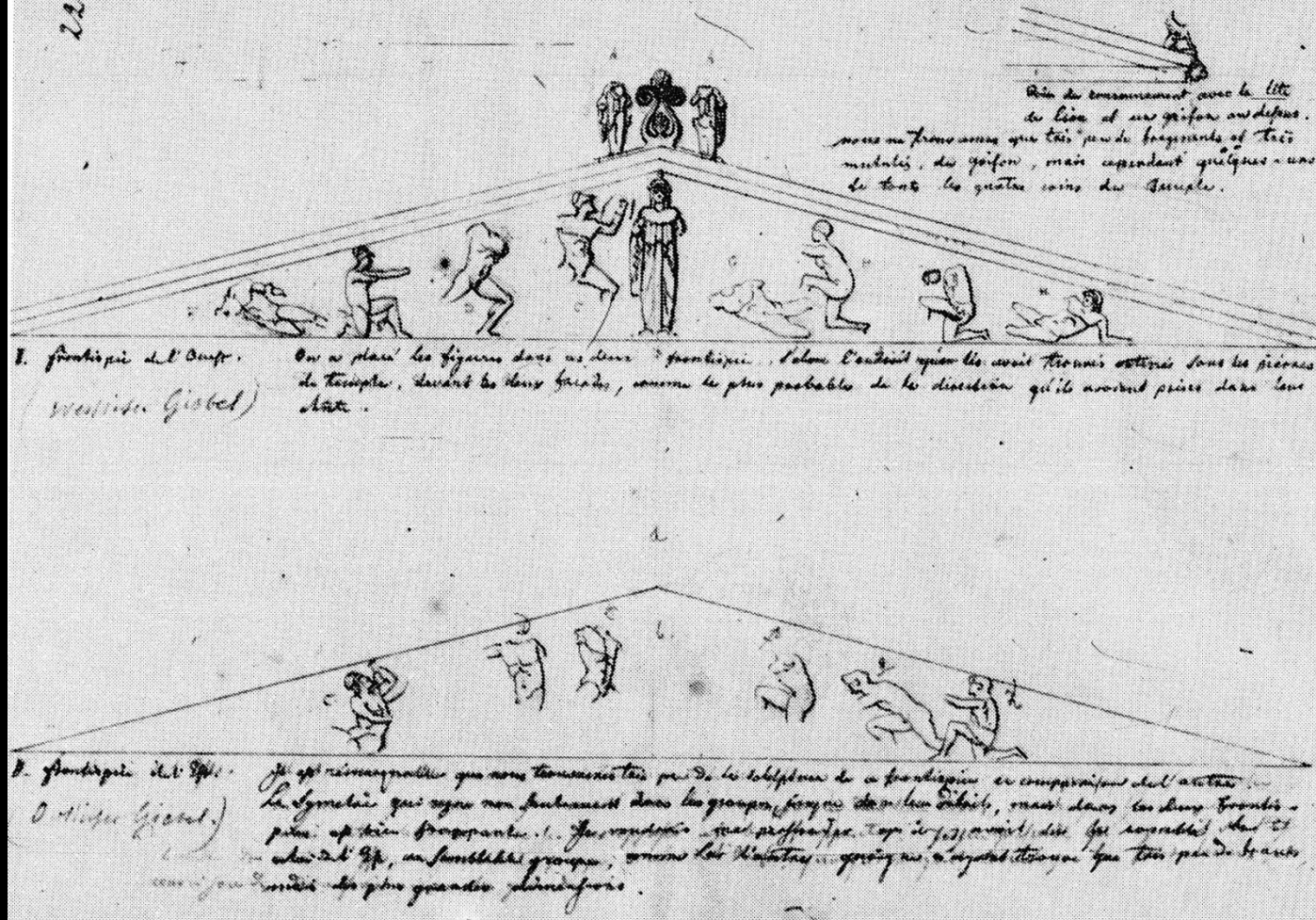
- od začátku chtěl Ludvík získat pouze díla antického sochařství z mramoru → nikoli sádrové odlitky nebo menší objekty, jako jsou bronzky a mince
- přál si, jak opakovaně zdůrazňoval:
- „získat opravdu dobrá díla, spíše než průměrné práce, lepší ne mnoho děl, ale spíše díla kvalitní. Nikoli množství, ale hodnota určuje hodnotu sbírky!“

- roku 1816 byla sestavena mnichovská sbírka antických sochařských děl – i když později byla bohatě doplněna → lze ji již tehdy pokládat v podstatě za úplnou
- od tohoto bodu bylo plánování a financování budovy Glyptotéky prvořadé
- většina z akvizic úzce souvisela s interiérem galerie
- určující bylo hledat "chybějících" kousky
- v březnu roku 1820 Klenze, který potřeboval vytvořit kompletní řadu soch a bust do takzvané Galerie Římanů, napsal Ludvíkovi:
- „může být docela dobré, když koupím víc než deset římských portrétních bust, jak to vyžaduje velikost galerie Římanů, pokud možno císařů a císařoven, které stále ve sbírce chybí, ale v žádném případě portréty fyzických osob, jejichž portréty už mám.“

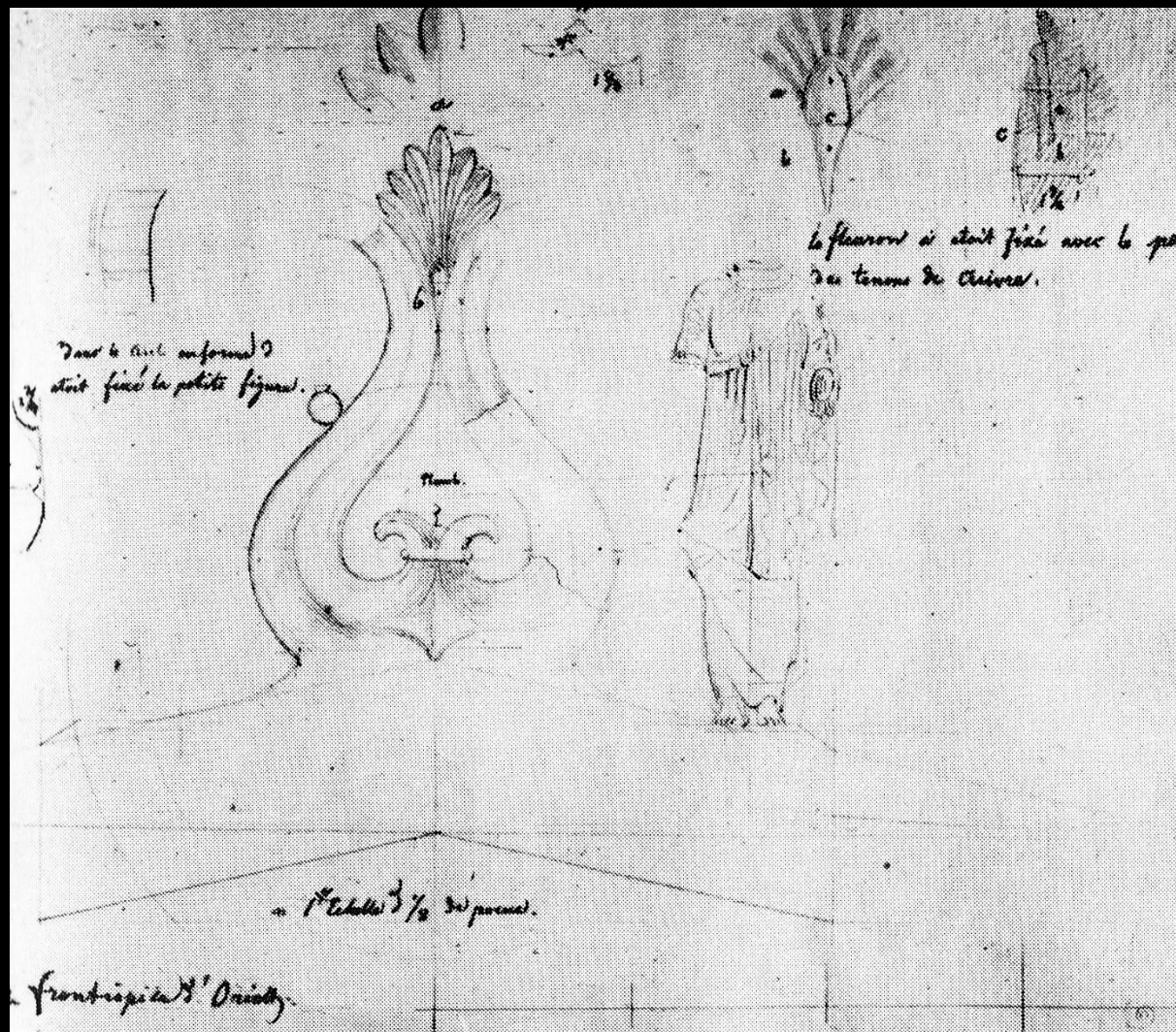

Carl Haller von Hallerstein: rekonstrukce sochařské výzdoby štítu z chrámu bohyně Aphaie na Aegíně

Carl Haller von Hallerstein: rekonstrukce sochařské výzdoby štítu z chrámu bohyně Aphaie na Aegíně

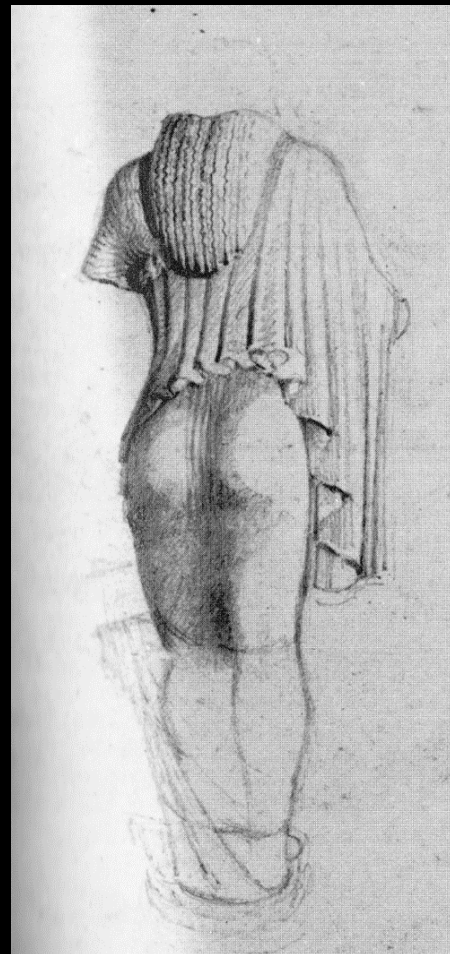
Carl Haller von Hallerstein: **Transport Aeginy z Athén do Porto Germano, 1813**

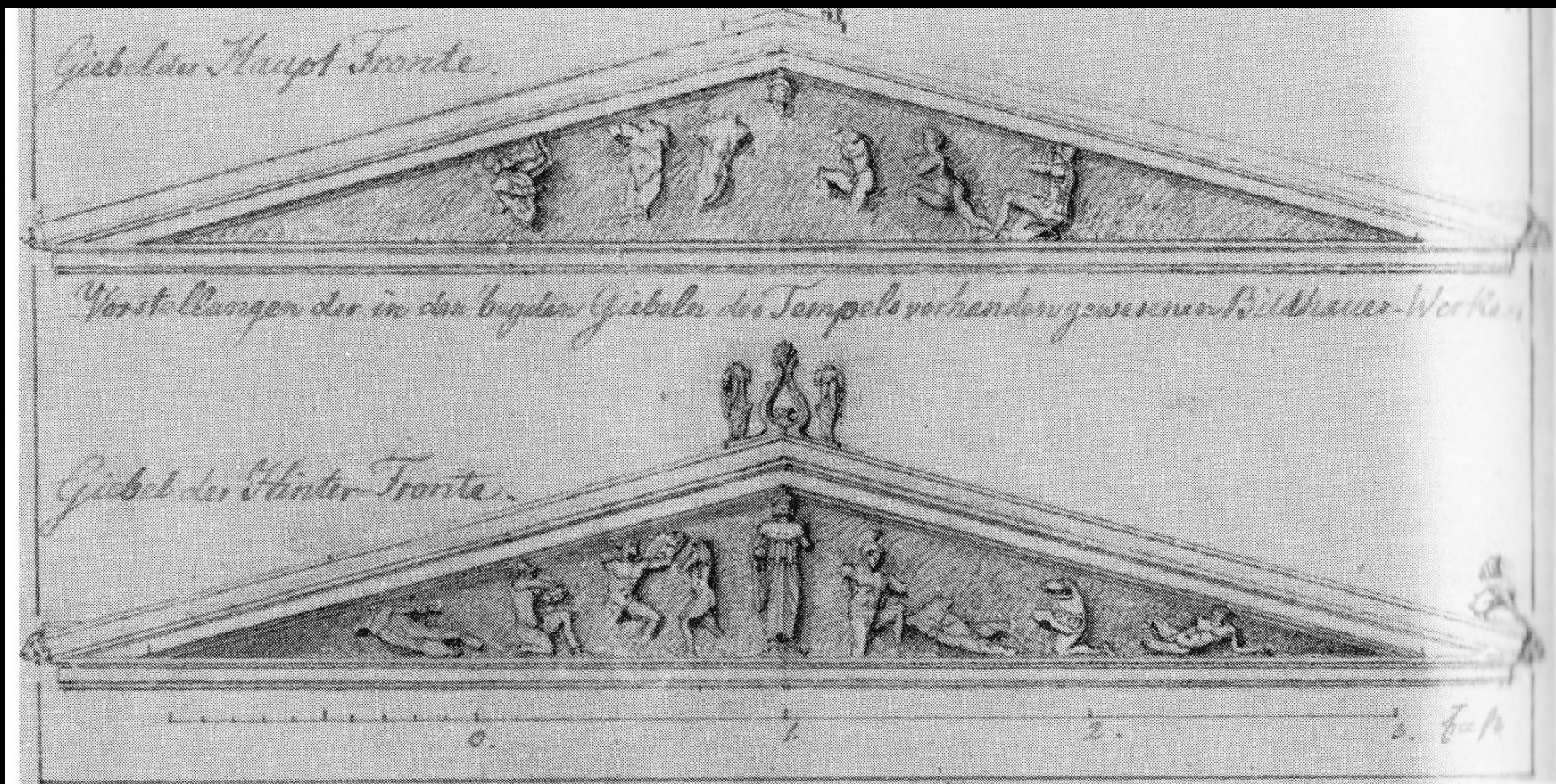
Vykopávky chrámu Bassai v roce 1812, podle kresby O. M. von Stackelberga

Carl Haller von Hallerstein.
Z dopisu korunnímu princi Ludvíku
Bavorskému, Athény, 23. 10. 1811
Kresby – Athéna ze západního štítu

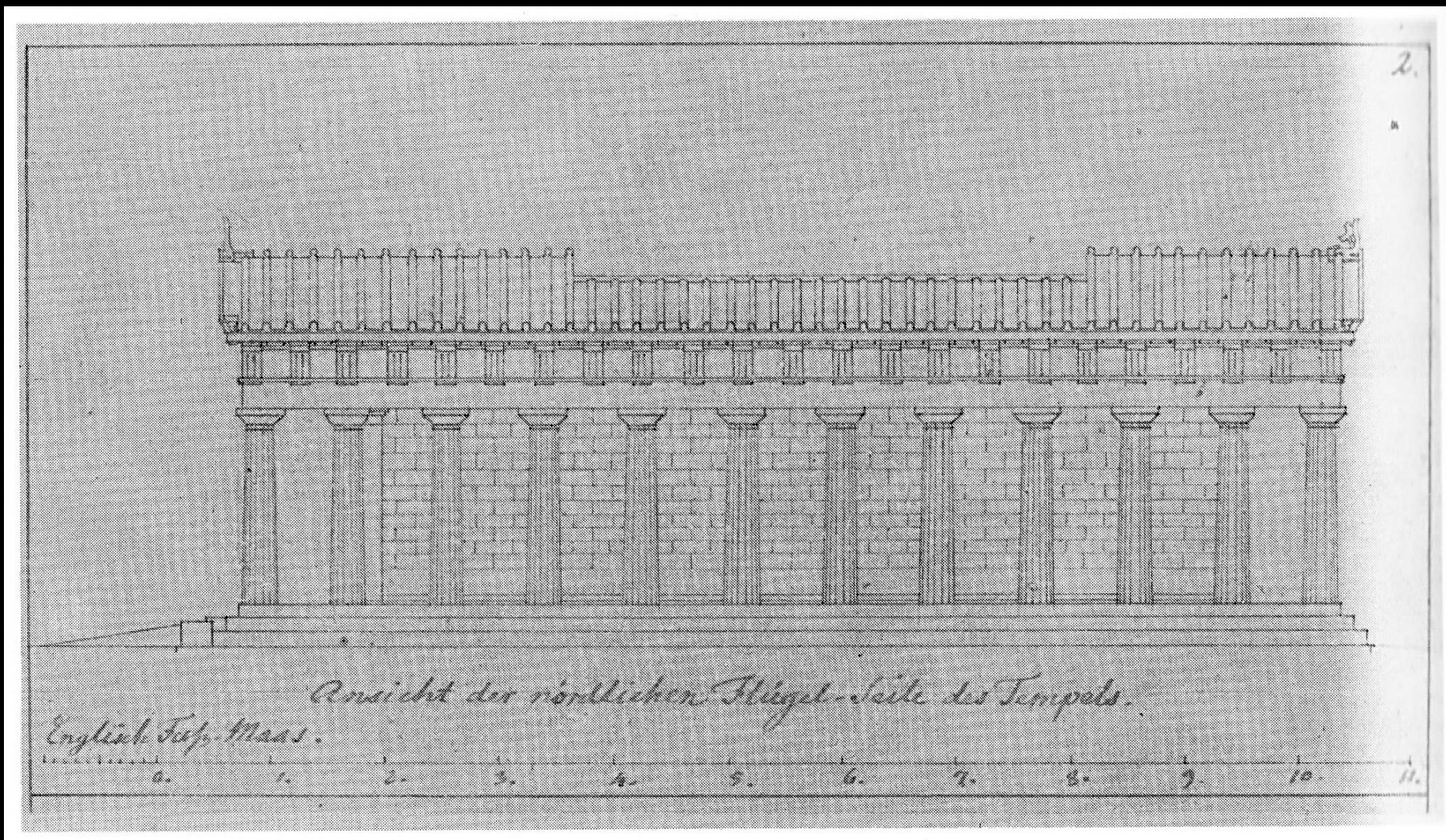

Johann Martin Wagner: ženská figura,
ze západního štítu chrámy Aphaie

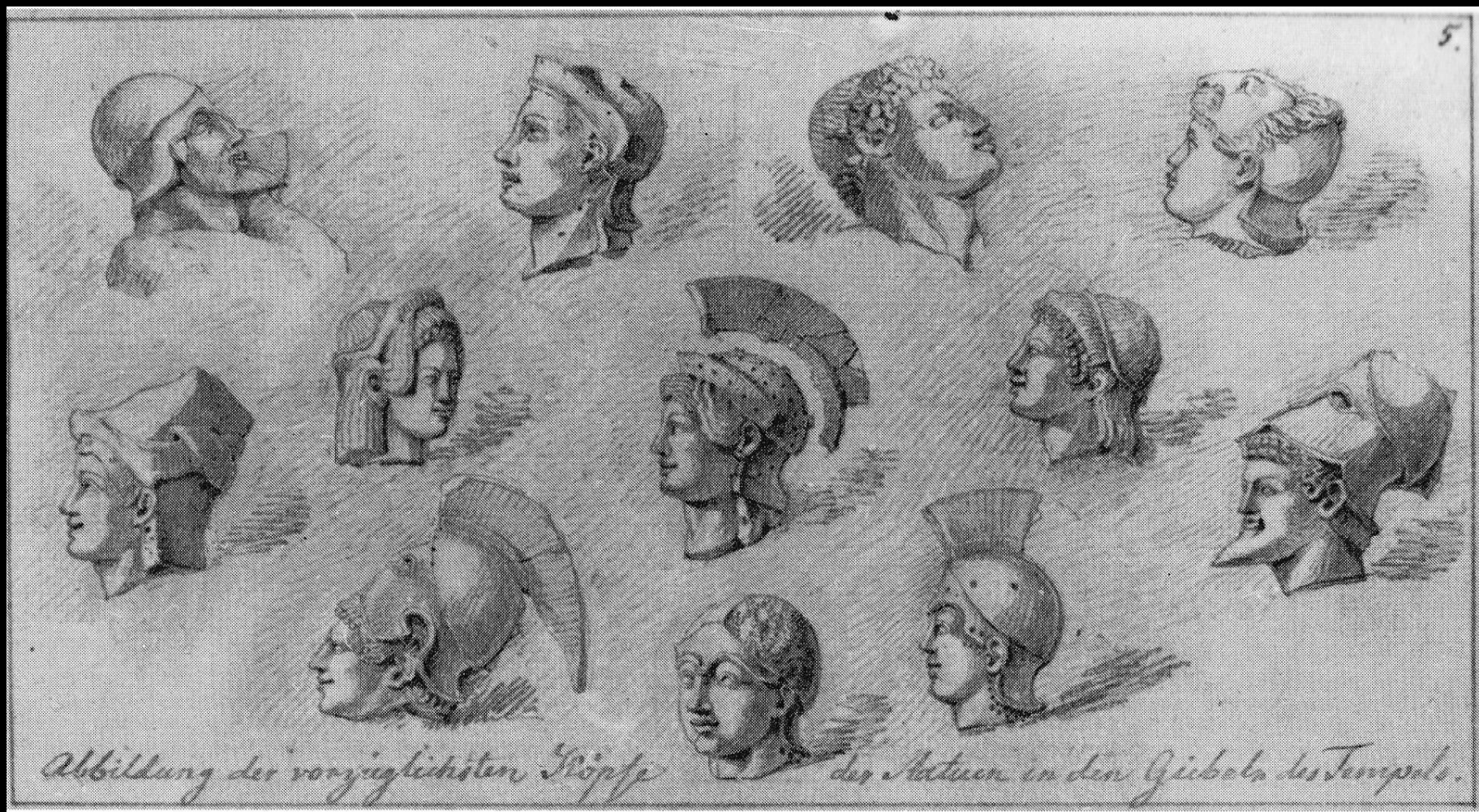

Carl Haller von Hallerstein, z dopisu korunnímu princí Ludvíku Bavorskému,
Athény, 23. 10. 1811

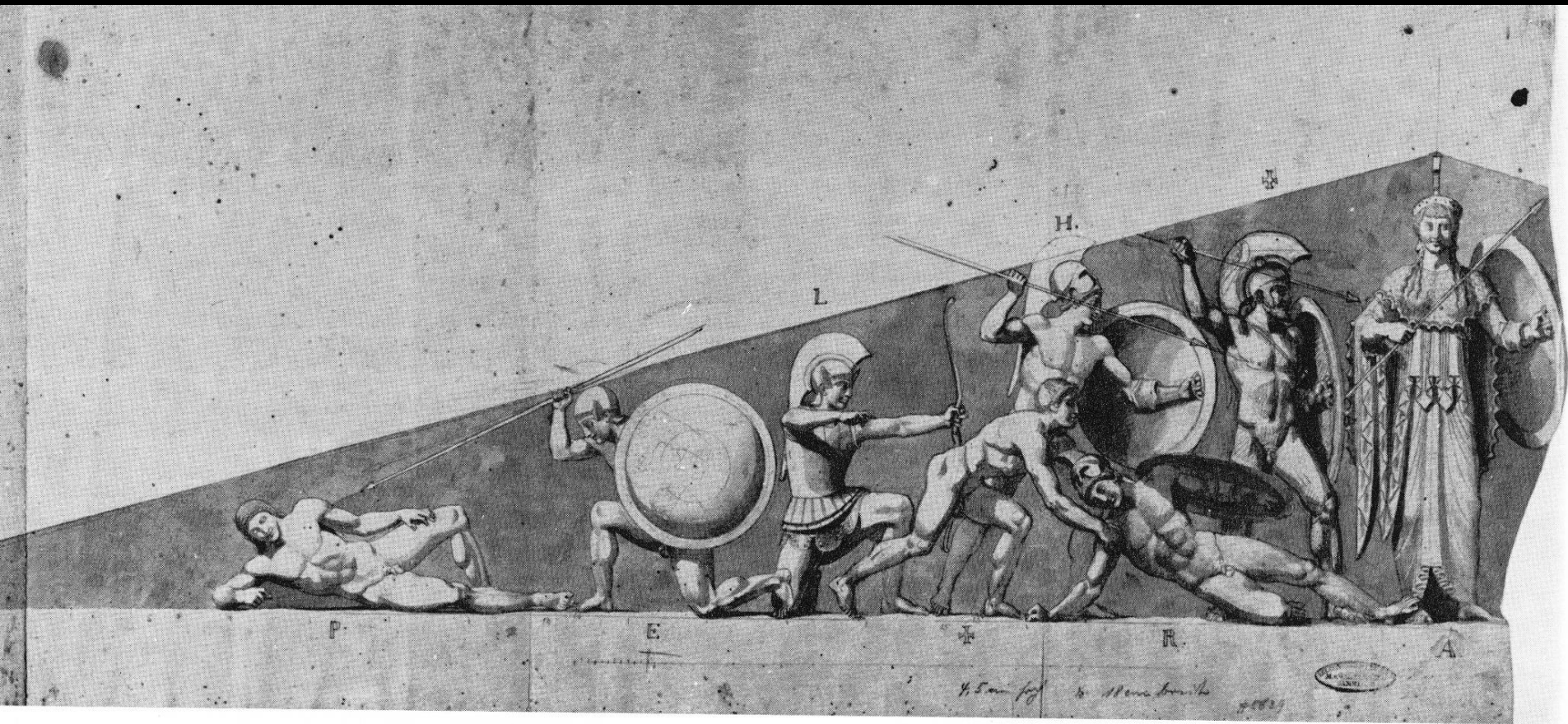
Kresby – východní a západní štít

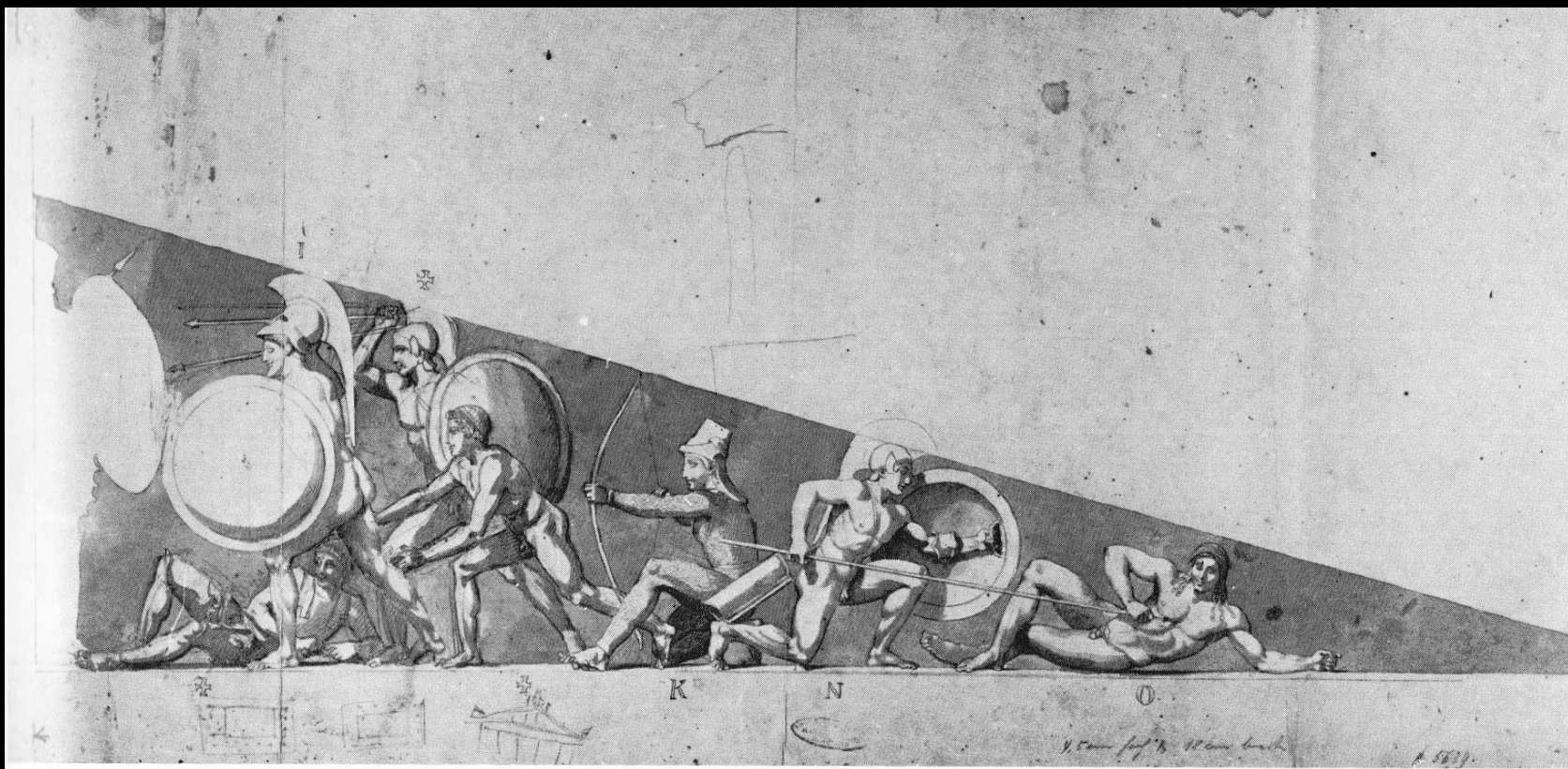
Carl Haller von Hallerstein, Z dopisu korunnímu princi Ludvíku Bavorskému,
Athény, 23. 10. 1811
Kresby – severní průčelí chrámu

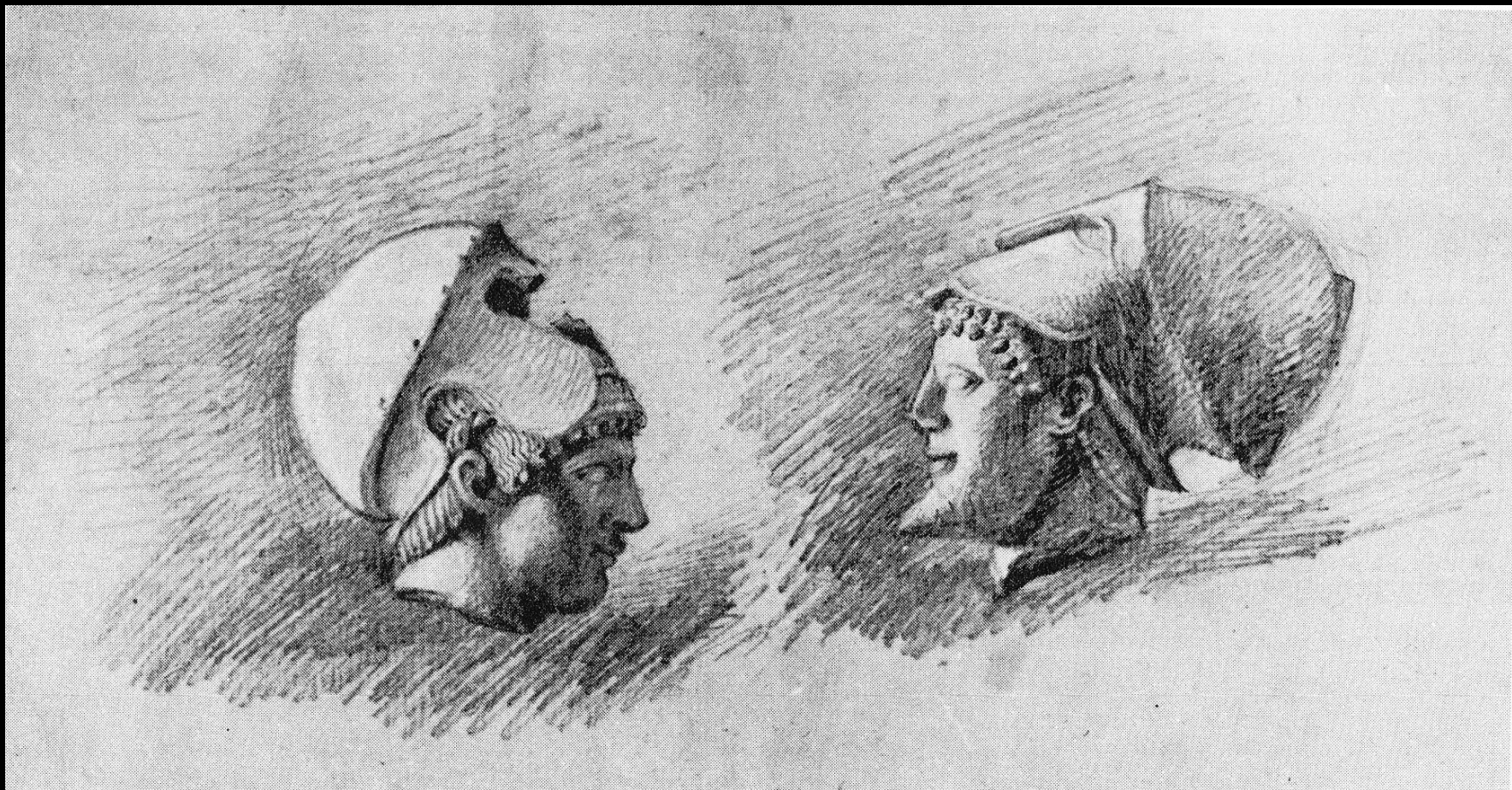
Carl Haller von Hallerstein, z dopisu korunnímu princí Ludvíku Bavorskému,
Athény, 23. 10. 1811
Kresby – hlavy ze štítů

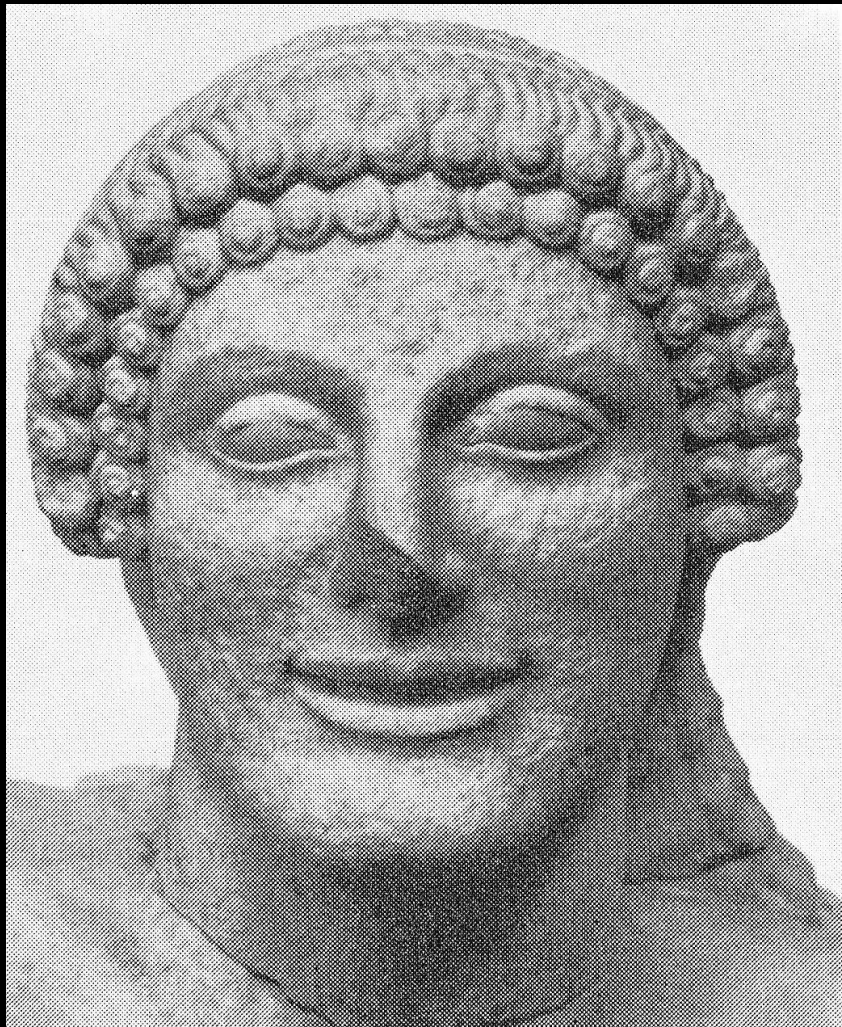
Johann Martin Wagner: rekonstrukce západního štítu chrámu Aphaie na Aegině, 33,4 x 86,9 cm

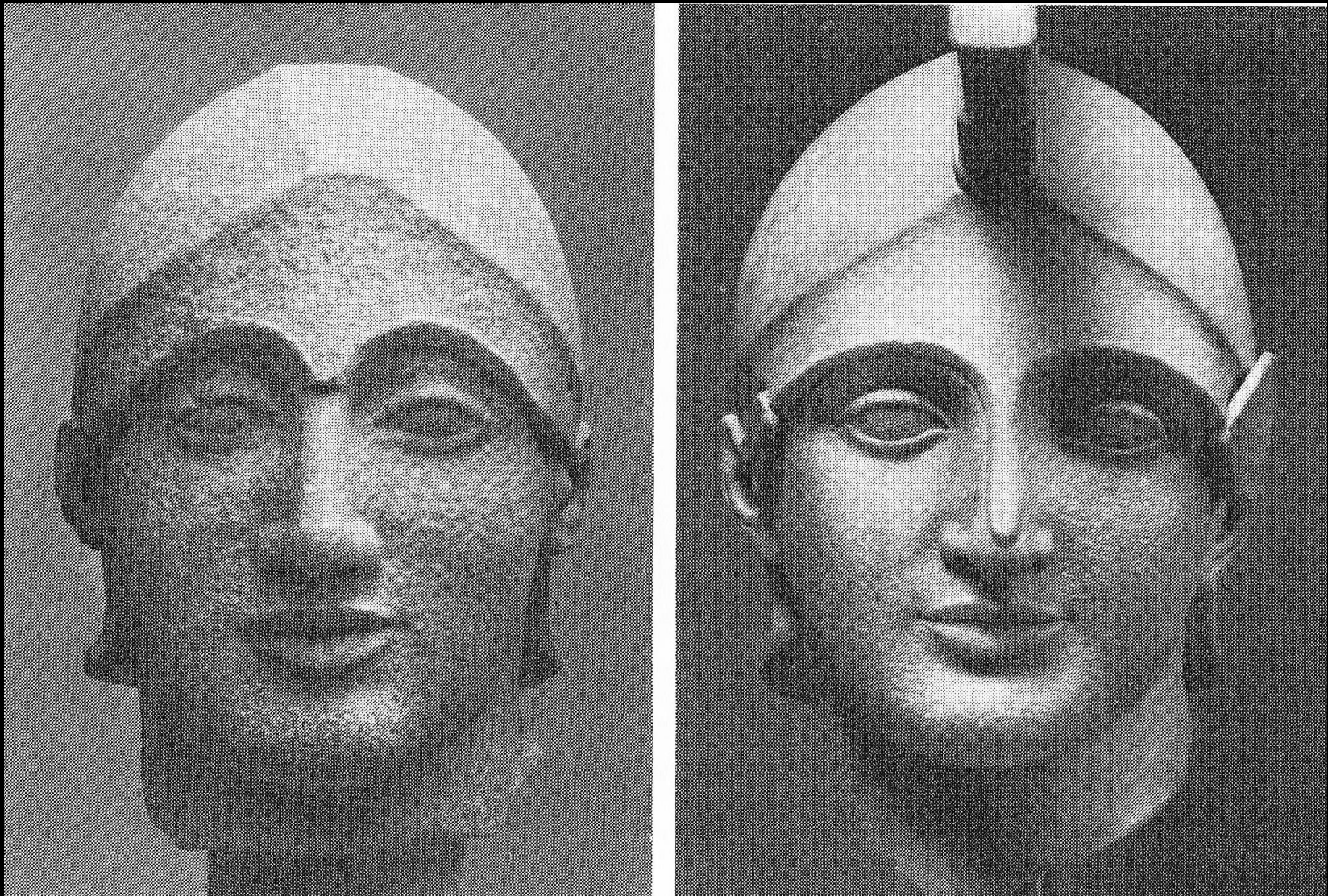
Johann Martin Wagner: rekonstrukce západního štítu chrámu Aphaie na Aegině, 33,4 x 86,9 cm

Johann Martin Wagner: hlavy bojovníků ze západního šítu

doplňky umírajících bojovníků ze západního štítu modelovány podle hlavy západního štítu **B. Thorvaldsenem** a jeho dílnou, 1816–1818

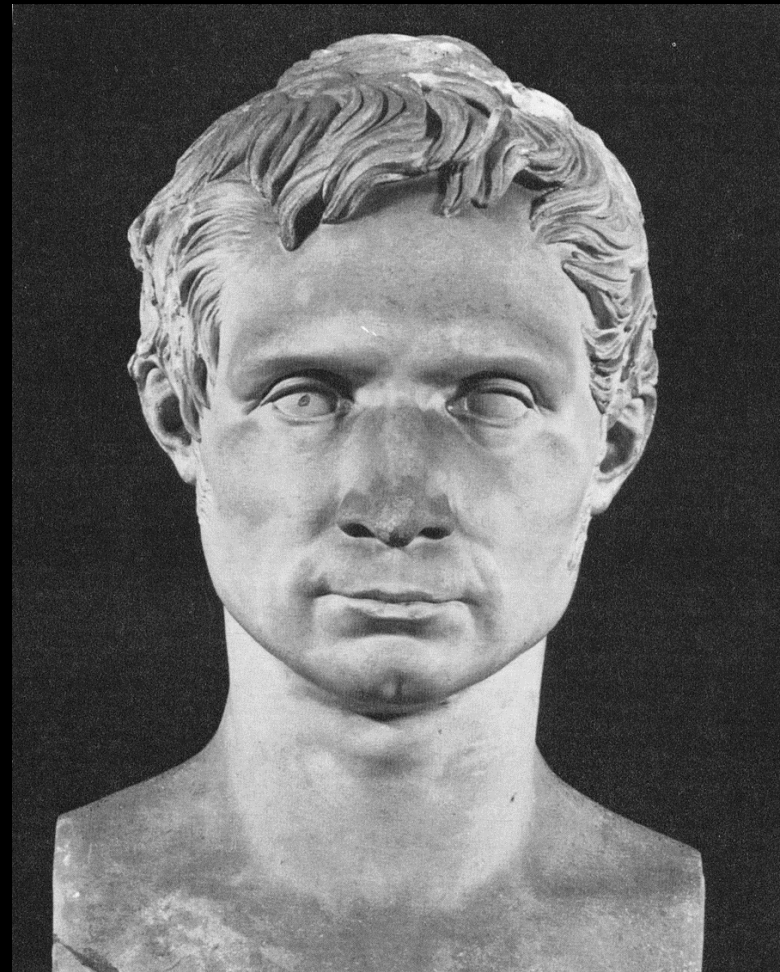
doplňené hlavy lukostřelců ze západního štítu, modelováno podle hlavy z východního štítu **B. Thorvaldsenem** a jeho dílnou, 1816–1818

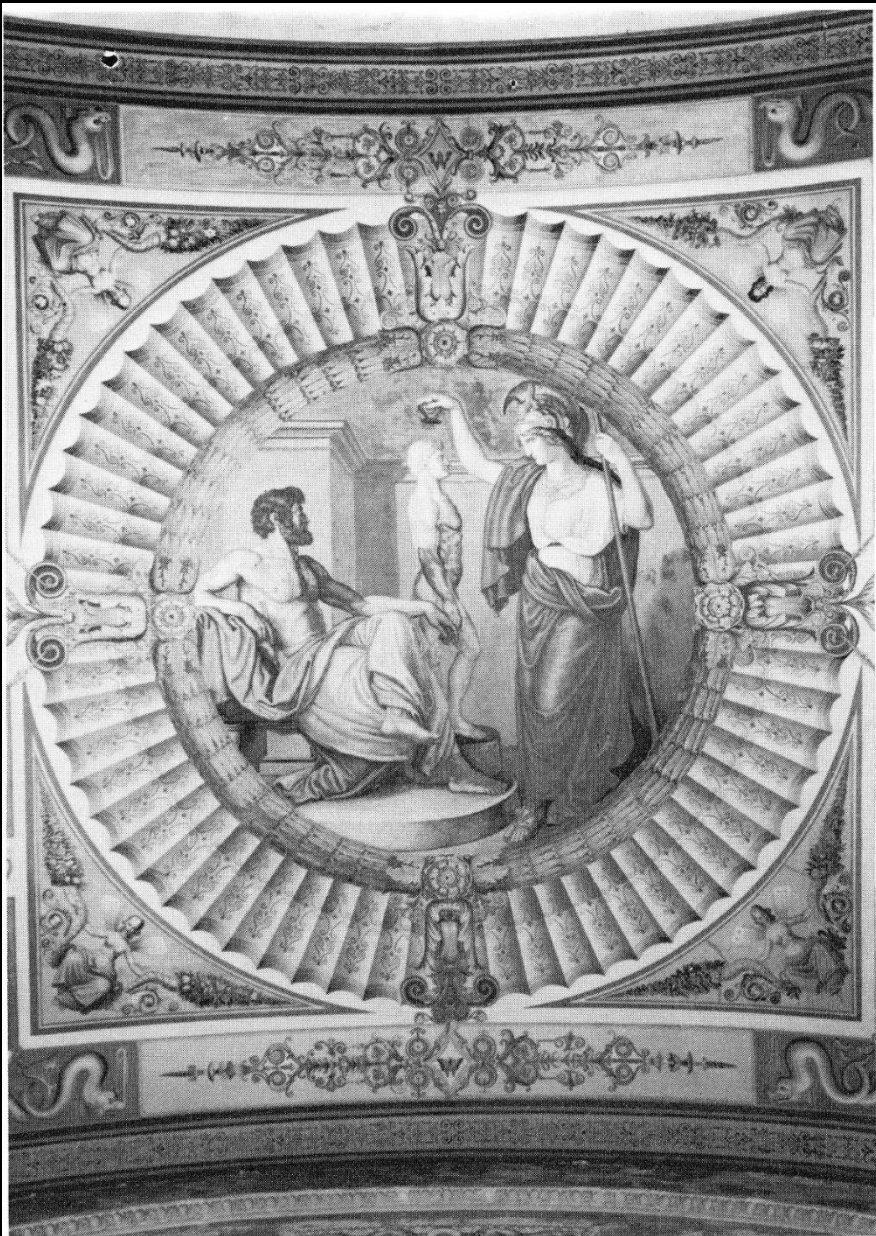
klasicistní expozice doplněné skulptury západního štítu „Boj o mrtvolu Patrokla“

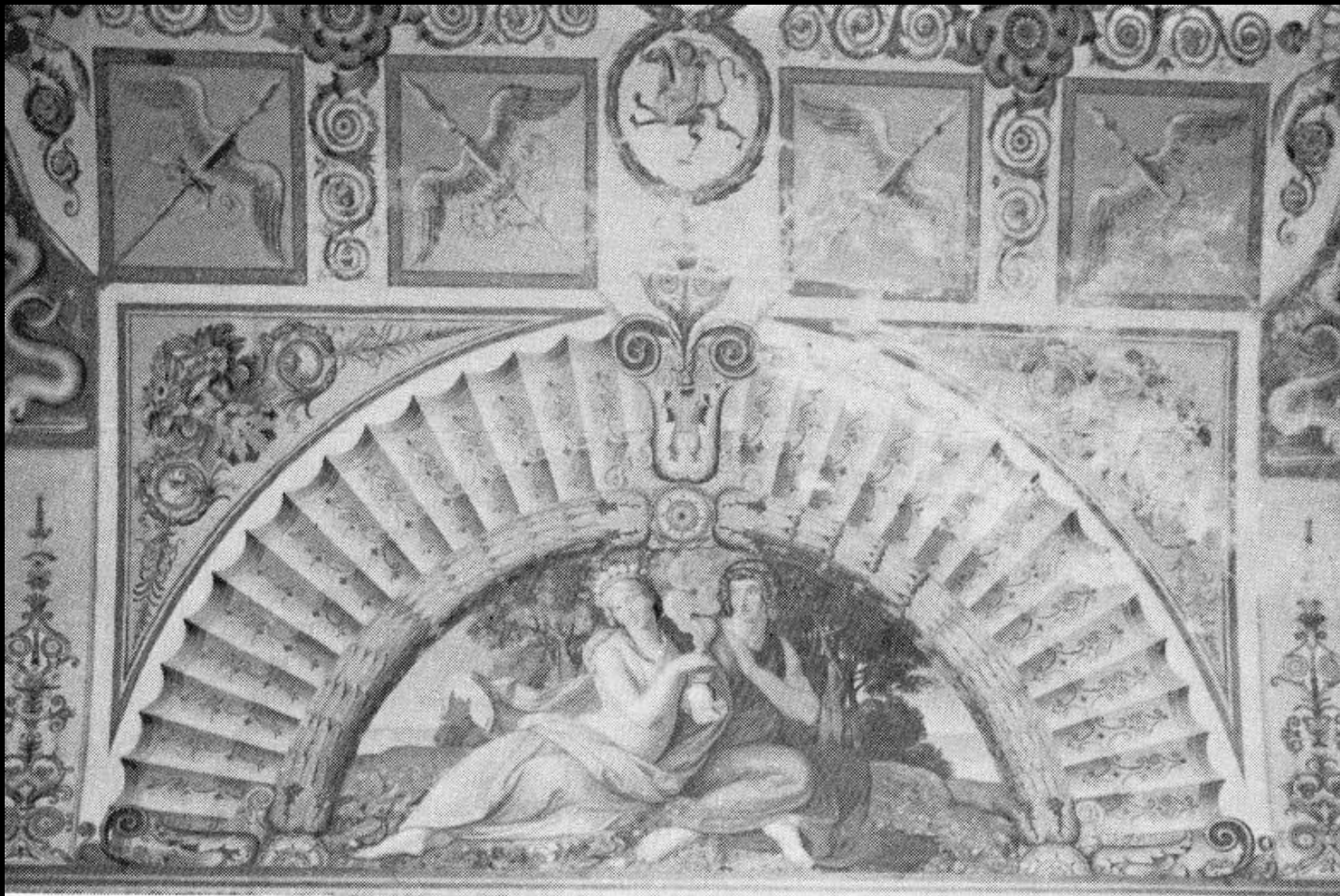
Moritz von Schwind: **Peter Cornelius** při výmalbě Glyptotéky, 28. 10. 1827

Josef Haller: **Peter von Cornelius**, okolo 1825, sádrová busta, 74 x 31,5 x 22,5 cm

Glyptotéka, vnitřní vestibul, malba
v kupoli, Prometheus a Minerva,
stav před zničením

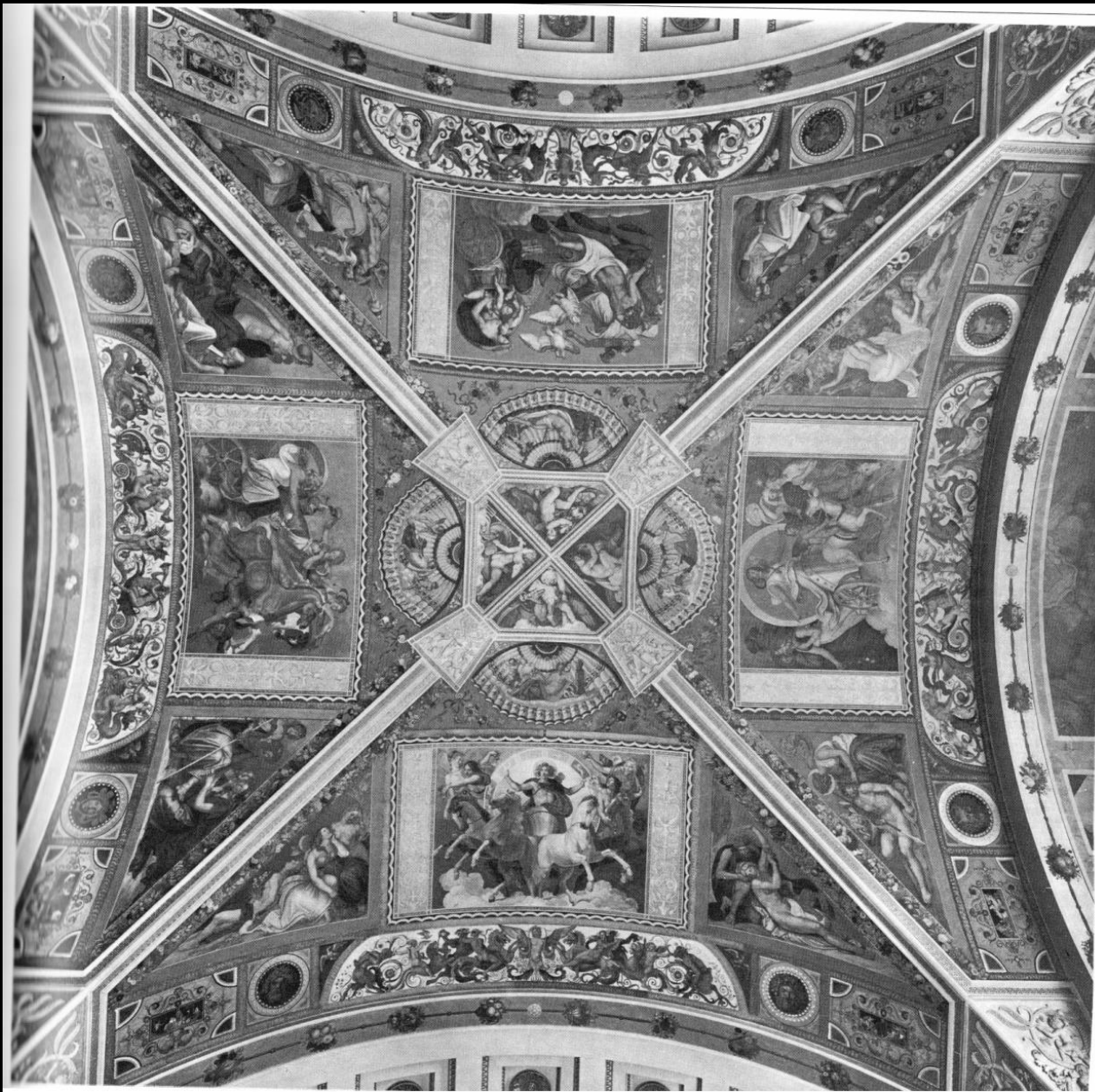
Glyptotéka, vnitřní vestibul, Pandora a Epimetheus, stav před zničením

Glyptotéka, vnitřní vestibul, malba kupole, Prometheus a Herakles, stav před zničením

Glyptotéka, sál bohů, stav před zničením

Glyptotéka, nástropní freska, stav před zničením

Glyptotéka, sál bohů, říše Neptuna nebo vodní svět, stav před zničením

Glyptotéka, sál bohů, Olymp nebo říše Dia, stav před zničením

Glyptotéka, sál bohů, podzemní říše nebo říše Pluta, stav před zničením

Glyptotéka, sál bohů, zobrazení Erotů v centru nástropní malby, stav před zničením

Glyptotéka, sál Tróje, stav před zničením

Glyptotéka, sál Tróje, nástropní malba, stav před zničením

Glyptotéka, sál Tróje, hněv Achilla, stav před zničením

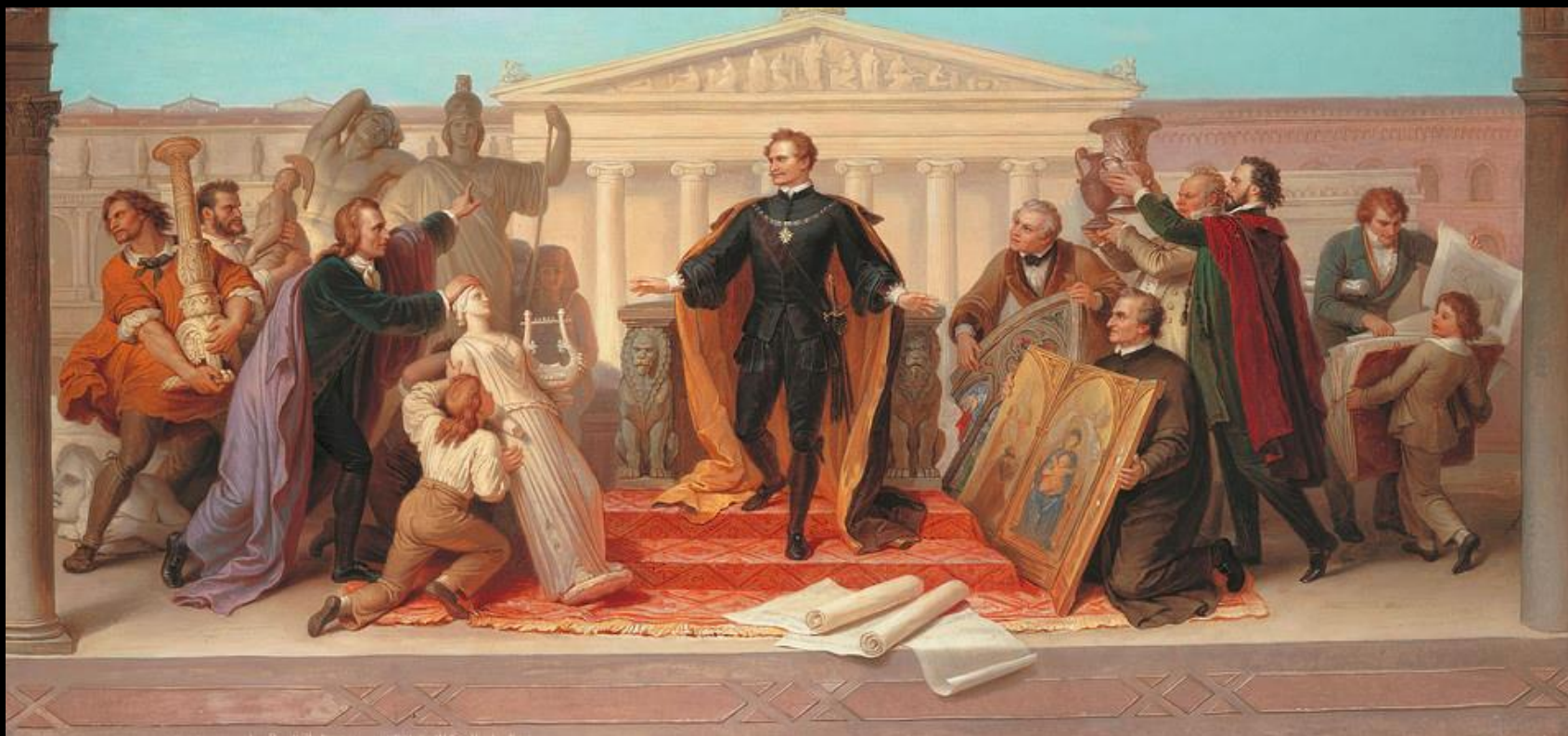

Glyptotéka, sál Tróje, bitva o Patroklovo tělo, stav před zničením

Glyptotéka, sál Tróje, zničení Tróje, stav před zničením

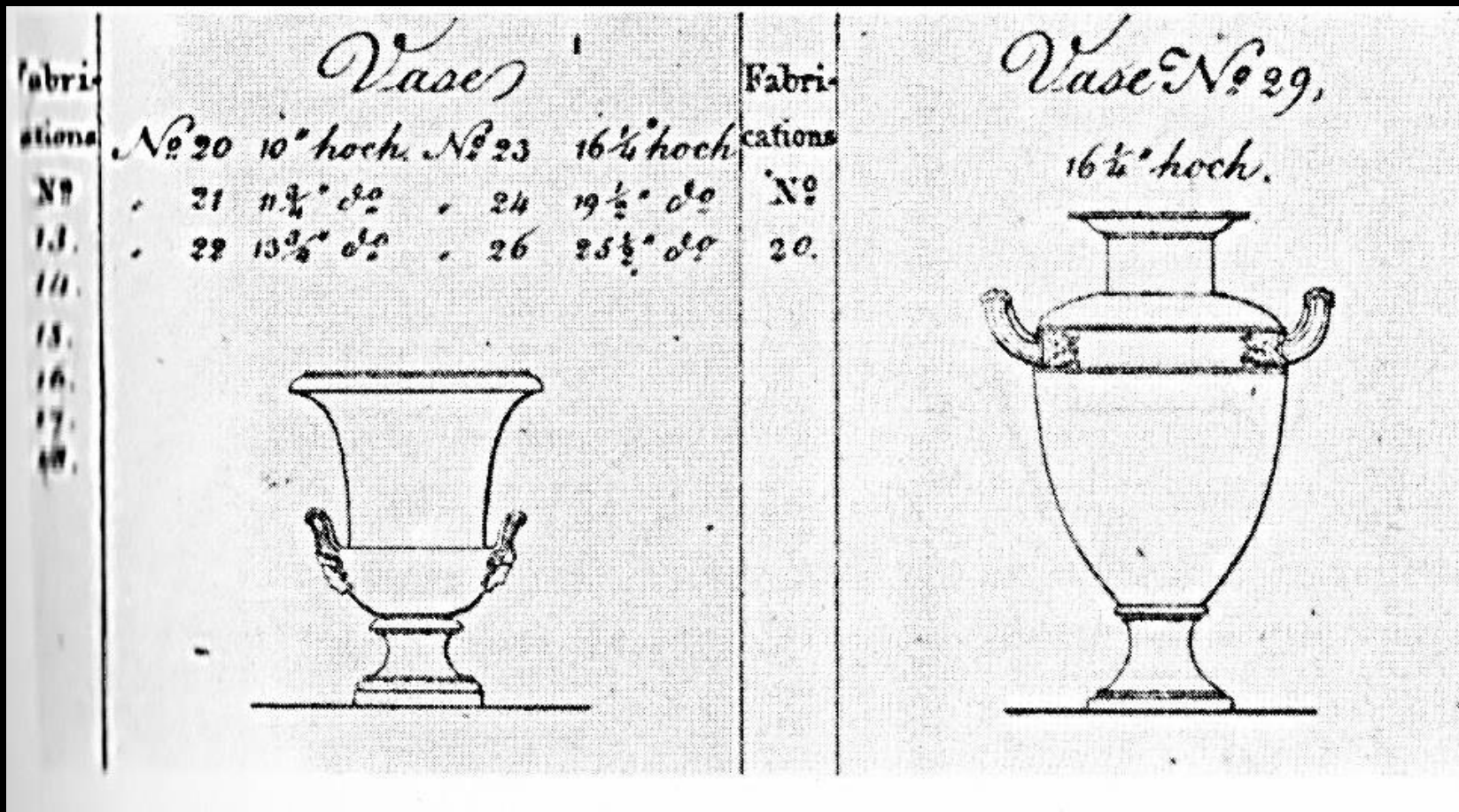

Wilhelm von Kaulbach (1804-1874): **král Ludvík I.**, obklopen umělci a vědci, se zvedá z trůnu, aby si prohlédl představená díla sochařství a malířství (1848)
olej na plátně, 78,5 x 163,0 cm

Wilhelm von Kaulbach: sochaři před Ludvíkem I. Bavorským, výřez, okolo 1850

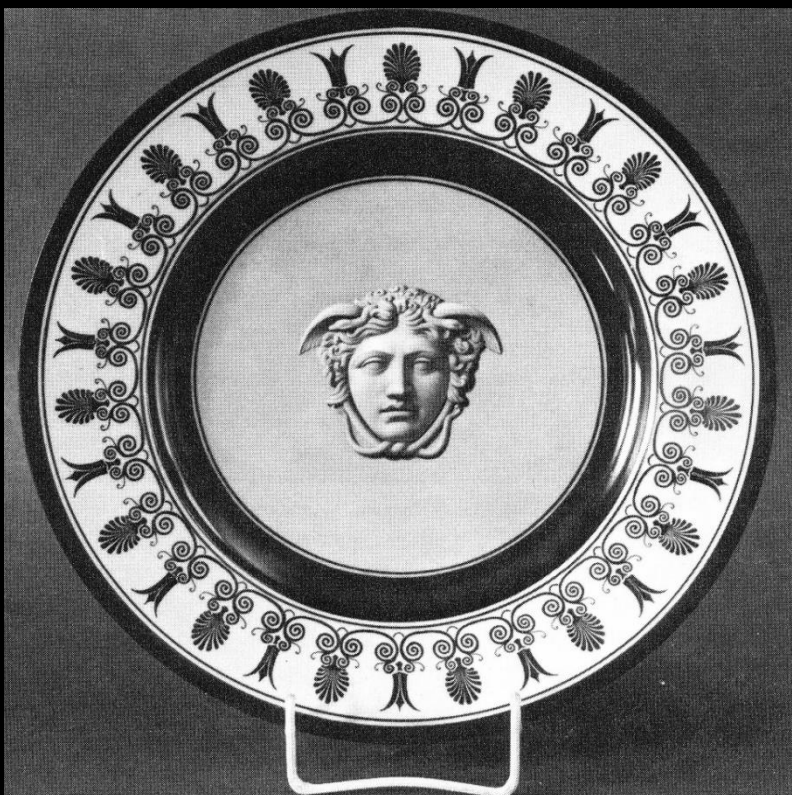
Kráter a amfora. Z Abbildungen der vorzüglichen Artikel der Königl. Bayerischen Porcellan-Manufactur zu Nymphenburg, 1831

Obrazy krásných výrobků z Královské bavorské porcelánky v Nymphenburgu

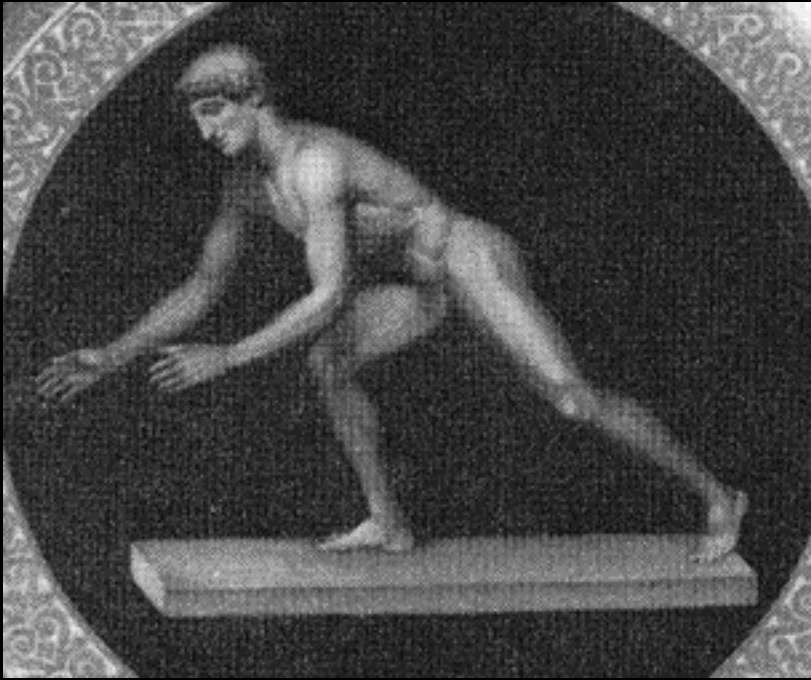

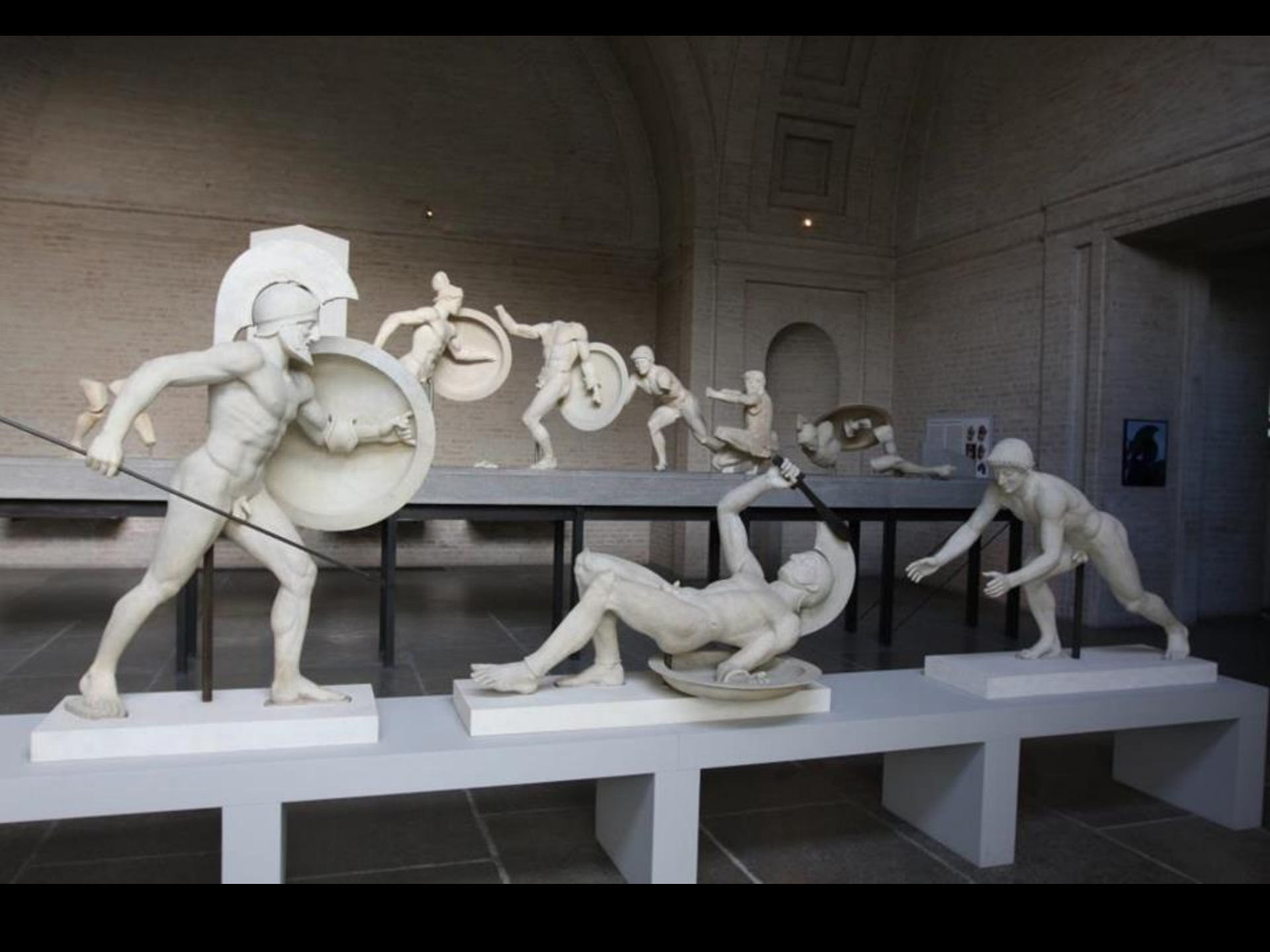
Talíř dívkou zavazující si sandál od **R. Schadowa**, Nymphenburg, 1834/1835, průměr 24,3 cm

Talíř s bustou Themistokla, Nymphenburg 1835, průměr 24,3 cm

- Talíř s hlavou **Medúzy Rondanini**, Nymphenburg 1835, průměr 24,3 cm
- Talíř z onyxového servisu s **bojovníkem z východního štítu chrámu Aphaie na ostrově Aegina**. Nymphenburg, Max Legrand (1812–1881), 1836, průměr 23,2 cm

Busta Romy, detail z talíře
onyxového servisu. Max Auer, 1835

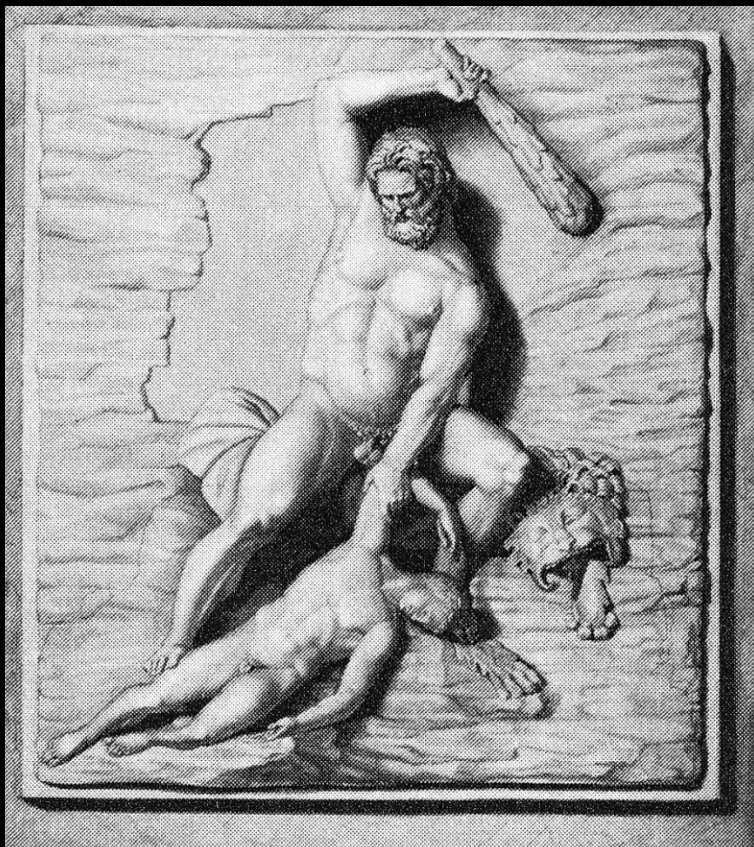
socha Minervy, předloha, kvaš na papíru a provedení/realizace na talíři onyxového servisu od Leonharda Faustnera (1815–1884), 1836

busta Pallas Athény, kvaš
na papíru, okolo 1835

Busta Pallas Athény na talíři
onyxového servisu, Max
Legrand, 1836

relief s Polyphémem, předloha – kvaš na papíře a kráter z onyxového servisu, 1835-1847

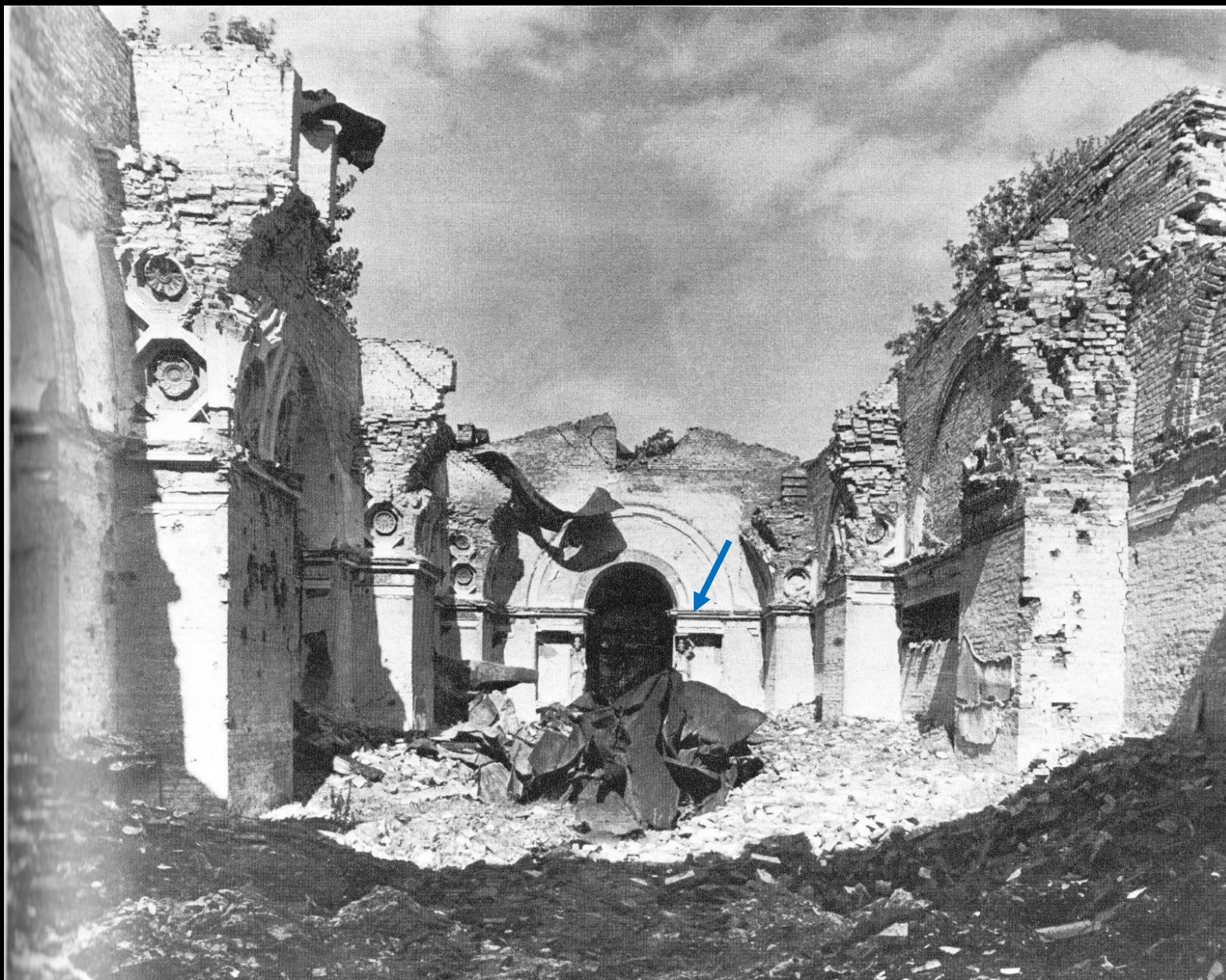
Amfora z onyxového servisu s
Afordítou z Knidu, 1836–1847

Ovocný koš z onyxového servisu,
1836-1847

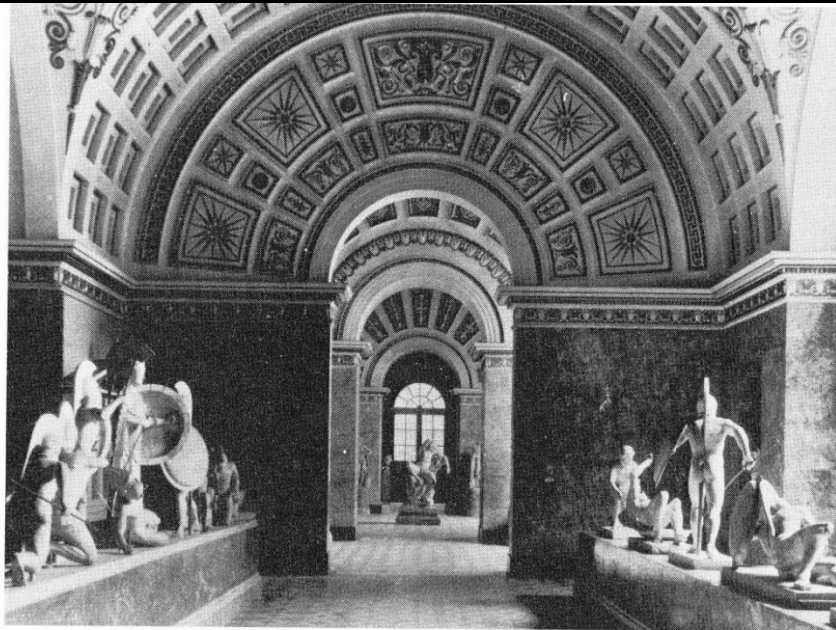
Amfora z onyxového servisu, 1847-1850
s postavou zavazující si sandál od R.
Schadowa ze sálu Nových (Neueren) z
Glyptotéky

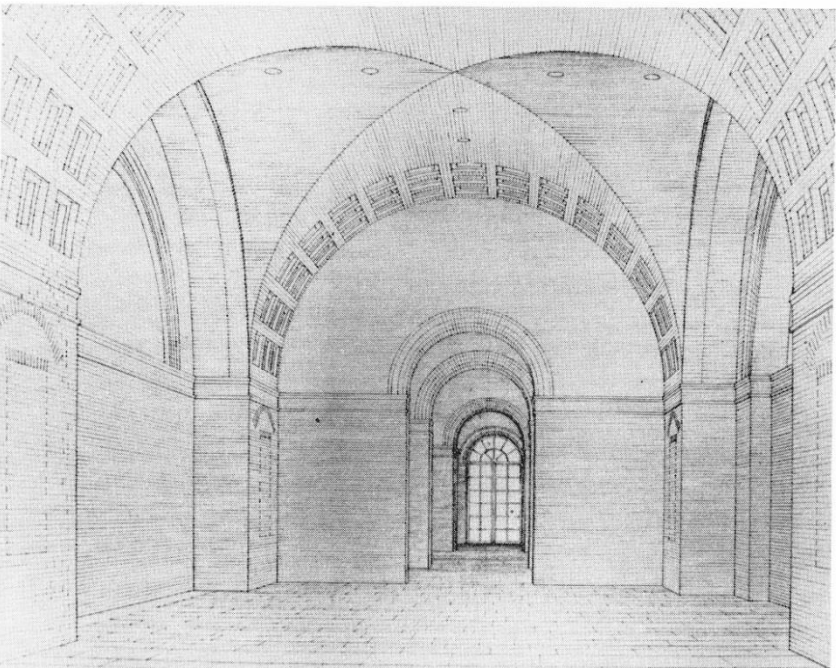
Glyptotéka, Sál Římanů, po skončení války.
Karyatidy východního průchodu ještě stojí vzpřímeně

Sál Apollona a sál Baccha v
Glyptotéce, stav před 1962

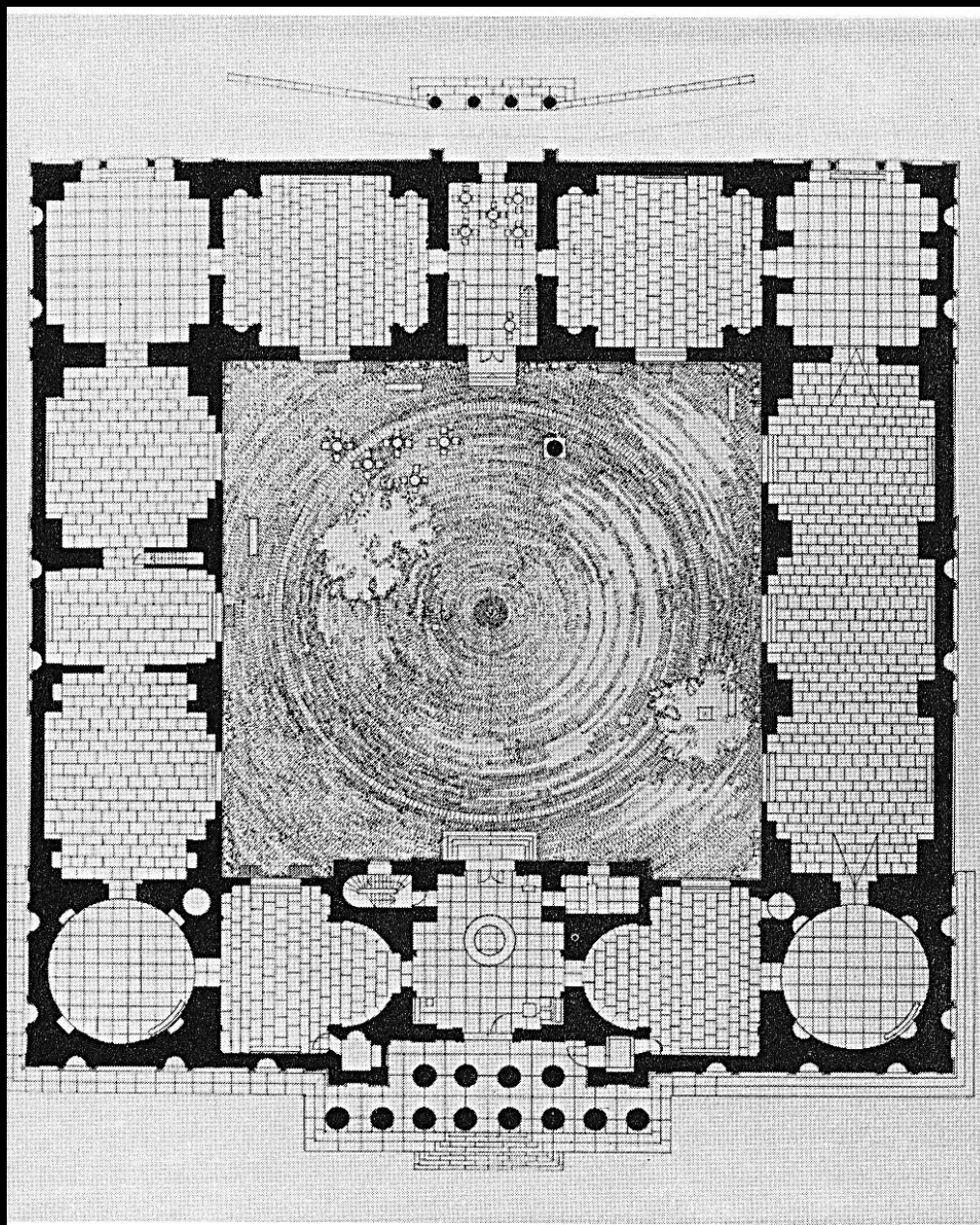
Sál Aeginy v Glyptotéce před zničením

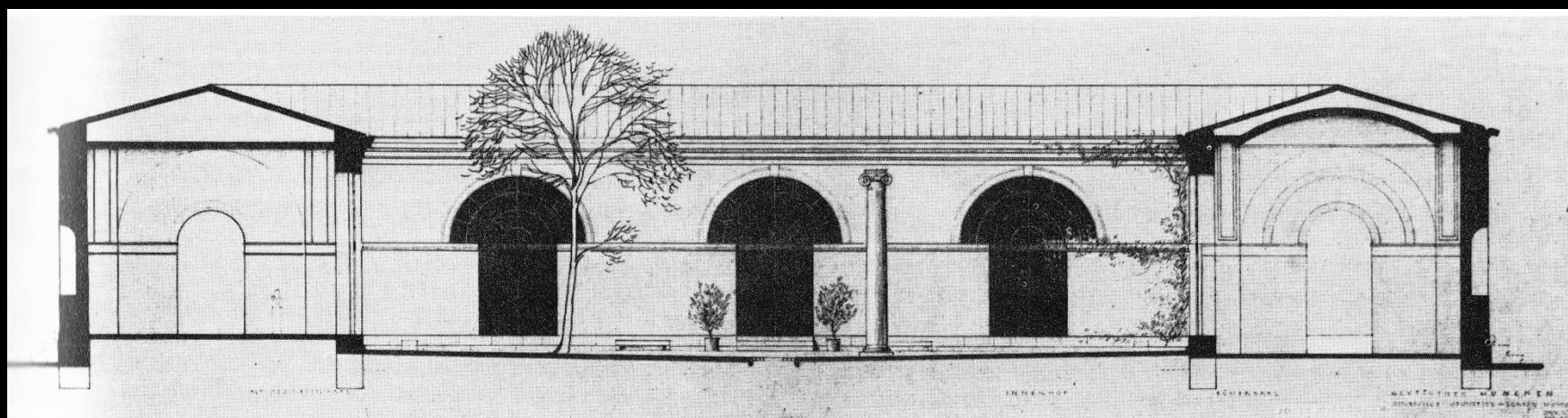
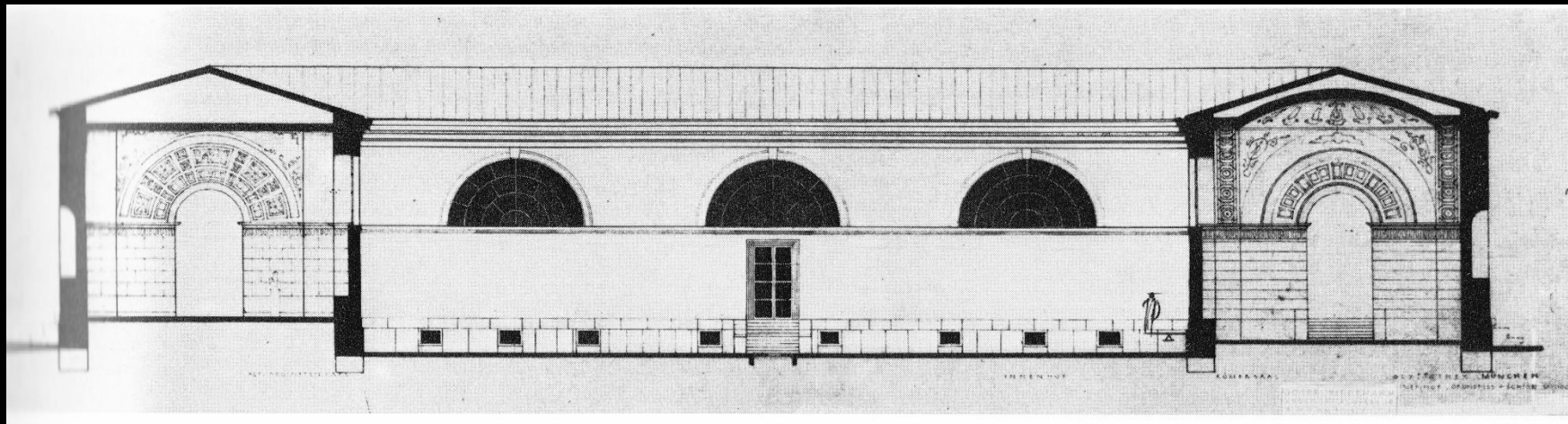
Sál Aeginy v Glyptotéce, nákres prostoru interiéru od J. Wiedemanna, 1962

Sál Diomedesův, tzv. Aeginin sál v Glyptotéce po znovuotevření v roce 1972

Glyptotéka, půdorys obnovené stavby od J. Wiedemanna

nákres podle Büro Wiedemann, nákres severní části, rekonstrukce původní podoby a modernizace/rekonstrukce

Glyptotéka, pohled do nádvoří po znovuotevření v roce 1972.
Iónský sloup z tzv. Zieblandbaus

